Barnevernets undersøkelsesarbeid
- fra bekymring til beslutning.
Delrapport 1

Oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen

av Svein Arild Vis, Camilla Lauritzen og Sturla Fossum

Rapport 1 2016

Tittel
Barnevernets undersøkelsesarbeid
- oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen

Prosjektleder
Svein Arild Vis, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge, Nord (RKBU Nord), UiT Norges arktiske universitet.

Forfattere
Svein Arild Vis, Camilla Lauritzen, Sturla Fossum

Oppdragsgiver
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

ISBN
978-82-93031-46-8 Barnevernets undersøkelsesarbeid rapport 1- trykket

Illustrasjonsbilde
Colourbox

Antall sider
127

Dato
31.10.2016

Sammendrag
Sammendrag
Denne rapporten er en oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen om barnevernets undersøkelsesarbeid. Rapporten inneholder oversikt over (i) erfaringer med bruk av utredningsmaler internasjonalt, (ii) risikovurderinger, (iii) brukernes erfaringer med barnevernundersøkelser og (iv) forhold som har betydning for barnevernets beslutninger etter en undersøkelse.

Abstract
This report is a scoping review of research about Child Protection Services investigation and assessment of reported cases. Four main themes is identified and summarized, (i) use of the assessment framework in different counties, (ii) risk assessments, (iii) user perspectives and (iv) factors that determine the decision following an investigation.

Prosjektet
Regionalt kunnskapssenter for barn og unge, Nord (RKBU Nord) skal i samarbeid med RKBU Vest, RKBU Midt Norge, Senter for barnevernforskning og innovasjon ved NTNU og Hemilsenteret ved Universitetet i Bergen forske på barnevernets undersøkelsesarbeid. Oppdraget er gitt av Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet og har en varighet på fire år. Prosjektet er delt inn i fem delprosjekter. Denne rapporten er den første i en serie på seks. Formålet med studien er å identifisere hva som kreves for å sikre god kvalitet i meldings- og undersøkelsesarbeidet i barnevernet i Norge.

Forslag til referanse
Vis, S.A, Lauritzen, C., Fossum, S. (2016). *Barnevernets undersøkelsesarbeid - oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen. Delrapport 1*. Tromsø: RKBU Nord

Innhold

Innhold **1**

Sammendrag **3**

1. Introduksjon **5**

1.2 Hvorfor det utarbeides en kunnskapsoversikt om barnevernundersøkelser 5

1.3 Kjennetegn ved barnevernets undersøkelsesarbeid i Norge 6

1.4 Nasjonale rammeverk for barnevernundersøkelser i andre land 7

2. Problemstillinger **10**

3. Metode **11**

3.1 Identifikasjon av publikasjoner 11

3.2 Utvelgelse av publikasjoner 12

3.3 Koding av publikasjoner 14

3.4 Kategorisering av tema i de inkluderte studiene 15

4. Resultater **18**

4. 1 Betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 21

4.1.1 Om systematisering av undersøkelse og beslutningsprosessen 21
4.1.2 Erfaringer med bruk av The Assessment Framework (AF) 23
4.1.3 Erfaringer med Barns Behov I Centrum (BBIC) 25
4.1.4 Erfaringer med ICS-Danmark 28
4.1.5 Erfaringer med bruk av andre modeller 31
4.1.6 Vurdering av forskningsdokumentasjon på AF, BBIC og ICS 32
4.1.7 Begrensninger med AF, BBIC og ICS 35

4.2 Betydningen av risikovurderinger for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 36

4.2.1 Forskjeller i risikovurdering mellom sosialarbeidere fra forskjellige land 38
4.2.2 Individuelle forhold påvirker sosialarbeideres risikovurderinger 39
4.2.3 Vurdering av risiko i undersøkelsesarbeidet – skjønn versus modeller 40

4.3 Brukerperspektiv på barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 41

4.3.1 Delaktighet i undersøkelsesprosessen fører til mer fornøyde brukere 41

4.4 Faktorer som har betydning for på barnevernets beslutninger 45

4.4.1. Betydningen av sakskjennetegn for om saker henlegges 45
4.4.2. Sosialarbeiderens betydning for kvaliteten på barnevernets beslutninger 52
4.4.3 Betydningen av organisatoriske forhold for kvaliteten i barnevernets beslutninger 57

5. Diskusjon av hovedfunn **63**

5.1 Modeller som understøtter arbeidsprosessen i barnevernets undersøkelsesarbeid 63

5.2 Risikovurderinger 63

5.3 Brukererfaringer 64

5.4 Faktorer som har betydning for barnevernets beslutninger 65

6. Konklusjoner 67

6.1 Betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 67

6.2 Betydningen av risikovurderinger for barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 68

6.3 Brukerperspektiv på barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid 68

6.4 Faktorer som har betydning for barnevernets beslutninger 69

Litteraturliste 70

Appendiks 1: Resultat fra søk 84

Appendiks 2: Kodede studier 87

Appendiks 3: Inkluderte studier med konklusjoner 110

Sammendrag

Bakgrunn: Barneverntjenestene i Norge er kritisert for at undersøkelsesarbeidet er for usystematisk, dokumentasjonen er utilstrekkelig og at det ikke legges godt nok til rette for barns medvirkning. Det er stor variasjon mellom kommuner når det gjelder andel henlagte meldinger, og hvordan undersøkelsene blir gjennomført. Det finnes ingen nasjonale standarder for hvordan undersøkelser skal gjennomføres eller hvilken informasjon som skal innhentes. Med bakgrunn i dette ble det utlyst et forskningsprosjekt bestående av fem delprosjekter som skal undersøke flere sider ved meldings- og undersøkelsesarbeidet i barnevernet. Målsettingen er å identifisere hva som er nødvendig for å sikre god kvalitet. I denne rapporten presenteres resultatene fra det første av de fem delprosjektene.

Formål: Å systematisere og beskrive hva som er hovedtrekkene i kunnskapen fra nasjonal og internasjonal forskning om barnevernets meldings- og undersøkelsesarbeid.

Metode: Det ble gjort en systematisk kunnskapsgjennomgang om betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid, betydningen av risikovurderinger, ulike brukerperspektiv og beskrivelse av forhold som har betydning for barnevernets beslutninger. Utvikling av søkemetode er gjort i samarbeid med universitetsbiblioteket ved UIT Norges Arktiske Universitet. I utviklingen av søkestrenger ble det vektlagt å gjøre søket bredt nok til å fange opp litteratur som belyser alle sider ved en barnevernundersøkelse fra at melding mottas og de første vurderinger av risiko gjøres, og fram til undersøkelser iverksettes og beslutninger fattes. Gjennom litteratursøkene ble 6882 publikasjoner identifisert som potensielt relevante for inklusjon i kunnskapsoppsummeringen. Alle disse publikasjonene ble gjennomgått og vurdert i en stegvis prosess basert på definerte inklusjons- og eksklusjonskriterier. Først ble alle titlene vurdert. De publikasjonene som utfra tittel åpenbart ikke møtte inklusjonskriterien ble ekskludert. Deretter ble sammendraget i de resterende (N=613) publikasjonene gjennomgått og nærmere vurdert. Dette resulterte i at 220 publikasjoner ble vurdert ved gjennomgang av den fulle teksten. Etter denne gjennomgangen ble 112 publikasjoner inkludert og kodet. I tillegg ble 7 publikasjoner identifisert gjennom manuelt søk i

litteraturlister. Med bakgrunn i kodingen og innholdsanalysen av publikasjonene, ble det identifisert fire hovedtemaer i de inkluderte studiene.

Resultat: Følgende hovedtema ble identifisert i forskningslitteraturen om barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid; (i) betydningen av modeller og rammeverk for arbeidsprosessen i undersøkelser, (ii) betydningen av risikovurdering i undersøkelsessaker, (iii) brukerperspektiv på undersøkelsesarbeidet og (iv) faktorer som har betydning for beslutninger i undersøkelsesarbeidet. Det foreligger god dokumentasjon på at når utredningsmaler anvendes så fører dette til at mer informasjon innhentes, at det blir større fokus på barnets behov og at barnet i større grad blir konsultert i undersøkelsen. En sideeffekt er at undersøkelsesarbeidet blir mer omfattende og tidkrevende. Det mangler forskning på om økt informasjonstilgang ved bruk av utredningsmaler fører til at det fattes andre og/ eller bedre avgjørelser. Når det gjelder risikovurdering, viste resultatene at sosialarbeidere fra forskjellige land vurderer risiko i barnevernssaker ulikt og at sosialarbeidere sin risikovurdering har betydning for hvordan saker undersøkes og for om det anbefales at saker henlegges. Når det gjelder brukererfaringer, var resultatene sprikende. Noen foreldre rapporterte hovedsakelig positive erfaringer når undersøkelsesprosessen er transparent og forutsigbar, andre rapporterte negative erfaringer når undersøkelsen blir omfattende og når de oppleves invaderende. Det er lite kunnskap om barns erfaringer med barnevernsundersøkelser. Når det gjelder faktorer som har betydning for barnevernets beslutninger fant man beslutninger i barnevernssaker bestemmes av saksforholdene, hvordan sosialarbeidere tolker og vektlegger disse saksforholdene, og organisatoriske forhold relatert til arbeidsmåter og ressurser. Det er ukjent hvilke saksopplysninger det norske barnevernet innhenter og tillegger mest vekt når saker konkluderes.

1. Introduksjon

En av barnevernets primære arbeidsoppgaver er å avklare meldinger og gjennomføre undersøkelser. Denne innledende fasen avgjør om det skal utløses hjelp eller ikke. Undersøkelsesarbeidet gir retning for hvordan barnevernet forstår barnets og familiens situasjon og hvilke tiltak som skal utløses. Det råder usikkerhet omkring kvaliteten på det arbeidet som utføres i barnevernet. Det er stor variasjon mellom kommuner både når det gjelder andel henlagte meldinger (Lurie Kvaran, Tjelflaat & Sørlie, 2015), og med hensyn til hvordan undersøkelser blir gjennomført (Vis, Storvold, Skilbred, Christiansen, & Andersen, 2014). Statens Helsetilsyn (Helsetilsynet, 2012) og Riksrevisjonen (2012) har påpekt mangler ved barnevernets undersøkelser.

1.2 Hvorfor det utarbeides en kunnskapsoversikt om barnevernundersøkelser

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet skal utvikle faglige anbefalinger som kommunene kan bruke i sitt arbeid med kartlegging og utredning. Sommeren 2015 utlyste Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet et forskningsoppdrag med tittelen «Undersøkelsesarbeid i barnevernet: Fra bekymring til beslutning.» Prosjektet ledes av RKBU–Nord ved Det Helsevitenskaplige Fakultet, UIT-Norges Arktiske Universitet og gjennomføres i samarbeid med RKBU-Midt ved NTNU, Senter for barnevernforskning og innovasjon ved NTNU, RKBU-Vest ved Uni Helse Research og Hemilsenteret ved Universitetet i Bergen.

Prosjektets hovedmålsetning er å identifisere hva som er nødvendig for å sikre god kvalitet i meldings- og undersøkelsesarbeidet i barnevernet. Prosjektet studerer barneverntjenestens profesjons- og myndighetsutøvelse i møtet med barn og familiers behov.

Det gjennomføres fem delprosjekter som rapporteres fortløpende i prosjektperioden (2016-2019).

De fem delprosjektene er som følger:

Delprosjekt 1: Kunnskapsstatus om meldings- og undersøkelsesarbeid i barnevernet

Delprosjekt 2: Barneverntjenestens arbeid med bekymringsmeldinger (kommer i 2018)

Delprosjekt 3: Barneverntjenestens arbeid i undersøkelsesfasen (kommer i 2018)

Delprosjekt 4: Barn og foreldres medvirkning (kommer i 2019)

Delprosjekt 5: Evaluering av «Kvello-malen» (kommer i 2017)

I denne rapporten presenteres resultatene fra det første av delprosjektene. Resultatene av en gjennomgang og analyse av nasjonale og internasjonale forskningspublikasjoner om meldings og undersøkelsesarbeidet i barnevernet presenteres i det følgende.

1.3 Kjennetegn ved barnevernets undersøkelsesarbeid i Norge

Barneverntjenestene er kritisert for at undersøkelsesarbeidet gjennomføres for usystematisk, ikke er tilstrekkelig dokumentert og at det ikke legges godt nok til rette for barns medvirkning (Statens Helsetilsyn, 2012). Når barneverntjenesten mottar melding om at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, skal den kommunale barneverntjenesten innen en uke avgjøre om det er grunnlag for å undersøke saken nærmere. Omlag 80 % av meldingene som barnevernet mottok i 2014 ble undersøkt nærmere. Resten ble henlagt uten undersøkelse. Når barnevernet beslutter å iverksette en undersøkelse av saken, skal denne normalt gjennomføres innen tre måneder. Blant meldingene som ble nærmere undersøkt, viser statistikken at tiltak ble iverksatt i 42% av sakene. Resten ble henlagt med ulike begrunnelser.

Det finnes i Norge ingen nasjonal standard for hvordan undersøkelser skal gjennomføres og hvilken informasjon som skal innhentes. Det har derfor vært opp til den enkelte kommune å etablere egne rutiner. Dette har resultert i ulik lokale praksis og bruk av ulike rutiner og systemer for gjennomføring av en barnevernundersøkelse. Disse rutinene inneholder ofte sjekklister for hvilken informasjon som kan innhentes. Rutiner for undersøkelsesarbeid som inneholder beskrivelse av prosessen i en undersøkelse og sjekklister for informasjonsinnhenting omtales også som undersøkelsesmaler.

I en statusrapport om barnevernets undersøkelsesarbeid (Vis, m.fl., 2014) ble det presentert resultater fra en survey undersøkelse blant lederne i de kommunale barneverntjenestene i Norge om bruken av systematikk i utredningsarbeidet. Denne viser at det er det flere ulike typer undersøkelsesmaler som anvendes. En mal utviklet av Øyvind Kvello, kalt Kvello-malen, er svært utbredt og anvendes i større eller mindre grad av 58 % av tjenestene. Denne malen er kjent av de

aller fleste, og har en utbredelse som skiller den fra de andre malene. Omlag 10 % av tjenestene anvender en mal kalt Fagtekst. Mange tjenester (36 %) oppgir at de anvender egenutviklede maler. Rapporten konkluderte med at det bør vurderes om man i Norge skal ha et nasjonalt rammeverk for barnevernundersøkelser på linje med det man har i en del andre land (Vis, m.fl., 2014).

1.4 Nasjonale rammeverk for barnevernundersøkelser i andre land

Internasjonalt er det ulike måter å organisere undersøkelsesarbeidet på. Et hovedskille er om barneverntjenestens undersøkelser er avgrenset til å undersøke om det har forekommet, eller kan komme til å forekomme, omsorgssvikt eller mishandling. En slik organisering karakteriseres gjerne som et "risikobarnevern." Motsatsen til dette er et "behovsbarnevern" der undersøkelsenes fokus er utredning av barn og familiers behov med det formål å yte hjelpetiltak. De nordiske landene karakteriseres som behovsbarnevern fordi hoveddelen av saker som undersøkes ikke omhandler alvorlig omsorgssvikt, men er mindre alvorlige saker der barn og familier har behov for hjelp. De Anglo-saksiske landene har tradisjonelt vært karakterisert som risikobarnevern. Storbritannia har imidlertid med innføringen av "The Assessment Framework" på 90- tallet utviklet seg mer i retning av et behovsbarnevern. I USA har man, om enn i mindre grad, i enkelte stater også sett en slik utvikling.

Internasjonalt er det bred faglig tilslutning om at kartlegging og undersøkelser i barnevernssaker bør relateres til tre hovedområder. Disse er barnets helse og behov, foreldrenes oppdragelse og omsorg, samt risiko og ressurser i slekt og nærmiljø. For å gjennomføre undersøkelser av disse hovedområdene er det utviklet et rammeverk av sjekklister som anvendes i mange land. Dette rammeverket omtales i denne rapporten som "The Assessment Framework" (AF) (Figur 1). Det er også utviklet ulike former for kartleggingsskjema som brukes i undersøkelser. Detaljeringsgraden og innholdet i disse skjemaene varierer fra land til land.

Figur 1: Assessment framework – modellen (United Kingdom Departement of Health, 2000)

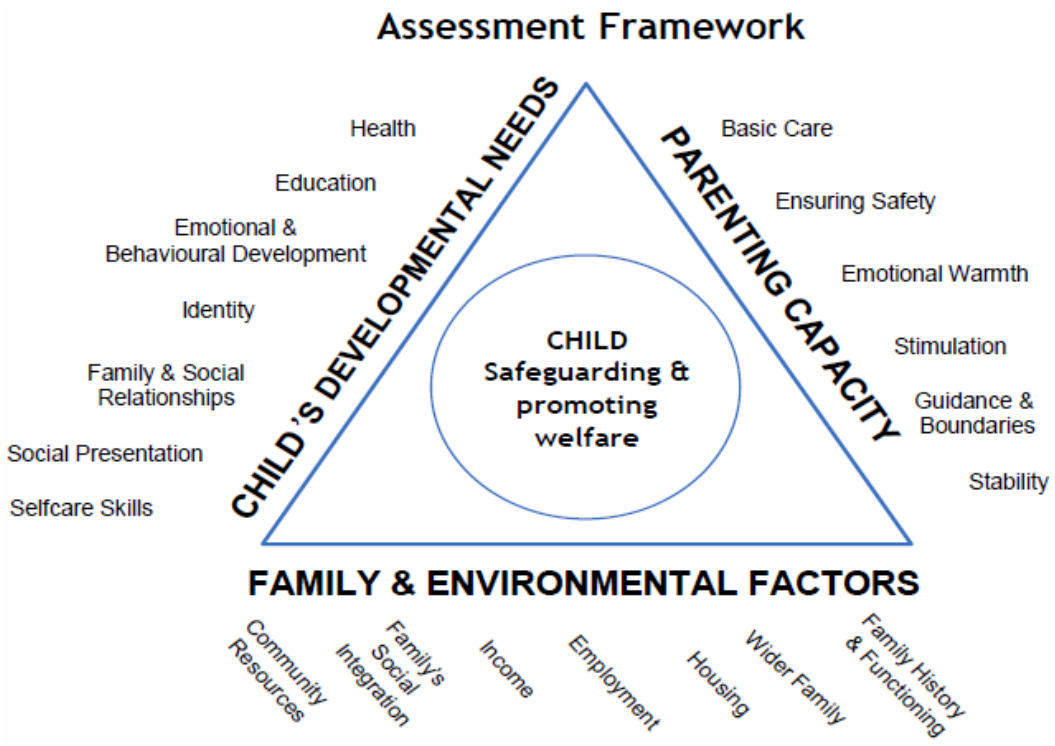

I Storbritannia som er opprinnelsessted for AF-modellen er det utviklet kartleggingsskjema som spesifiserer hvilken informasjon som er relevant på hvert av disse underområdene. I Sverige og Danmark har man adoptert og tilpasset den engelske modellen, slik man også har gjort i flere andre land. I Sverige har modellen fått navnet "Barns Behov i Centrum" (BBIC), mens den i Danmark heter "Integrated Children's System" (ICS). I Canada og Australia anvender noen stater egne versjoner den britiske AF-modellen mens andre stater ikke gjør det.

I USA finnes det ikke et nasjonalt rammeverk for barnevernundersøkelser. Det er store forskjeller i organisering av barneverntjenesten fra stat til stat. Da mange av de studiene som inkluderes i denne kunnskapsoppsummeringene er amerikanske, gis det her en kort forklaring av noen sentrale begreper som anvendes hyppig i amerikanske barnevernstudier. I noen stater er barnevernundersøkelser begrenset til å omhandle undesøkelse av hendelsesforløp for å fastslå om

omsorgssvikt har funnet sted. Slike undersøkelser omtales i rapporten som "investigative assessment." Dersom det fastslås at barnet har vært utsatt for omsorgssvikt og meldingen ansees som bekreftet (substantiated), kan saken undersøkes videre for å kartlegge barn og familiers behov. Slike undersøkelser omtales i rapporten noen steder som "family assessment." En del amerikanske stater screener saker for å bestemme hvilken risiko barnet er utsatt for. Saker med høy risiko blir gjenstand for undersøkelse (investigative assessment) og saker med lav risiko blir gjenstand for behovsutredning (family assessement). Dette systemet basert på å differensiere undersøkelsesprosessen utfra risikovurdering kalles differensiert respons (differential response).

Differensierte undersøkelser forekommer også i de nordiske landene. Her er imidlertid bruk av tester for å vurdere risiko mindre utbredt. I Norge, Sverige og Danmark består differensieringen i at man, når det er besluttet å gjennomføre en undersøkelse, lager en undersøkelsesplan. Denne planen inneholder normalt en oversikt over hva som er de aktuelle temaene å innhente informasjon om. Det finnes imidlertid ikke i Norge noen standardiserte metoder eller standarder for risikovurdering av mulig omsorgssvikt i meldingsfasen av en sak, det vil si før det besluttes om saken skal undersøkes nærmere eller ikke.

2. Problemstillinger

Formålet med denne rapporten er å beskrive hva som er hovedtrekkene i kunnskapen om barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid.

For å belyse dette rapporteres det hva forskningen sier om:

1. Betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings- og undersøkelsesarbeid
2. Betydningen av risikovurderinger for kvaliteten i barnevernets meldings- og undersøkelsesarbeid
3. Brukerperspektiv på barnevernets meldings- og undersøkelsesarbeid
4. Beskrivelse av forhold som har betydning for barnevernets beslutninger. Herunder betydningen av sakskjennetegn, forhold knyttet til sosialarbeideren, organisatoriske forhold og eksterne forhold.

3. Metode

Rapportens formål er å beskrive hovedtrekkene i forskningslitteraturen om barnevernets undersøkelser. Det er derfor lagt vekt på å gjøre vide litteratursøk med tanke på å identifisere og sammenstille konklusjoner fra publikasjoner med ulike typer metodiske tilnærminger. Det er derfor i utvelgelse av publikasjoner ikke satt strenge krav om metodiske kvalitet. Denne kunnskapsoppsummeringen er en analyse og sammenstilling av hovedtrekk og hovedfunn (scoping- review) med tanke på å gi oversikt over et tematisk vidt forskningsfelt. Kunnskapssammenstillingen er ikke en meta-analyse, som har til formål å identifisere hva det i forskningen finnes sikker dokumentasjon på.

Den systematiske kunnskapsgjennomgangen består av identifikasjon, utvelgelse, koding, kategorisering og oppsummering av nasjonale og internasjonale publikasjoner om barnevernets undersøkelsesarbeid. I dette metodekapittelet beskrives den konkrete fremgangsmåten. Metoden er beskrevet slik at prosessen kan etterprøves og at søkene kan oppdateres og suppleres med ny litteratur senere.

3.1 Identifikasjon av publikasjoner

Søk etter publikasjoner er gjort med tre forskjellige tilnærminger. Først er det gjort elektroniske søk i databaser over forskningslitteratur, dernest i nettsider og til sist er det søkt manuelt i litteraturlister.

For å gjennomføre elektroniske søk i forskningsdatabaser er det utviklet søkestrenger tilpasset den enkelte database. Utvikling av søkemetode er gjort i samarbeid med universitetsbiblioteket ved UIT Norges Arktiske Universitet. I utviklingen av søkestrenger ble det vektlagt å gjøre søket bredt nok til å fange opp litteratur som belyser alle sider ved en barnevernundersøkelse fra melding mottas og de første vurderinger av risiko gjøres, og fram til undersøkelser iverksettes og beslutninger fattes. Samtidig er det tatt hensyn til at søket ikke skal bli så omfattende at det blir uoverkommelig å gjennomgå resultatene innenfor prosjektets tidsrammer. Det er derfor gjort et bredt søk i PsychInfo (Ovid) databasen. Søkestrengen er en videreutvikling av søket som Folkehelseinstituttet (2016) benyttet i et litteratursøk over metoder for innhenting, systematisering og vurdering av informasjon i barnevernets undersøkelsessaker. Denne søkestrengen ble modifisert for å identifisere konkrete

modeller for undersøkelsesarbeid og for å fange opp andre forhold som har betydning for hvordan barnevernundersøkelser gjennomføres og beslutninger fattes. Søket ble gjennomført 13.04.2016 og er tidsbegrenset fra 2005. Søket identifiserte 6360 publikasjoner (Appendiks 1).

Et mer avgrenset søk ble gjort i databasen SocialCareOnline (Appendiks 2). Dette søket var særlig rettet inn mot å identifisere modeller for undersøkelsesarbeid og beslutningstaking, herunder AF, BBIC og ICS. Søket ga 500 treff.

I databasen Norart ble det søkt på «barnevern? AND beslutning?» og «barnevern? AND undersøkelse». Dette søket ga 5 treff.

Gjennom søk på det åpne nettet via «Google.no» og på nettsidene «Socialstyrelsen.se» og «Socialstyrelsen.dk». Her ble det søkt på termene «BBIC», «Barns behov i centrum» og «ICS Danmark». Dette søket ble gjennomført for å identifisere nordisk litteratur om BBIC modellen som brukes i Sverige og ICS modellen i Danmark. Søket ga 13 treff.

Ved manuell gjennomgang av litteraturlister i publikasjoner som var identifiserte i de systematisk søkene og ved kontakt med kolleger ble det identifisert 7 nye publikasjoner.

Ved søk i mediedatabasen Retriever ble det identifisert 22 publikasjoner. Her ble det søkt på ordene ”barnevern” og ”undersøkelse” og ”beslutninger”.

3.2 Utvelgelse av publikasjoner

I denne kunnskapsstatusen inkluderes publikasjoner av empiriske studier (kvalitativ og/eller kvantitativ) og vitenskapelige publikasjoner med teoretiske studier. Gjennom litteratursøkene ble 6900 publikasjoner identifisert som potensielt relevante for inklusjon i kunnskapsoppsummeringen. Alle disse publikasjonene ble gjennomgått og vurdert i en stegvis prosess basert på definerte inklusjons- og eksklusjonskriterier. De viktigste inklusjonskriteriene var at studien måtte omhandle barnevernets arbeid og være relatert til arbeidsprosessen i undersøkelser eller til faktorer som har

betydning for beslutninger i en barnevernundersøkelse. I denne utvelgelsesprosessen ble det også laget en oversikt over tematikk som ble ekskludert fra kunnskapsoppsummeringen. Fullstendig oversikt over inklusjonskriterier og ekskludert tematikk er vist i Tabell 1.

Tabell 1: Inklusjons og eksklusjonskriterier

Inklusjonskriterier	Tematikk som ble ekskludert
Faktorer assosiert med beslutninger om å undersøke, og henlegge herunder: **Faktorer knyttet til barnet** **Faktorer knyttet til foreldre** **Faktorer knyttet til nærmiljø** **Faktorer knyttet til saksbehandleren** **Faktorer knyttet til barnevernets organisering** **Analyse av hvilken informasjon barnevernet innhenter** **Barn og foreldres deltagelse herunder:** **Barn og foreldres syn på deltagelse i undersøkelser** **Barn og foreldres syn på utfallet av undersøkelsen** **Saksbehandlere og vurderinger i beslutningsprosessen** **Saksbehandlere og lederes syn på informasjonsinnhentingsprosessen** **Beskrivelse av terskler for å undersøke og terskler for hva som er omsorgssvikt** **Modeller og metoder for beslutningstaking i behandling av meldinger** **Modeller og metoder for undersøkelsesarbeid** **Modeller og metoder for risikovurdering av melding**	**Konstruksjon av tester** **Psykometrisk evaluering av tester** **Alt som skjer før en melding er mottatt, herunder vurderinger av andre instanser om det skal sendes melding** **Forekomst av omsorgssvikt** **Konsekvenser av omsorgssvikt** **Risikovurdering av partnervold** **Intervjumetodikk ved seksuelt misbruk** **Undersøkelse relatert til straffbare forhold** **Barnefordelingssaker** **Avhørsmetodikk** **Pediatriske og medisinske vurderinger** **Beslutning om adopsjon** **Familieråd**

Først ble alle titlene vurdert. De publikasjonene som utfra tittel åpenbart ikke møtte inklusjonskriterien ble ekskludert. Deretter ble sammendraget i de resterende (N=609) publikasjonene gjennomgått og nærmere vurdert utfra inklusjonskriteriene. Dette resulterte i at 220

publikasjoner ble utvalgt for fulltekstvurdering. Etter fulltekstgjennomgang ble 111 publikasjoner kodet og inkludert i studien. I tillegg ble 7 publikasjoner identifisert gjennom manuelt søk i litteraturlister. Oversikt over utvelgelsesprosessen er vist i Tabell 2.

Tabell 2: Oversikt over prosessen med inklusjon og eksklusjon av studier

Steg	Inkluderte studier (N)	Ekskluderte studier (N)
1. Litteratursøk treff	6900	
2. Vurdering av tittel	609	
Åpenbart ikke relevant		6291
3. Vurdering av sammendrag	220	
Møter ikke inklusjonskriteriene		389
4. Vurdering av fulltekst	112	
Fulltekst ikke tilgjengelig		26
Møter ikke inklusjonskriteriene		58
Duplikater		25
5. Identifisert i litteraturlister	7	
6. Kodede publikasjoner	118	

Ved utvelgelse av artikler på tittelnivå (trinn 2) og ved vurdering av publikasjonenes sammendrag (trinn 3) ble 10 % av publikasjonene vurdert av to forskere uavhengig av hverandre. På trinn 2 var det en enighet på 93 % og ved trinn 3 var tallet 71 %. Ved uenighet om inklusjon på trinn 2 ble publikasjonen inkludert. Ved uenighet på trinn 3 diskuterte forskerne seg fram til konsensus. På trinn 4 ble alle studiene vurdert av to forskere. På trinn 6 ble alle studiene kodet av to forskere.

3.3 Koding av publikasjoner

Publikasjoner som er inkludert i denne kunnskapsoversikten ble kodet i henhold til opprinnelsessted, type publikasjon, metode, hva studien undersøker og hovedkonklusjon i studien. Fullstendig oversikt over anvendte koder er vist i Tabell 3.

Tabell 3: Oversikt over koder som er anvendt

	Kode	Beskrivelse
1. Forfatter, år og tittel	Tekst streng	Etternavn på første forfatter
2. Land	Tekst streng	Land som empirien er hentet fra, eller første forfatters arbeidssted hvis det ikke er empirisk studie
3.Type publikasjon	1	Tidsskrift
	2	Bok / rapport
	3	Avhandling
	4	Presentasjon
4. Type kunnskap (ikke ekskluderende kategori)	1	Forskningskunnskap (empiriske primærstudier)
	2	Erfaringskunnskap (drøftinger uten egen empiri)
	3	Brukerkunnskap (erfaringer med et brukerperspektiv)
5. Type metode	1	Kvantitativ empirisk
	2	Kvalitativ empirisk
	3	Vignettstudie
	4	Systematisk review, teoretiske drøftinger
6. Data kilde (informant)	1	Profesjonelle / hjelpeapparatet
	2	Barn
	3	Foreldre
	4	Arkiv
7. N		Antall deltagere i studien
8. Responsrate		% respondenter
9. Snittalder		Gjennomsnittsalder på deltagerne
10. Kjønn		% andel hunkjønn
11. Undersøkelsesfase	1	Risikovurdering
	2	Arbeidsprosessen i undersøkelser
	3	Beslutning
12. Variabler inkludert i studien	1	Kjennetegn knyttet til sosialarbeider / profesjonelle
	2	Kjennetegn ved organisasjon
	3	Eksterne forhold (land, lovverk)
	4	Forhold knyttet til familien
	5	Forhold knyttet til barnet
13. Modeller og metoder	1	BBIC (Barns behov i centrum)
	2	AF (Assessement FrameWork)
	3	Kvello mal
	4	Andre metoder / modeller for beslutningstaking
14. Konklusjon	Tekst streng	Vår tolkning og oppsummering av hovedfunn

3.4 Kategorisering av tema i de inkluderte studiene

Med bakgrunn i kodingen og vår innholdsanalyse av publikasjonene ble det identifisert fire hovedtemaer i de inkluderte studiene.

Disse hovedtemaene er (i) betydningen av modeller og rammeverk for arbeidsprosessen i undersøkelser, (ii) betydningen av risikovurdering i undersøkelsessaker, (iii) brukerperspektiv på undersøkelsesarbeidet og (iv) faktorer som har betydning for beslutninger i undersøkelsesarbeidet.

Modeller og metoder for arbeidsprosessen omfatter erfaringer med de modellene det spesifikt ble søkt etter, det vil si AF, BBIC og ICS. I tillegg ble det identifisert erfaringer med enkelte andre modeller som er i bruk. Studier med sosialarbeideres erfaringer med modeller er inkludert her.

Metoder og modeller for risikovurdering omfatter diskusjoner om nytten av risikovurderinger i undersøkelsesarbeidet, instrumenter for risikovurderinger og feilkilder i risikovurderinger.

Brukerperspektiv på undersøkelsesarbeidet omfatter barn og foreldres erfaringer og perspektiv på å være del av en undersøkelsessak.

Kategorisering av faktorer som har betydning for beslutningen etter en undersøkelse er basert på en økologisk beslutningsmodell (Figur 2). Baumann, Dalgliesh, Fluke og Kern (2011) har utviklet et teoretisk rammeverk hvor kunnskap fra beslutningsteori anvendes spesifikt i en barnevernkontekst. Teorien har som utgangspunkt at når barnevernet fatter beslutninger er utfallet av beslutningen avhengig av kjennetegn knyttet til barnets situasjon, foreldrenes omsorgsevne og ressurser i nærmiljøet, men at det også har betydning hvordan disse opplysningene fortolkes og forstås av den enkelte saksbehandler. Fordi beslutninger knyttet til barnevernundersøkelser tas i en organisasjon hvis virksomhet er lovregulert og styrt av tilgjengelige ressurser, har også organisatoriske og andre eksterne forhold innvirkning på de beslutninger som fattes. Vår kategorisering av studier er inndelt i studier som omhandler sosialarbeiderfaktorer, studier som omhandler faktorer knyttet til sakskjennetegn (kjennetegn ved barnet og familien) og studier som omhandler faktorer knyttet til organisering. Vi har ikke anvendt kategorien ”eksterne faktorer” i vår kategorisering og analyse. Grunnen til dette er at alle de identifiserte studiene ble inkludert inn i en av de andre tre kategoriene.

Figur 2: Økologisk beslutningsmodell (Baumann, m.fl, 2011)

4. Resultater

Totalt ble 118 publikasjoner kodet. Av disse var det 99 tidsskriftartikler, 13 bøker / rapporter, 5 avhandlinger og 1 presentasjon. For å identifisere og beskrive bredden i forskningslitteraturen innenfor temaet undersøkelser og beslutninger i barnevernet, var utvelgelse av publikasjoner ikke basert på strenge krav til metodisk kvalitet i de inkluderte studiene. Denne kunnskapssammenstillingen inneholder derfor både kvantitative studier (N=46) og kvalitative studier (N=33) som anvender empiri fra praksisfeltet. Informanter i disse studiene er saksbehandlere (N= 47), barn (N=1), foreldre (N=7) og informasjon hentet fra saksarkiv (N=36). I tillegg er det inkludert vignettstudier som anvender informasjon om hypotetiske saker (N=19) og studier med teoretiske drøftinger (N=24). I presentasjonen av disse studiene i resultatdelen er hovedvekt lagt på å sammenstille og gi en oversikt over hovedfunn og konklusjoner i de inkluderte publikasjonene. Det gis ikke en detaljert vurdering av metodisk validitet og reliabilitet i alle de 118 studiene. Slike vurderinger ville vært svært omfattende og gå utover hovedformålet med kunnskapssammenstillingen. Som kriterium for å vurdere hvor sikker man kan være på forfatterens konklusjoner i de ulike studiene, har vi lagt vekt på studiens metodiske tilnærming og den kontekst studien er gjennomført i. Tabell 4 indikerer hvordan denne informasjonen er brukt for å vektlegge de ulike studienes konklusjoner. Kjennetegn ved metode i de inkluderte studiene er vist i tabellen i Appedix 2. Konklusjoner i de inkluderte studiene er presentert i Appendix 3.

Tabell 4: Kriterier for vektlegging av studienes konklusjoner

Vektlegging	**Forskningsmetode**	**Studiens relevans for Norske forhold**
1. Lav	Teoretiske publikasjoner uten egen empiri: Konklusjoner er basert på forfatternes egne vurderinger Empiriske studier som ikke er fagfellevurdert: Konklusjoner er usikre da analyser og slutninger ikke er kvalitetssikret av andre forskere	Amerikanske og kanadiske studier: Sosiokulturelle forhold så vel som organisering og mandat for barneverntjenestene er svært forskjellig fra Norge. Dette gjør mange av funnene mindre relevant for norske forhold
2.Middels	Kvalitative og kvantitative studier med få informanter: Få informanter gjør det vanskelig å generalisere fra studiens utvalg Vignettstudier: Studiene er basert på hypotetiske situasjoner. Det gjør det vanskelig å trekke konklusjoner om reelle saker og situasjoner	Studier fra Storbritannia, Australia og kontinental Europa: Sosiokulturelle forhold, organisering og mandat for barneverntjenester er noe ulikt fra Norske forhold
3. Høy	Studier med mange informanter: Mange informanter gjør det mulig å generalisere konklusjoner til å gjelde utover utvalget i studien	Nordiske studier: Det er små forskjeller i mandat og organisering av tjenestene. Studiene er derfor relevante for norske forhold
4. Svært høy	Systematiske kunnskapsoppsummeringer og meta-analyser: Systematisk oppsummering og analyse av mange studier gir god generaliserbarhet	Norske studier: Svært relevant for norske forhold

Det var ikke overraskende en overvekt av amerikanske studier. Oversikt over opprinnelsesland er vist i tabell 5. For empiriske studier er det landet empirien er hentet fra oppgitt som opprinnelsessted. For systematiske kunnskapsoversikter og teoretiske drøftinger er forfatters arbeidssted oppgitt som opprinnelsesland.

Tabell 5: Publikasjonenes opprinnelsessted

Land	Antall
USA	37
Storbritannia	18
Norge	13
Canada	13
Sverige	12
Australia	9
Israel	6
Nederland	3
Danmark	2
Belgia	1
Irland	1
New Zealand	1
Portugal	1
Tyskland	1

I de følgende kapitler omtales resultatene fra disse studiene.

Totalt omhandlet 34 studier modeller og rammeverk for barnevernets undersøkelser, 20 studier omhandlet risikovurderinger knyttet til barnevernbeslutninger, 13 studier omhandlet brukernes erfaringer, 19 studier omhandlet betydningen av saksforhold for barnevernbeslutninger, 20 studier omhandlet betydningen av saksbehandlers vurderinger for beslutninger og 15 studier omhandlet betydningen av organisatoriske forhold for barnevernets beslutninger. Noen studier omhandlet flere forhold.

4. 1 Betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

Litteratursøket identifiserte 34 publikasjoner som omhandlet ulike erfaringer med bruk av maler for undersøkelse av meldinger til barnevernet. Av disse var det åtte publikasjoner som omtalte maler for undersøkelsesarbeid generelt. De resterende publikasjonene var relatert til erfaringer med konkrete undersøkelsesmaler. Erfaringer med AF i Storbritannia og Australia var omtalt i åtte studier. Erfaringer med BBIC i Sverige var omtalt i ni studier. Erfaringer med ICS i Danmark var omtalt i to studier. Det var i tillegg fire studier som inneholdt erfaringer med andre maler fra Nederland, Tyskland og Irland.

4.1.1 Om systematisering av undersøkelse og beslutningsprosessen

En felles målsetting med maler for undersøkelsesarbeidet er å gjøre undersøkelsesprosessen mer strukturert og mindre utsatt for subjektive faktorer som kan føre til bias og feilslutninger, samt å gjøre undersøkelsesprosessen mer transparent og forutsigbar. En systematisk undersøkelsesprosess innebærer at relevant informasjon innsamles og vurderes. Videre innebærer det at det er klare skiller mellom informasjonsinnhenting, vurdering og analyse av informasjon og beslutningstaking. At undersøkelser er transparente innebærer at det er klart for andre hvilken informasjon som benyttes, hvilke vurderinger som gjøres og hvilke beslutninger som fattes. Videre må det være en klar logisk sammenhengende argumentasjon der beslutninger underbygges av vurderinger (de Kwaadsteniet, Bartelink, Witteman, ten Berge, & van Yperen, 2013).

I en kunnskapsoppsummering om barnevernets beslutninger fant Bartelink, van Ypern og ten Berge (2015) 17 studier som undersøkte ulike beslutningsmodeller. Det ble identifisert to hovedtyper beslutningsmodeller. Disse betegnes som samarbeidsbaserte beslutningsmodeller og strukturerte beslutningsmodeller. Modeller basert på samarbeidende beslutningstaking, for eksempel familieråd og andre typer beslutningsmøter, har fokus på dialogen med foreldre og barn mens de i mindre grad vektlegger hvilke sakkunnskaper sosialarbeidere trenger for å fatte beslutninger. Omvendt fokuserer strukturerte modeller på bruk av utredningsmaler, som for eksempel AF, på hva sosialarbeidere bør undersøke i en sak, men mangler beskrivelser av framgangsmåter for informasjonsinnhenting, for eksempel intervjumetoder som sosialarbeidere må beherske for å innhente nødvendig informasjon eller for å motivere familier for endring. Bartelink og kollegers kunnskapsoppsummering identifiserte ikke noen modeller for undersøkelser og beslutninger som kombinerer samarbeidende

beslutningsmetode (beslutningstaking i samarbeid med barn og foreldre) med strukturert beslutningsmetodikk. En kombinasjon av disse elementene ville gitt sosialarbeidere både kunnskap og ferdigheter som er nødvendig for å fatte beslutninger om meldinger og undersøkelser, sier forfatterne. Forfatterne konkluderte med at det finnes dokumentasjon for at bruk av metoder for strukturert beslutningstaking øker systematikken i barnevernets arbeid og forbedrer vurderinger og analyser av komplekse saker. Studien fremhever at det likevel er lite dokumentasjon for at slike system fører til større konsensus i beslutninger enn beslutningsprosesser styrt av intuisjon og klinisk skjønn.

Forholdet mellom å fatte beslutninger basert på bruk av utredningsmaler versus bruk av skjønn diskuteres av flere. Harris (2011) argumenterer i en teoretisk drøfting med at når utredning krever at foreldre innordner seg og samarbeider i et utredningsregime, har dette flere ulemper. Disse inkluderer at familien kan fremmedgjøres, og at det kan føre til overdrevent fokus og oppmerksomhet på forelderens lydighet og villighet til endring, samt økende grad av maktbruk i undersøkelsen. Forfatteren argumenterer med at det kan undergrave kvaliteten på undersøkelsen når sosialarbeidernes hovedfokus blir på å få foreldre til å samarbeide om spesifikke utredningsprosedyrer fremfor å arbeide for å etablere samarbeid og partnerskap. Det foreligger imidlertid ikke noe empirisk grunnlag som direkte dokumenterer denne antagelsen.

I en annen teoretisk drøfting skiller Helm (2011) mellom analytisk vurdering versus intuitiv vurdering. Analytisk vurdering karakteriseres ved en steg for steg prosess med logisk sammenhengende slutninger. Intuitiv vurdering er bruk av tidligere erfaringer for å løse nye problemer. Ved bruk av utredningsmaler så vektlegges analytiske vurderinger gjennom logikk og resonnementer framfor mer intuitive skjønnsvurderinger. Det er imidlertid ingen automatikk i at tilgang på god informasjon og analytisk tilnærming gir riktige avgjørelser, hevdes det i studien. Helm (2011) sitt poeng i denne sammenheng er at selv om kvaliteten på informasjonsinnhenting øker ved bruk av utredningsmaler, er det ikke ensbetydende med at vurderingen av den foreliggende informasjon er god.

Gillingham (2011) samt Gillingham og Humphreys (2010) sin kritikk av bruken av Structured Decision Making (SDM), et verktøy for beslutningstaking som er implementert i 20 stater i USA og 2 stater i Australia, går langs de samme linjene. Basert på etnografiske studier med deltagende observasjoner i barneverntjenesten, vurderer de bruken av verktøyet. I studien finner de at bruk av

hjelpemiddel/instrumenter for utredning gir nyutdannede en nyttig referanse for hvordan arbeidet skal gjøres, men at mer erfarne sosialarbeidere er bekymret for de nyutdannedes faglige utvikling. Særlig påpeker de at faglig skjønn ikke utvikles når man blir for avhengig av å følge prosedyrer og krysse av på skjemaer. Gillingham peker likevel på at det sannsynligvis ikke er instrumentene i seg selv som er problemet, men hvordan de implementeres og tas i bruk i organisasjonen. Fordi det er utfordrende å implementere slike verktøy og sørge for at de brukes etter hensikten, argumenterer Gillingham for at SDM ikke er en mirakelløsning for å forbedre kvaliteten på beslutningene. Det skal imidlertid påpekes at studiene til Gillingham var basert på observasjoner og samtaler med sosialarbeidere og ikke en vurdering av kvaliteten på beslutningene som sådan.

Problemer med implementering av verktøy for beslutningsstøtte tas også opp av Foster og Stiffman (2009) som undersøkte bruk av et databasert system for beslutningsstøtte i en barneverntjeneste i Misourri, USA. De fant at bruken av systemet avtok gradvis etter opplæring. For at teknologi skal fungere som beslutningsstøtte må det være fullt integrert i hele saksbehandlingsprosessen påpeker forfatterne som konkluderer med at teknologi alene ikke endrer måten saksbehandlere jobber på.

Schonsky og Wagner (2005) peker i en teoretisk drøfting på at både risikovurderingsinstrument og en strukturert utredning av sakskontekst kan sees på som beslutningshjelpemiddel, men at bruk av disse må være forankret i organisasjonen dersom det skal være anvendbart. Dette innebærer flere ting. Det må være en positiv holdning i organisasjonen til en viss grad av standardisering av arbeidsmetoder, og det må være infrastruktur og teknisk støtte for valgt metodebruk. En svakhet ved de utredningsmaler som benyttes er at de ikke inkluderer metoder for risikovurdering. Schwalbe (2008) peker i en teoretisk drøfting på at risikovurderingen innledningsvis i en sak påvirker det videre utredningsarbeidet på den måte at den første risikovurderingen legger premisser for hva som undersøkes. Det påpekes derfor at en vellykket integrering av risikoinstrument med utredningsmaler fordrer mer kunnskap om hvordan risikoforståelse påvirker de hypoteser sosialarbeiderne lager for den videre undersøkelsen.

4.1.2 Erfaringer med bruk av The Assessment Framework (AF)

Det finnes en publisert meta-evaluering om erfaringer med bruk av AF modellen i flere land (Léveillé & Chamberland, 2010). Forfatterne presenterer en syntese av erfaringer fra 36 ulike studier. Av disse er hovedtyngden fra Storbritannia (n=27) og de resterende studiene er fra Irland, Australia og

Sverige. Evalueringen viser at det finnes god dokumentasjon på følgende positive virkninger av å anvende AF; (i) bedre samarbeid mellom barnevernet og andre helse- og sosialtjenester, (ii) bedre samarbeid med og deltagelse fra brukerne, (iii) at utredningen blir mer fokusert mot barnets behov, (iv) at utredningen blir mer helhetlig og (v) har større klarhet og struktur. Det finnes noe dokumentasjon på at utredningene fører til bedre refleksjon omkring beslutninger, at beslutninger blir evidensbaserte og bygger på kunnskap om barnet og familiens styrker og svakheter, at det er bedre kvalitet på den informasjon som innhentes og at informasjonen er mer konsistent. Av negative virkninger finnes det god dokumentasjon på at bruk av AF fører til (i) økt tidsbruk per sak og dermed økt arbeidsbyrde i utredningsfasen. Det finnes noe dokumentasjon på andre negative virkninger som dårligere samarbeid innad i tjenesten og dårligere samarbeid med foreldre. Det finnes ingen dokumentasjon på om bruk av AF fører til bedre utkomme for barn som er involvert i undersøkelser.

Både før og etter denne meta-evalueringen er det kommet flere publikasjoner som peker på svakheter ved modellen og som inneholder forslag til videreutvikling og endring av AF-modellen. Baynes (2007) peker på at modellen er tenkt brukt i en behovsbasert utredning, og at den ikke er dekkende for undersøkelser av spesifikke hendelser med mistanke om mishandling. Grunnen til dette er at slike saker er karakterisert ved motstridende forklaringer om hendelsesforløp der familie ofte er de eneste vitner. I slike saker er vurdering av troverdigheten av informanters utsagn sentralt for sosialarbeiderens praksis. Arbeid etter AF modellen bygger på at foreldre ønsker å samarbeide om undersøkelsen. I saker der det reises tvil om troverdigheten av foreldrenes informasjon er ikke modellen egnet. Denne vurderingen får støtte i en kunnskapsoppsummering om ulike risikovurderingsinstrument som blir brukt i barnevernutredninger, bestilt av det britiske utdanningsdepartementet. Der diskuterer Barlow, Fisher og Jones (2012) bruk av systematikk i risikovurderinger opp mot AF-modellen. Rapporten konkluderer med at mens AF er designet for behovsutredninger har barneverntjenestene behov for at utredningsarbeidet suppleres med instrumenter og modeller for risikovurdering av om barn har vært eller kommer til å bli utsatt for alvorlig mishandling eller omsorgssvikt.

En studie som undersøker britiske sosialarbeideres erfaringer med AF ni år etter at systemet ble tatt i bruk (Nethercott,2016), peker på at vansker med bruk av AF særlig knytter seg til å engasjere familier i å delta i utfylling av et omfattende materiale av kartleggingsverktøy, men at erfarne sosialarbeidere finner måter å jobbe med familier og navigere dem gjennom utredningsprosessen, uten at foreldre og barn føler seg fremmedgjort.

I en norsk doktorgradsavhandling sammenlignes det britiske barnevernet hvor undersøkelser styres av AF-modellen, og det norske barnevernet, der saksbehandlers framgangsmåte er mer basert på individuelt faglig skjønn. Samsonsen og Willumsen (2015) intervjuet foreldre som var gjenstand for en barnevernundersøkelse i Norge og i England. De fant at foreldres erfaringer i de to landene var ganske like, og at foreldre i større grad var opptatt av hvilke følelser det ga å bli undersøkt av barnevernet enn de var av bruken av systemer eller verktøy. Forfatterne argumenterer med at en konsekvens av å ha en strukturert utredningsprosess som AF gjør maktforholdet mellom forelderen og sosialarbeideren tydelig. I Norge derimot, hvor gangen i undersøkelsen er mer basert på relasjonsbygging og skjønn, så blir denne maktdimensjonen mer skjult. Forfatterne argumenterer for en tydeligere framgangsmåte i undersøkelsesfasen i Norge for å tydeliggjøre denne maktdimensjonen. Struktur og rom for faglig skjønn bør imidlertid balanseres. For streng struktur begrenser rom for faglige vurderinger, men mangel på struktur legger for stor vekt på den enkeltes evne til å selv å vurdere hvordan undersøkelsen skal gjennomføres. Utfordringen ligger i å finne en balanse mellom disse to ytterpunktene (Samsonsen, 2016). Også fra sosialarbeideres perspektiv synes det å være behov for en balanse mellom struktur og rom for skjønn. I Storbritannia er sosialarbeiderne fornøyd med systematikken i AF systemet, men mange skulle ønske seg større rom for faglige vurderinger. I Norge er det godt rom for faglige vurderinger og sosialarbeidere ønsker seg mer struktur. Det er imidlertid en skepsis blant norske sosialarbeidere til at det skal utvikles et for omfattende byråkrati rundt undersøkelsesprosessen (Samsonsen & Willumsen, 2014).

4.1.3 Erfaringer med Barns Behov I Centrum (BBIC)

Det finnes ingen samlet evaluering av BBIC modellen i Sverige. Brukererfaringer framkommer i rapporter fra Sosialstyrelsen og fra rapporter etter regionale evalueringer. I en sluttrapport fra implementeringen av BBIC-prosjektet løfter myndighetene (Socialstyrelsen, 2007) fram noen av erfaringene med bruk av modellen under implementeringsfasen. Disse var blant annet at BBIC hadde bidratt til at barnets stilling ble styrket gjennom at barna hadde blitt mer aktive i utredningsprosessen. Sosialarbeiderne fikk økt bevissthet og kunnskap om barns behov. Foreldrene opplevde seg mer deltakende. Socialstyrelsen konkluderte med at BBIC hadde bidratt til at det var mer struktur og systematikk i arbeidet med undersøkelser, men at det er vanskelig å vite om bruk av BBIC har ført til bedre beslutninger for de barna som omfattes av en undersøkelse. Dette skyldes at BBIC bare angir framgangsmåter for undersøkelsene og ikke i seg selv virker styrende på hvordan opplysninger skal tolkes og vurderes når beslutninger fattes.

I en rapport fra implementering av BBIC i Ørebro-regionen stilles spørsmålet «Gør BBIC skillnad?» (Ångman, 2009). I studien som gikk igjennom de utfylte BBIC-skjemaene i 136 saker konkluderes det med at bruk av BBIC ikke automatisk førte til at alle områder rundt barnet ble godt nok belyst. Foreldrenes omsorgsevne ble vurdert å være godt belyst i omlag halvparten av sakene. Når det gjelder barnets behov manglet det oftest en kartlegging av barnets selvhjelpsferdigheter (39%), identitet (43%) og sosial kompetanse (32%). Opplysninger som sjelden manglet var barnets fysiske helse (5%), barnets psykiske helse (12%) og utdanning (9%). Når det gjelder familie og miljøfaktorer manglet det opplysninger om ressurser i nærmiljø (28%), sosial integrering (18%) og økonomi (14%). Opplysninger om familiens bakgrunn, arbeid, nettverk og boforhold manglet svært sjelden (2-5% av sakene). I 34 % av sakene fantes informasjon om vold hadde forekommet i familien, og i rundt halvparten av disse igjen fantes det en vurdering av risiko for barnet. I rapporten oppgis det at sosialarbeideren har snakket med eller observert barnet i 89 % av sakene og dette tolkes som at barnet ble hørt i undersøkelsen. Rapporten oppgir imidlertid også at barnet bare i 43 % av sakene var blitt orientert om at det var igangsatt en undersøkelse. Det er derfor uklart i hvilken utstrekning sosialarbeiderens samtaler med barnet har barnets deltakelse som formål. Kanskje er barnet i de fleste sakene i hovedsak sett på som informant i saken? I 28 % av utredningene savnes det opplysninger fra andre samarbeidsparter. Når opplysninger fra andre var innhentet, ble denne informasjonen brukt i saksframlegget i 59 % av sakene. Studien konkluderte med at selv om instrumentet tvinger deg til å underøke et tema i utredningen, så betyr det ikke nødvendigvis at dette temaet blir godt belyst.

I en undersøkelse blant kommuner i Stockholmsregionen undersøkte Gladh og Palm (2011) 132 saker. Av disse var 72 saker undersøkt med BBIC og 60 saker var undersøkt på annen måte. Formålet var å sammenligne om det var forskjeller i hvordan undersøkelsen dokumenteres når BBIC brukes. Studien fant at det i BBIC-saker fantes beskrivelse av hvordan saken var undersøkt i 99 % av tilfellene mot bare 50 prosent av sakene i ikke BBIC-saker. I ca 57 % av sakene var det skille mellom hva som var faktaopplysninger og hva som var vurderinger. Det var ingen forskjell mellom BBIC-saker og andre saker i så henseende. Det var signifikante forskjeller i hvilken utstrekning familie- og miljøfaktorer var kartlagt. I BBIC-saker var det signifikant oftere kartlegging av familiens situasjon, boforhold, arbeid, økonomi og sosial integrering. Det var ingen forskjell i hvor ofte foreldrenes bakgrunn og lokalsamfunnets ressurser var kartlagt. Studien fant at barnets behov, med unntak av forholdet til søsken, oftere var kartlagt i BBIC-saker. Familiens og barnets ressurser var oftere kartlagt i BBIC-saker. I BBIC-saker var informasjon oftere innhentet direkte fra barnet og fra mor. Det var ingen

forskjell i hvor ofte far og andre instanser ga informasjon. Saksbehandler hadde oftere hatt samtale med barnet i BBIC-saker. Studien undersøkte om det var samsvar mellom beskrivelsene av barnets behov, årsak til undersøkelsen og de vedtakene som ble gjort. Man fant ingen forskjeller i samsvar mellom behov og tiltak men derimot fant man at det i ikke-BBIC saker var større samsvar mellom årsak til undersøkelsen og det tiltak som fattes. Dette handlet imidlertid om utformingen av hjelpetiltakene og ikke om saker ble korrekt eller feilaktig lagt bort. I studien ble det konkludert med at BBIC har ført til at utredninger blir mer treffsikre og åpne når saksbehandleren har blitt trygg i å bruke instrumentet. Det ble også funnet at saksbehandlerne i større grad snakker med barnet og henter opplysninger fra andre informanter etter innføringen av BBIC.

Gjennom fokusgruppeintervju med 56 saksbehandlere undersøkte Svendsen (2012) brukererfaringer med BBIC, herunder hva saksbehandlere mente var styrker og svakheter. Styrker ved BBIC var at undersøkelsesprosessen blir tydelig, man unngikk at viktige deler av undersøkelsen ble glemt bort, det hjalp til å holde fokus på barnet, evaluering av tiltak ble enklere og det var et fleksibelt system. Ulempene var at systemet er teknisk dårlig, utredningene ble for omfattende, detaljstyring gjorde at man kunne gå glipp av annen viktig informasjon i samtaler med foreldre og barn, og mangel på hjelpetiltak gjorde at det ikke var samsvar mellom utredningsinnsats og tiltak. I studien ble det konkludert med at barneperspektivet har blitt tydeligere i utredningene og at klientene har fått større rettsikkerhet, men at svakheter er at detaljstyringen som ligger i dette systemet gjorde at man mistet viktig informasjon som kunne kommet fram om samtalen var mindre styrt. Et hinder for utstrakt bruk av BBIC er at det er tungvint og det tekniske systemet har et utviklingspotensial.

Det ble funnet to publikasjoner om BBIC i fagfellevurderte forskningstidsskrift. Begge disse omhandlet hvordan barnets helse kartlegges med BBIC. I en gjennomgang av 272 barnevernutredninger (Hultman, Alm, Cederborg & Falth Magnusson, 2013) ble det gjort en kartlegging av hva slags type helseopplysninger barneverntjenesten innhentet om barnet og om det var forskjell på om sosialtjenesten brukte BBIC eller ikke. Studien kategoriserte de 272 sakene i fire hovedgrupper. Gruppe en besto av 100 saker som inneholdt lite helseopplysninger. Sakene i denne gruppen var mer sannsynlig undersøkt uten bruk av BBIC og var mer sannsynlig henlagt uten oppfølging. De tre andre gruppen besto av 53 saker der det var opplysninger om nevrologiske og psykosomatiske symptomer, 64 saker der det var opplysninger om barnets emosjonelle problemer og 51 saker der det var opplysninger om barnets psykiske helse og atferdsproblemer. Saker med

opplysninger om psykisk helse var oftere undersøkt med BBIC. Studien fant også at når henvisningsgrunnen var foreldrenes psykiske helse eller rusproblem var det mindre sjans for at barneverntjenesten hadde kartlagt barnets helse, sammenlignet med når henvisningsgrunnen var barnets problemer. Studien konkluderte med at selv om barnets helse blir bedre utredet når BBIC anvendes, var en for stor andel av BBIC utredningene også mangelfulle. I en senere studie ble det undersøkt hvordan barnets helseopplysninger brukes i barnevernets begrunnelser når undersøkelser konkluderes (Hultman, m. fl., 2015). I denne studien fant man at opplysninger om helse i liten grad ble brukt i barnevernets begrunnelser. Når barnets psykiske helse eller barnets atferdsproblem ble omtalt i begrunnelsene, var dette ofte brukt i singulære og forenklede årsaksforklaringer som et symptom på eller resultat av foreldrenes omsorgssvikt eller mishandling. Studien konkluderte med at når barnets helse var for dårlig utredet, førte det til overforenklede forklaringer av barnets situasjon og dette kan føre til at de tiltak som iverksettes ikke er godt nok tilpasset barnets behov.

Erfaringer med BBIC er også omtalt i tre studentarbeider som er basert på intervju med sosialarbeidere. Vikberg og Wikstrøm (2010) fant at sosialarbeidere mener bruk av BBIC gjør at undersøkelsen blir mer strukturert i forhold til når i prosessen barnets stemme skal høres. Dette kan føre til økt rettsikkerhet for barnet. I intervju med seks sosialarbeidere fant Fransson og Sindt (2010) at de seks sosialarbeidernes erfaring var at man traff barn i større utstrekning og barna omtales mer i utredningene etter innføring av BBIC, men at det ikke var sikkert at barnas meninger ble noe mer vektlagt av den grunn. Hedlund og Loven (2008) fant i en dokumentanalyse at selv om man brukte BBIC, reduserte ikke det forekomsten av logiske brister eller andre argumentasjonsfeil i barnevernets vurderinger.

4.1.4 Erfaringer med ICS-Danmark

ICS er den Danske utredningsmalen for barnevernet. Malen er basert på den engelske AF modellen. Det er utviklet et IT system kalt DUBU som understøtter bruk av malen.

Det ble identifisert to publikasjoner med erfaringer fra bruk av denne modellen i Danmark. Den første er en evaluering av erfaringer fra implementering og bruk av modellen. Undersøkelsene er gjennomført av Deloitte Consulting (2014) på oppdrag fra Sosialstyrelsen i Danmark. På tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført var i bruk i 50 danske kommuner. Evalueringen var basert på spørreskjema besvart av 24 kommuner (55%), spørreskjema besvart av 588 saksbehandlere (73%) og

spørreskjema besvart av 87 ledere (80%) i kommunene. Det ble også gjennomført intervju med ansatte i kommuner som bruker ICS og i kommuner som ikke bruker ICS.

Evaluering av ansattes brukererfaringer viste at de ansatte i kommunene som brukte ICS var begeistret for systemet. Både ledere og saksbehandlere oppga at bruk av metoden hadde ført til et sosialfaglig løft i tjenesten. Ledere vurderte oftere at ICS førte til bedre sosialfaglig kvalitet enn det saksbehandlere gjorde. De ansatte opplevde også at metoden hadde styrket fokuset på barnet i utredninger ved at det ble gjort en grundig vurdering av barnet og familiens ressurser og utfordringer. De opplevde at ICS gjorde innsatsen mer målrettet ved å sette barnet i sentrum for undersøkelsen. Det hadde ført til bedre rettsikkerhet for barn og foreldre ved at de ble tatt mer med i undersøkelsesarbeidet. Den barnefaglige undersøkelsen var trolig blitt bedre ved at det ble gjort mer helhetlige undersøkelser. Halvparten av lederne og en tredel av saksbehandlerne opplevde at metoden hadde ført til en mer lik praksis i undersøkelsesarbeidet. En mangel ved systemet var at det ikke i ICS ligger en metodisk støtte for hvordan barnesamtaler skal gjennomføres og det ble etterspurt verktøy for dette. ICS har ført til at undersøkelsene har blitt mer omfattende som følge av bruk av utredningsmalene. Det var en utbredt opplevelse blant ledere at undersøkelsene var blitt for lange med for mange gjentagelser. Det var blandede oppfatninger blant de ansatte om undersøkelsene var blitt for omfattende. Det var en oppfatning blant sosialarbeiderne som brukte systemet at det å fokusere undersøkelsen i forhold til formålet og å velge ut hvilken informasjon som er relevant var utfordrende.

Det ble i Deloitte sin evaluering også gjort en arkivstudie av 121 ICS saker og av 32 ikke ICS saker. Det ble gjort telefonintervju med syv familier. Forskning fra arkivstudien viste at det var store forskjeller i hvordan malen anvendes i praksis, særlig hvordan barnets behov ble utredet. Studien understøtter brukererfaringene med at undersøkelsene er blitt mer omfattende. Gjennomgang av saksjournaler viste at saksutredninger i ICS kommuner var mer omfattende. Det var likevel ikke helt entydig at kvaliteten i de samlede analyser og i faglige vurderinger var blitt bedre. Kvaliteten ble vurdert som bedre i de kommuner som også brukte IT-systemet DUBU. Det ble ikke funnet noen sammenheng mellom hvor lenge kommunen hadde brukt systemet og kvaliteten på saksbehandlingen. Saksgjennomgangen viste at barna oftere ble snakket med og at barnets perspektiv var oftere representert i saksframlegget i ICS-kommuner sammenlignet med ikke-ICS kommuner. Også foreldrenes perspektiv var tydeligere. Saksgjennomgangen viste at det var større sammenheng

mellom de identifiserte behovene og tiltaksplaner i ICS-kommuner. De kommuner som hadde prioritert implementering av metoden og hatt lederfokus på dette, var de som hadde sett mest styrking av de barnefaglige utredningene.

Systemet inneholder også maler for innhenting av informasjon fra eksterne parter. Arkivstudien viste at bruk av disse malene hadde gjort at kvaliteten på uttalelser fra tredjepart ble dårligere fordi samarbeidspartene ikke forsto malen og at de trengte opplæring i å bruke den.

Foreldrenes brukererfaring med ISC var at de gjennomgående hadde opplevelse av å bli hørt og forstått i forbindelse med utredningsarbeidet, og at de kjente seg godt igjen i barnevernets beskrivelser. Foreldrene beskriver undersøkelsen som en rekke samtaler om «hvordan vi hadde det og hva vi gjør i forskjellige situasjoner hjemme hos oss.» Foreldrene opplevde at saksbehandlerne hadde vært flinke til å etablere relasjon med barna og snakke med dem. Barnas brukerperspektiv framkom ikke.

I en studie som sammenligner ICS med andre utredningsmaler brukt i eldreomsorg og på arbeidskontor undersøkte Høybye-Mortensen (2013) hvordan dette beslutningstøttesystemet påvirker sosialarbeideres skjønnsutøvelse. Flere saksbehandlere oppgir at de bruker mer tid på undersøkelsen og innhenter mer informasjon om familien. ICS ble brukt på forskjellige måter av saksbehandlere. De aldersspesifikke skjemaene ble brukt både som sjekklister over hva man kan se etter og som teoretisk bakgrunn for å vurdere hva som er normalt for barn i en gitt alder. Mer uerfarne saksbehandlere brukte sjekklistene mer slavisk som en mal for hva som skal spørres om, og systemet ble dermed brukt mer som et dokumentasjonsverktøy. Sosialarbeidere opplevde at ICS ga rom for faglig skjønn når det gjaldt saksbehandlers forståelse av hva saken gjelder og hva slags tiltak som skulle settes i verk. Fordi ICS sjekklistene definerer hva som er relevant å ha med i undersøkelsen, var det her mindre rom for bruk av skjønn. Det virker som om danske sosialarbeidere vurderte ICS systemet å være mindre rigid enn det enkelte britiske sosialarbeidere gjorde med det britiske AF. Studien konkluderer med at ICS skjemaene kan brukes instrumentelt eller normativt (retningsgivende). Dersom de brukes normativt, så økes kvaliteten på vurderingene til sosialarbeidere.

4.1.5 Erfaringer med bruk av andre modeller

For å øke kvaliteten på vurdering av meldinger om omsorgssvikt ble det i Nederland i 2006 utviklet en metode for risikovurdering, undersøkelse og beslutningstaking kalt ORBA[1]. I en studie (de Kwaadsteniet, m. fl., 2013) som undersøkte om bruk av ORBA førte til mer systematisk og transparent undersøkelse av meldinger sammenlignet med saker som ble undersøkt uten bruka av ORBA, ble totalt 160 barnevernssaker gjennomgått og analysert. Resultatet viste at bruk av metoden førte til at beslutningen oftere inneholdt begrunnelser knyttet til faktorene; sjanse for gjentagelse, beskyttelsesfaktorer i oppdragelsen, beskyttelsesfaktorer i familien, risikofaktorer i familien og beskyttelsesfaktorer i nærmiljøet. Det var ingen forskjell når det gjaldt vurdering av risikofaktorer i oppdragelse, risikofaktorer i nærmiljøet, vurdering av mulige konsekvenser for barnet, foreldres motivasjon for endring samt interaksjon mellom barn og foreldre. Når ORBA ble brukt inneholdt saksmappene oftere en undersøkelsesplan med undersøkelsesspørsmål og hypoteser, forklaringer og konklusjoner om nødvendigheten av tiltak, samt begrunnelser og rasjonale for å åpne og avslutte saker. Likevel var ikke rasjonalen bak beslutningene klar i alle sakene (manglet i ca. 40 % av sakene med ORBA, mot ca. 93 % i andre saker). Studien konkluderte med at bruk av ORBA førte til mer systematisk og strukturert saksutredning og mer eksplisitte og begrunnede beslutninger, men at det fortsatt var behov for å strukturere arbeidet ytterligere. Det ble foreslått at man i enhver sak bør utarbeide en undersøkelsesplan og at beslutninger og konklusjoner må ha et rasjonale. Forfatterne argumenterte for at dette trolig ikke kan oppnås med systemer alene men at det også er behov for opplæring og veiledning av personale.

I en vignettstudie som undersøkte om det var enighet blant saksbehandlere som var og ikke var trent i bruk av ORBA (Bartelink, m. fl., 2014) fant man ikke dokumentasjon for at det var vesentlig større enighet om beslutninger blant ORBA brukere enn blant andre saksbehandlere. Forfatteren konkluderte med at selv om tidligere forskning på bruk av ORBA viste at det førte til større likhet i hvilken informasjon som ble innhentet, så var ikke dette gjenspeilt i større enighet om hva som er rett beslutning. Forfatterne pekte på at manglende enighet i vurderinger og beslutninger ikke kan løses av systemer alene, men at man også er avhengig av at sosialarbeidere er bevisst på hvordan de påvirkes av subjektive forhold. Dette kan bare oppnås ved at sosialarbeidere eksplisitt identifiserer og diskuterer rasjonale for sine vurderinger og konklusjoner. Det ble foreslått at gruppebaserte

[1] Da vi ikke har funnet noen engelskspråklig versjon av malen har vi ikke vurdert innholdet i denne.

beslutningsmodeller kan være en måte å sørge for at ulike forståelser av årsaken til et problem blir diskutert og analysert med tanke på å unngå utilsiktet subjektivt bias.

En randomisert kontrollstudie der 80 saker ble tilfeldig tildelt ekspertassistert saksbehandling eller saksbehandling som vanlig, ble gjennomført i Tyskland (Goldbeck, Laib-Koehnemund & Fegert , 2007). Ekspertassistert saksbehandling er en type gruppebasert beslutningsmodell der det i løpet av undersøkelsesperioden gjennomføres inntil 6 møter der saksbehandler legger fram og diskuterer sakene i møte med en erfaren saksbehandler med veiledningskompetanse fra en annen barneverntjeneste. Møtene varte gjennomsnittlig 90 minutter og hverken barn eller foreldre deltok. Resultatene viste ingen forskjeller mellom de to gruppen på saksbehandlers vurdering av risiko, sikkerhet i sin vurdering om barnet var utsatt for omsorgssvikt, sikkerhet i vurdering av konsekvenser for barnet eller sikkerhet i tiltaksplanlegging. Studien konkluderte med at det ikke var sannsynlig at modellen med ekspertassistert saksbehandling har effekt.

I Irland viste en evaluering at et nasjonalt utviklet rammeverk for barnevernundersøkelser til en viss grad fremmet tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid (Buckley, Whelan, Murphey & Horwath, 2007). Dette ble målt utfra tre kriterier. Disse var (i) om andre enn den saksansvarlige bidro i utredningen, (ii) antall tverrfaglige møter og (iii) antall samarbeidsparter fra andre tjenester som deltok på møter i saken. Økt møtefrekvens i saker der rammeverk for undersøkelser ble brukt førte til mer samarbeid på tvers av tjenester. Sosialarbeidere rapporterte om mindre følelse av faglig isolasjon. Forhold som hadde bidratt til dette var at den irske undersøkelsesmalen inneholder diagram over alle aktuelle samarbeidsparter, og en oversikt over hvilken assistanse man kan forvente at de enkelte tjenester bidrar med i en barnevernundersøkelse.

4.1.6 Vurdering av forskningsdokumentasjon på AF, BBIC og ICS

I litteraturgjennomgangen ble det særlig identifisert forskningskunnskap og erfaringskunnskap om styrker og svakheter ved bruk av utredningsmaler i Storbritannia (AF), Sverige (BBIC), og Danmark(ICS). I studier som sammenligner undersøkelsesmaler med skjønnsbasert informasjonsinnhenting, er det godt dokumentert at bruk av slike maler fører til at det innhentes mer informasjon om familiens situasjon og om barnets behov. Det er god dokumentasjon på at undersøkelser styrt av utredningsmaler blir bredere og på noen områder grundigere. Man kan

imidlertid ikke være sikker på om denne forskjellen er et resultat av innføringen av AF/BBIC/ICS alene. Det er en generell begrensning ved alle studier, som retrospektivt sammenligner bruk av utredningsmaler med andre saksutredninger, at siden det ikke har vært randomisering til de ulike gruppene kan man ikke trekke slutninger om årsak. Det kan likevel konkluderes med at bruk av utredningsmaler bidrar til at undersøkelsen blir mer grundig ved at flere områder knyttet til barnets situasjon og foreldrenes omsorgskapasitet dokumenteres. Dette kan forebygge at utredningen blir mangelfull, noe som kan oppstå hvis tilfeldigheter eller skjønn i stor grad bestemmer hva som etterspørres av informasjon. Dette er godt dokumentert i studier av alle de tre utredningsmalene AF, BBIC og ICS. Det er dokumentert ved studier av AF i Storbritannia at det også fører til bedre utredning av miljøfaktorer. Det er ingen studier som har sett på om dette også gjelder BBIC og ICS. Selv om AF, BBIC og ICS malene er ganske like og det derfor er sannsynlig at man vil finne tilsvarende virkninger av BBIC og ICS som av det mer evaluerte AF, konkluderes det likevel i denne omgang med at det er flere sider ved BBIC og ICS som er mindre forsket på og derfor har svakere dokumentasjonsgrad enn AF. Bruk av utredningsmaler vurderes derfor å være et hjelpemiddel for å sikre at relevante opplysninger innhentes når saker undersøkes. Samtidig er det flere studier som stiller spørsmål ved om undersøkelsen blir for omfattende i forhold til formålet. Det er noen studier som finner indikasjoner på at når saken er bredere og grundigere undersøkt fører det til bedre begrunnelser for de beslutninger som fattes. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til denne konklusjonen. Bruk av utredningsmaler synes ikke å føre til større konsensus blant sosialarbeidere om hva som er rett beslutning. Det er ingen dokumentasjon på om bruk av utredningsmaler fører til bedre beslutninger.

Tabell 6: Oppsummering av forskningskunnskap om virkninger og dokumentasjonsgrad for AF,BBIC og ICS

Virkninger	God dokumentasjon	Usikker dokumentasjon	Ingen dokumentasjon
Bedre utredning av barnets behov	BBIC, AF	ICS	
Bedre utredning av foreldrenes omsorgsevne	BBIC, AF	ICS	
Bedre utredning av miljøfaktorer	AF		ICS, BBIC
Barn blir mer delaktig i undersøkelsen	ICS, BBIC, AF		
Foreldre blir mer delaktig i undersøkelsen		ICS, BBIC, AF	
Mer samarbeid med andre hjelpeinstanser	AF	BBIC	ICS
Bedre begrunnelser for beslutninger		ICS, BBIC, AF	
Bedre beslutninger			ICS, BBIC, AF
Økt tidsbruk i undersøkelses-arbeidet	ICS, BBIC,AF		

Det er god dokumentasjon på at bruk av utredningsmaler fører til at barnevernet oftere har samtaler med barn og at barn blir mer delaktig i undersøkelsen. Dette fører til at barnet oftere bidrar med informasjon for å belyse saken. Det er også indikasjoner på at barnets perspektiv oftere nevnes i saksutredningen. Det er usikkert om disse samtalene i større grad gjør at barn føler seg som deltagere i undersøkelsen. Forskningen viser at foreldre har både positive og negative brukererfaringer. Det er usikkert i hvilken grad variasjon skyldes modeller og rammeverk som sådan eller om det i større grad kan knyttes til sosialarbeideres bruk av systemene.

Fra saksbehandleres ståsted er det blandede erfaringer med utredningsmaler. Det er bred enighet om at malene inneholder informasjon som kan være relevant i en undersøkelse, men at det ikke er behov for å innhente like mye informasjon i alle saker. Dersom man skal følge malene i sin helhet medfører dette vesentlig høyere tidsbruk i undersøkelsesarbeidet. Sosialarbeideres brukererfaringer fra både Sverige, Danmark og Storbritannia viser at sosialarbeidere vurderer malene som mest nyttige når de brukes retningsgivende. Det vil si at de fungerer som sjekklister der saksbehandler i planlegging av en undersøkelse tar en begrunnet beslutning om hvilken informasjon som er nødvendig i den enkelte sak. Hvis saksbehandler tvinges til å følge en datainnsamlingsprosedyre uten mulighet for tilpasning til den konkrete saken erfarer saksbehandlere oftere at dette fører til unødvendig tidsbruk i undersøkelsen, at undersøkelsen blir mer invaderende enn nødvendig, og at det er vanskeligere å få til samarbeid med foreldre.

Tabell 7: Oppsummering av brukererfaringer med modeller og rammeverk for undersøkelsesarbeid

Brukererfaringer	Godt dokumentert erfaring	Blandet	Ingen dokumentasjon
Økt bruker-medvirkning for barnet	AF, ICS, BBIC		
Positiv brukererfaring for barnet		AF	ICS, BBIC
Økt brukermedvirkning for foreldre	AF	ICS, BBIC	
Positiv brukererfaring for foreldre		AF,ICS,BBIC	
Positiv brukererfaring for sosialarbeidere		AF, ICS, BBIC	

4.1.7 Begrensninger med AF, BBIC og ICS

Modellene som anvendes i Sverige, Danmark og Storbritannia er rammeverk for behovsbaserte utredninger. Slike utredninger forutsetter at foreldre og barn ønsker å samarbeide om undersøkelsen og bidra med sannferdige opplysninger. Modellene er ikke beregnet på å undersøke enkeltsituasjoner med mistanke om omsorgssvikt eller mishandling. De er derfor ikke egnet fremgangsmåte for å avklare akuttsituasjoner.

Modellene innebærer en systematisering av informasjonsinnhentingen i en undersøkelse. Mye av denne informasjonen er forutsatt innhentet gjennom samtaler med barn og foreldre. Bruk av modellene forutsetter derfor at sosialarbeideren har gode kunnskaper og ferdigheter i samtale- og intervjumetodikk.

Modellene inneholder ikke metode for hvordan den innsamlede informasjonen skal vurderes. Det er ingen dokumentasjon på at sosialarbeidere er mer enige i sine vurderinger i saker der utredningsmaler er anvendt. Det er dermed uvisst om bruk av undersøkelsesmaler har betydning for om det blir tydeligere terskler for barneverntiltak ved at like saker behandles likt. Det har derfor vært påpekt at behovet for systematiske undersøkelser alene ikke er tilstrekkelig, men at dette bør suppleres med systemer for samarbeid og kvalitetssikring av vurderinger og begrunnelser.

Betydningen av gode tekniske løsninger er også fremhevet av flere som en viktig faktor for vellykket implementering av undersøkelsesmaler. En sentral forutsetning er at bruk og dokumentasjon gjennom disse malene er integrert i tjenestenes journal/arkivsystem og at de tekniske løsningene for dette er brukervennlige.

4.2 Betydningen av risikovurderinger for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

Med risiko menes i denne sammenheng sannsynlighet for at barn har vært, eller kan komme til å bli, utsatt for omsorgssvikt eller mishandling. Denne oppsummeringen inkluderer ikke studier som omhandler risiko for at barn får spesifikke diagnoser eller problemer. Studier som i hovedsak fokuserer på validitet og reliabilitet av enkeltinstrumenter for risikovurdering er ikke inkludert. Nøkleby og kolleger (2016) har utarbeidet en oversikt over slike publikasjoner. De studiene som inkluderes her tar et bredere perspektiv og omhandler risikovurdering som fenomen og muligheter og begrensinger ved risikovurdering i en barnevernundersøkelse.

Til sammen 20 publikasjoner omhandlet risikovurdering og dens betydning i barnevernets undersøkelsesarbeid. Med unntak av et doktorgradsadsarbeid, var disse publisert i internasjonale tidsskrift. 11 publikasjoner omhandlet forhold i USA, fire var fra Australia, en var fra Storbritannia og en fra Canada. Samlet sett betyr dette at disse publikasjonene tar utgangspunkt i barneverntjenester som er til dels svært forskjellig fra de norske. Overføringsverdi og relevans av disse studiene for norske forhold er derfor liten. Disse funnene oppsummeres derfor kun summarisk.

Totalt 7 publikasjoner er teoretiske diskusjoner av risikovurdering som fenomen (Camasso & Jagannathan, 2013; De Bortoli & Dolan, 2014; De Bortoli Ogloff, Coles, & Dolan, 2016; Hughes & Rycusa, 2006; Johnson, Clancy & Bastian, 2015; Shlonsky & Wagner, 2005). Disse drøfter verdien av praktisk anvendelse av kunnskap om risiko og bruk av skjønn i risikovurderinger (De Bortoli m. fl., 2016; Shlonsky & Wagner, 2005). Publikasjonene presenterer og drøfter ikke spesifikke instrumenter for å vurdere risiko. Gillingham (2006) har skrevet en teoretisk artikkel der barnevernets praksis og risikovurdering i Australia forklares. Forfatteren kritiserer risikovurderingssystemet slik det anvendes. Problemet er ifølge Gillingham at den risikovurderingen som foretas er begrenset til å være vurdering av noen få faktorer.

Dorsey, Mustillo, Farmer og Elbogen (2007) undersøkte sosialarbeideres risikovurdering i saker der barnet fortsatt ble boende sammen med foreldrene etter en barnevernundersøkelse. Forskerne ba sosialarbeideren identifisere tilstedeværelse eller fravær av 7 risikofaktorer i 2139 saker. Disse faktorene var (a)foreldre har selv vært utsatt for omsorgssvikt, (b) alkohol eller narkotikamisbruk hos foreldre, (c) foreldres alvorlige psykiske helseproblemer, (d) dårlige foreldreferdigheter, (e) vold i hjemmet, (f) høyt stressnivå og (g) lav sosial støtte. Deretter ble det undersøkte om barnet i løpet av de kommende 18 måneder var utsatt for noen form for omsorgssvikt. Studien konkluderte med at det var liten og svak sammenheng mellom tilstedeværelse av risikofaktorer identifisert gjennom en barnevernundersøkelse og faktisk forekomst av senere barnemishandling. Forfatterne konkluderer med at en opptelling av disse risikofaktorene har liten verdi for å predikere fremtidig barnemishandling. Dette er et oppsiktsvekkende funn som indikerer at i mindre alvorlige saker, der barn blir boende hos foreldre, er det svært vanskelig å forutsi sannsynligheten for fremtidig omsorgssvikt.

4.2.1 Forskjeller i risikovurdering mellom sosialarbeidere fra forskjellige land

Fire vignettstudier omhandlet risikovurderinger. Ingen av disse vignett studiene vurderte ulike modeller eller metoder for å kartlegge risiko. En studie omhandlet forhold i Canada (Sullivan, Whitehead, Leschied, Chiodo & Hurley, 2008). I den Canadiske studien fant Sullivan og kolleger (2008) at det ikke var forskjeller i hvordan erfarne og mer uerfarne sosialarbeidere vurderte risiko i saker.

I tre separate studier undersøkes forskjeller i hvordan sosialarbeidere fra Norge, Storbritannia og USA (nærmere bestemt California) vurderer opplysninger om mulige risikofaktorer i tenkte barnevernssaker. I den første studien (Skivenes & Stenberg, 2013) finner man at en 5 år gammel jente i en sak med familievold, oftere blir vurdert å være i høy risiko av norske sosialarbeidere (97%) sammenlignet med sosialarbeidere fra USA (65%) og Storbritannia (62%). Selv om det er forskjeller i hvor stor risiko sosialarbeidere fra ulike land vurderer at barnet er i, er det mindre forskjeller i hva man anser å utgjøre risiko. Studien var basert på skjønnsmessige risikovurderinger, det ble ikke brukt spesifikke instrumenter for å vurdere risiko. I en studie (Skivenes & Skramstad, 2014) finner man imidlertid en tendens til at sosialarbeidere fra Storbritannia (92 %) og Norge (79 %) i større grad enn Amerikanske (58%) sosialarbeidere vektlegger barnets tilknytning og mors evne til å gi emosjonell støtte til barnet som en risikofaktor. I forhold til andre risikofaktorer som sosialt nettverk, foreldres kapasitet for endring, utdanning, inntekt, mors evne til å beskytte barnet, mors alder, eneforsørger og rusmisbruk, er forskjellene mindre. Križ og Skivenes (2013) finner at norske sosialarbeidere i mye større grad vektlegger barnets spesielle behov og tilstedeværelse av en stefar i familien som risikofaktor sammenlignet med sosialarbeidere i USA og Storbritannia. Det kan synes som om norske barnevernarbeidere i mindre grad vektlegger tidligere kontakt med barnevernet og utdanningsnivået i familien som risikofaktorer. Resultatene i disse studiene forklares med henvisning til at barnevernet i Norge er annerledes enn barnevernsystemene i Storbritannia og USA. Det norske barnevernet kjennetegnes ved en sterkere familieorientering som innebærer at familier i større grad tilbys frivillige hjelpetiltak og at man har en lavere terskel for å yte hjelp. I California kjennetegnes barneverntjenesten i større grad av orientering mot «beskyttelse» som innebærer et sterkere fokus på å undersøke og intervenere i saker der barn er utsatt for stor risiko. En beskyttelsesorientering innebærer høyere terskel for intervensjon. Det britiske barnevernsystemet synes å befinne seg en plass midt i mellom disse to tilnærmingene. Det ble ikke benyttet instrumenter for risikovurdering i noen av disse vignett studiene.

Benbenishty og kolleger (2015) fant betydelige forskjeller i risikovurderinger og anbefaling om beslutninger blant sosialarbeidere fra Israel, Nederland, Storbritannia, Irland og Spania. I denne studien undersøkte man 828 sosialarbeidere fra de fire landene. Deltakerne ble presentert en vignett med et tilfelle av påstått barnemishandling og ble bedt om å foreta en skjønnsmessig risikovurdering og vurdere ut om mistanke om mishandling var underbygget. Undersøkelsen fant også i likhet med andre lignende studier at sosialarbeiders holdning til plassering utenfor hjemmet predikerer sosialarbeiders risikovurdering og beslutningsanbefaling.

4.2.2 Individuelle forhold påvirker sosialarbeideres risikovurderinger

Det er ikke bare mellom grupper av sosialarbeidere fra ulike land man finner variasjon i hvordan risiko vurderes. Det er også stor variasjon i risikovurderinger blant sosialarbeidere fra samme organisasjon. I en studie av hvor stor risiko sosialarbeidere fra tre forskjellige barnevern kontor i Nord-Irland tilla totalt 20 forskjellige meldinger til barneverntjenesten, fant Hayes og Spratt (2012) store individuelle forskjeller i om sosialarbeiderne vurderte meldingen som høy eller lav risiko uten at spesifikke instrumenter for å vurdere risiko ble benyttet. Det var imidlertid ingen forskjell i grunnene sosialarbeideren oppga for kategoriseringen. Dette betyr at selv om sosialarbeidere bruker de samme indikatorene for vurdering av risiko så kan konklusjonen bli høyst forskjellig. Studien fant også at risikovurderingen ikke hadde betydning for hvilke anbefalinger sosialarbeideren ga for videre undersøkelse og arbeid med saken. Gillingham (2006) viser til Australsk barnevernsstatistikk som viser at opptil 40 % av saker som blir identifisert omsorgssvikt eller mishandling tidligere har vært vurdert og henlagt av barnevernet. Dette reiser spørsmål både ved pålitelighet og nytten av bruk av risikovurdering i meldingsfasen.

Davidson-Arad og Benbenishty (2010) undersøkte 236 sosialarbeideres vurdering av en vignett som beskrev en barnevernsak og ba sosialarbeiderne vurdere risiko og plassering utenfor hjemmet. Sosialarbeidernes generelle holdninger til plassering utenfor hjemmet ble også undersøkt med et eget instrument. Analyse med en hierarkisk regresjonsmodell viste at høyere risikovurdering var assosiert med at sosialarbeideren hadde positiv holdning til plassering utenfor hjemmet. Sosialarbeideres beslutning om å anbefale omsorgsovertakelse eller ikke var også assosiert med deres holdning til plassering utenfor hjemmet men ikke av deres risikovurdering. Resultatene indikerer at sosialarbeidernes beslutninger i større grad påvirkes av deres holdninger til tiltaket enn av deres risikovurdering av situasjonen.

Sosialarbeideres risikovurderinger i en vignette studie med av åtte ulike scenarioer synes ikke å være avhengig av antall års arbeidserfaring eller av hvor stor erfaring de har med omsorgsovertakelser (Sullivan, m. fl., 2008).

4.2.3 Vurdering av risiko i undersøkelsesarbeidet – skjønn versus modeller

Det finnes noe forskning som har sett spesifikt på verdien av kumulative modeller for å vurdere risiko for omsorgssvikt. I en amerikansk doktoravhandling Begle (2009) og Begle, Dumas og Hanson (2010) ble Belsky sin kumulative risikomodell for barnemishandling vurdert på bakgrunn av 610 saker. I studien ble en rekke potensiell risikofaktorer knyttet til barnet, foreldrene og nærmiljøet kartlagt. Kartleggingen ble gjort med Child Abuse Potential Index (Milner, Handal, Gilner & Cross, 1994), foreldre stress ble kartlagt ved å bruke kortversjonen til Parent Stress Index (Abidin, 1997), foreldrenes opplevelse av kontroll kartlagt med instrumentet Parental Locus of Control (Roberts, Joe & Rowe-Halbert, 1992), barnets atferd hjemme og i skole/barnehage målt med Eyberg Child Behavior Inventory (Reedtz m.fl, 2008) samt med utageringdelen av Social Competence and Behavior Evaluation (LaFreniere & Dumas, 1996), familie størrelse og plass, foreldre-barn interaksjon ble kartlagt med Parent Attitudes Toward Childrearing– II scale (Goldberg & Easterbrooks, 1988), forhold ved nabolaget, tilgjengelige ressurser og foreldrenes tilgang til vennenettverk ble kartlagt med skjemaet Neighborhood Satisfaction Questionnaire, (uten oppgitt referanse til opphav). Forskerne konkluderte med at en tilstedeværelse av tre eller flere risikofaktorer predikerte fremtidig mishandling bedre enn noen enkeltfaktor.

Johnson og kolleger (2015) foretok en sammenligning mellom standardiserte modeller for å vurdere risiko for hjerte/ kar- lidelser med vurdering av risiko for mishandling i barnevernsaker, og konkluderte med at standardiserte modeller for å vurdere faren for barnemishandling har samme prediktive styrke som modeller for å predikere faren for hjerte/ kar – lidelser.

Akister (2011) vurderer forhold som må være tilstede for at sosialarbeidere skal kunne gjøre gode risikovurderinger basert på klinisk skjønn i en barnevernssak: (i) Det trengs ferdigheter i informasjonsinnhenting gjennom observasjon av barn og familier. (ii) Dernest trengs det kunnskap for å kunne analysere og tolke det som blir observert. I en risikovurdering basert på skjønn vil man

vekte noen typer risikofaktorer tyngre enn andre, og det er dermed type risiko som legges vekt på i større grad enn antall risikofaktorer. Skjønnsmessig risikovurdering står i kontrast til konklusjonen til Begle (2009, 2010) om at en kumulativ modell der summen av risikofaktorer er viktigere enn tilstedeværelse eller fravær av enkeltfaktorer har vist bedre prediktiv styrke (Begle m. fl., 2010).

Det eksisterer noe empirisk grunnlag for å hevde at standardiserte instrument for å innhente informasjon om risikofaktorer og at risikovurdering basert på en kumulativ modell kan ha noe for seg. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til dette, da det ikke er identifisert noen studier som direkte sammenligner risikovurderinger basert på skjønn med instrumentbaserte risikovurderinger i barnevernsaker.

4.3 Brukerperspektiv på barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

I dette kapitlet oppsummeres hovedfunnene som var relatert til brukernes erfaringer med undersøkelsesprosessen i barnevernet. Det var 13 publikasjoner om brukererfaringer som var relevante, hvorav fire var norske, tre hadde utspring i Australia, to i Storbritannia og fire i USA. Det var noen ulikheter mellom de forskjellige landene. De fleste publikasjonene som omtalte brukererfaring hadde utgangspunkt i foreldrene som brukere. Det var én publikasjon om ungdommers erfaringer med undersøkelsesprosessen.

4.3.1 Delaktighet i undersøkelsesprosessen fører til mer fornøyde brukere

I en studie fra USA fant man at foreldre som mottar behovsutredninger er mer engasjerte, får mer konkrete tjenester, og har høyere generell tilfredshet enn de som får en tradisjonell undersøkelse; men man vet mindre om hvilke av de tjenestene som tilbys gjennom behovsutredninger som oppleves mest nyttig for foreldre (Fuller, Paceley &Schreiber, 2015). Gjennom å intervjue noen av brukerne ønsket man derfor å ta rede på dette. Forskerne fant at en positiv og emosjonelt støttende relasjon med saksbehandleren var av størst betydning. I tillegg framkom det som svært nyttig fra et brukerperspektiv at saksbehandlere hjalp foreldrene med å etablere eller forbedre relasjoner med andre, inkludert samhandling med andre tjenesteytere. Lohman og Siegel (2015) sammenlignet brukeropplevelser i undersøkelsesprosessen mellom familier som mottok behovsutredninger med familier som var underlagt en tradisjonell undersøkende prosess. Resultatene i denne studien viste at foreldre er mer engasjerte når det ble benyttet behovsutredning. I tillegg fant de at familiene fikk

tilgang til flere tjenester når det benyttet behovsutredning i motsetning til i en tradisjonell undersøkelse.

Tucker og Rodriguez (2014) undersøkte om det var samsvar mellom mødres oppfatning av foreldrefungering sammenlignet med barnas oppfatninger. Forskerne fant en moderat korrelasjon, der barns rapporteringer om negativ foreldreatferd samsvarte med mødrenes egenrapporterte stress, ensomhet, og vansker i familien. Studien konkluderte med at det å innhente informasjon fra alle involverte i en undersøkelsesprosess gir viktig kunnskap i saken (Tucker & Rodriguez, 2014). Merkel-Holguin og kolleger (2015) undersøkte foreldres tilfredshet med undersøkelsesprosessen i det amerikanske barnevernet. De sammenlignet foreldre som hadde fått en tradisjonell undersøkelsesprosess med en alternativ behovsutredning i familier med lav til moderat risiko. De som fikk den alternative undersøkelsesmetoden, behovsutredning, var i større grad fornøyd med undersøkelsen enn de som hadde fått tradisjonell undersøkelse. Foreldre som hadde blitt undersøkt ved hjelp av alternativ metodikk var mer positive, mindre bekymret og generelt mindre sinte (Merkel-Holguin, Hollinshead, Hahn, Casillas & Fluke, 2015).

I en australsk studie fant man at undersøkelsesprosessen generelt ble opplevd som invaderende av foreldrene (Harris, 2012). Foreldrenes opplevelser av å bli undersøkt av barnevernet var knyttet til mistenkeliggjøring og stigmatisering, og de opplevde at saksbehandlerne var opptatte av å vurdere om de var tilstrekkelige som foreldre. Dette reiste følelser av å være gransket og bedømt hos brukerne. Resultatet av at foreldrene opplevde undersøkelsesprosessen på denne måten var at de i mindre grad deltok i prosessen. I en annen australsk studie fant man at bruk av strukturerte utredningsmaler førte til svekket respekt og tillit til systemet hos brukerne (Harris, 2011). Forfatteren hevder at selv om strukturerte undersøkelser har fordeler for barnevernet fordi det kan gjøre det lettere å identifisere de tilfeller der det er umiddelbar og betydelig risiko for barn, så kan slike strukturerte verktøy oppleves av brukerne som fremmedgjørende. Dersom muligheten for barnevernsarbeidere til å utvikle et positivt forhold til familier undergraves, og det hindrer brukere i å delta aktivt i undersøkelsesprosessen er strukturerte metoder problematisk ifølge Harris (2012).

I en singel-case studie fra Storbritannia, beskrives opplevelsen av å være i sentrum av en undersøkelsesprosess fra et brukerperspektiv (Davies, 2011). I dette konkrete tilfellet hadde barnet falt av sofaen og blitt skadet, og foreldrene ble mistenkt for selv å ha skadet barnet. Selv om

foreldrene ble frikjent fra mistanke som et resultat av undersøkelsen, sto de igjen med en sterk opplevelse av å ha vært utsatt for en hardhet og mistenkeliggjøring fra hjelpeapparatet. De savnet å få støtte på at de var bekymret for barnet sitt som hadde blitt skadet. I stedet for ble de behandlet som farlige av hjelpeapparatet. Mor beskriver at de negative følelsene knyttet til det å være sentrum for en barnevernsundersøkelse kunne vært redusert dersom saken ble håndtert annerledes. Særlig uttrykkes det et ønske om at maktbruk bør bli balansert med medfølelse over situasjonen foreldrene står i.

I Norge har man i studier funnet at foreldre setter pris på større deltakelse i undersøkelsene. Skilbred, Havik og Iversen (2007) fant at det ikke bare var foreldrene som hadde gode erfaringer med økt deltakelse i undersøkelsesarbeidet. Også saksbehandlerne mente dialog med foreldrene og barnet kan gi god informasjon og godt samarbeid. Vis og Thomas (2009) har studert om barns deltakelse i undersøkelsesfasen får betydning for beslutninger som tas gjennom å studere karakteristika ved saker der barn mellom 7 og 12 år hadde vært involvert. Resultatene viste at selv om barn tok del i beslutningsprosesser fikk det ikke nødvendigvis betydning for utfallet av saken. Det barn sa hadde i hovedsak innflytelse på saken dersom de hadde deltatt i møter, og i mindre grad dersom de bare hadde hatt enesamtaler med en saksbehandler. Forskerne konkluderte med at det ikke kan settes likhetstegn mellom å snakke med barn og det å gi barn reell deltakelse i beslutningsprosesser (Vis & Thomas, 2009).

I en nordisk studie ble syv danske og ni norske foreldre, samt tre ungdommer i alderen 12-13 år intervjuet (Kildedal, Uggerhøj, Nordstoga & Sagatun, 2011). Forskerne fant at selv om det er forskjeller i lovgivning mellom Norge og Danmark var erfaringen til foreldrene som ble undersøkt av barneverntjenesten ganske like i de to landene. Hovedtrekkene i foreldres erfaringer som presenteres i studien er (i) at mange foreldre mangler kunnskap om undersøkelsens varighet og innhold, (ii)hvordan og i hvilken utstrekning foreldre følte seg involvert i undersøkelsen varierte (iii) noen foreldre hadde en følelse av å bli objektivert og utsatt for skjult maktbruk for eksempel ved at sosialarbeideren kontrollerer informasjonsflyten i en sak (iv) fedre er perifere i undersøkelsen. På grunn av det lave antall barn som ble intervjuet trekker ikke forskerne noen konklusjoner om barns erfaringer.

Majoriteten av publikasjonene som omtalte brukernes erfaringer var basert på foreldrene i undersøkelsessaker. Det var kun én publikasjon som fokuserte på barn og unges opplevelse av å være i sentrum av en barnevernsundersøkelse. I denne studien ble elleve barn og unge konsultert om sine erfaringer med barnevernet (Woolfson, Heffernan, Paul & Brown, 2010). Ungdommene hadde klare synspunkter på opplevelsen av å være i fokus i en undersøkelsesprosess, og i de fleste tilfellene var opplevelsen knyttet til en sterk misnøye med selve prosessen. Deltakerne ga videre inntrykk av å være skremt av konsekvensene av en barnevernsundersøkelse (selv når undersøkelsen ble utløst av deltakerens egen avsløring). Mangel på tilstrekkelig kunnskap om prosessen, mangel på kontroll og manglende informasjon om planer og framtidsutsikter, var de viktigste faktorene som bidro til dette.

Et hovedfunn i de studiene som har sett på brukermedvirkning og brukertilfredshet er at der man har brukt ulike systematiske tilnærminger til undersøkelsesprosessen, så har man også mer fornøyde brukere. Undersøkelsesarbeid som tar utgangspunkt i behovsutredning gjør foreldrene som brukere mer fornøyde, mindre sinte og at de føler seg mer hørt og ivaretatt – sammenlignet med tradisjonell etterforsknings/undersøkelsesmetodikk. Tradisjonell undersøkelsesmetodikk i USA er mer som en etterforskningssak, og mindre opptatt av å kartlegge forhold av betydning rundt familien. Undersøkelsesarbeid som tar utgangspunkt i å kartlegge sentrale forhold rundt familien oppleves som mindre problematisk og invaderende. Ut fra et foreldreperspektiv taler dette til fordel for å bruke systematiske metoder for å kartlegge bekymringsfulle forhold. Fra et brukerperspektiv vil det imidlertid alltid være slik at en undersøkelsesprosess nødvendigvis er invaderende av natur. Det er derfor naturlig å stille spørsmål ved om det er mulig å gjennomføre en undersøkelsesprosess som ikke oppleves som noe invaderende, all den tid undersøkelser kartlegger forhold ved privatlivet.

Et viktig tema å løfte er forståelsen av begrepet brukermedvirkning. Hvordan dette forstås av ulike aktører, eksempelvis saksbehandlere, kan problematiseres. Hva som legges i brukermedvirkning varierer en del. Det som er viktig å fremheve er at brukere har rett til å medvirke, og tjenestene har plikt til å involvere brukeren. Brukermedvirkning skal innebære at brukeren betraktes som en likeverdig partner i diskusjoner og beslutninger som angår hans eller hennes problem. Det at noen har hatt en samtale med deg som bruker betyr ikke nødvendigvis at du har hatt en mulighet til å medvirke i egen sak. Dersom brukeren i større grad kan påvirke omgivelsene gjennom egne valg og ressurser, vil det derimot kunne styrke brukerens motivasjon. Det spesielle ved barnevernsundersøkelser er at det kan være en spenning mellom de umiddelbare interessene til

barn og unge (for eksempel for å holde dem trygge fra en reell trussel for deres helse, miljø og trivsel) og deres langsiktige interesser (for eksempel det å sikre at de får anledning til å delta i beslutninger som tas om livet deres). Dette kan kanskje kommuniseres tydeligere til ungdommene? En viktig brikke i arbeid med brukerperspektiv når ungdom er involvert kan være å koble på brukerorganisasjoner som har lang erfaring med å jobbe med disse perspektivene. Studiene som er gjort på dette området viser at ungdom som opplever å ha fått tilstrekkelig informasjon og innflytelse på egen situasjon er mer fornøyde med undersøkelsesprosessen.

4.4 Faktorer som har betydning for på barnevernets beslutninger

Denne presentasjon av faktorer som har betydning for beslutninger følger Baumanns kategorisering (se figur 2). I det videre presenteres betydningen av sakskjennetegn, faktorer knyttet til sosialarbeideren og faktorer knyttet til organisering av tjenester.

4.4.1. Betydningen av sakskjennetegn for om saker henlegges

I dette kapitlet presenteres hovedfunnene i studier som har sett på sakskjennetegn og terskler for henleggelse etter en undersøkelse. Det var totalt 19 studier som hadde sett nærmere på sakskjennetegn i forhold til henleggelse etter undersøkelse, og majoriteten av disse var fra USA (10 studier) og Canada (5 studier). De øvrige publikasjonene som omtalte dette kom fra Norge (2), Storbritannia (1) og Israel (1). Det var noen saksforhold som gikk igjen i mange studier, og som viste seg å ha betydning for hvorvidt saker ble henlagt eller ikke. De viktigste faktorene som framkom av studiene var: familienes etniske bakgrunn, kjennetegn ved barna (eksempelvis kjønn og alder), samt rusmisbruk blant foreldrene og foreldres sosioøkonomiske status. Disse funnene oppsummeres i det følgende.

4.4.1.2 Etniske minoritetsfamilier i USA har større sannsynlighet for å bli undersøkt for omsorgssvikt

I mange av de amerikanske studiene har man undersøkt om familiers rase/etnisitet har betydning for om saker henlegges eller ikke. Et hovedfunn på tvers av studiene er at saker med barn som har afroamerikansk bakgrunn har mindre sannsynlighet for å bli henlagt og at afroamerikanske barn er overrepresentert i omsorgsplasseringer. Dette forklares ikke ved at saker med afroamerikanske barn er mer alvorlige enn andre saker. Johnson, Clark, Donald, Pedersen og Pichotta (2007) fant at saker med familier med afroamerikansk bakgrunn hadde 36 % større sjanse for at saksbehandler anbefalte

plassering utenfor hjemmet sammenlignet med hvite. Saker med urbefolkning som har amerikansk indiansk bakgrunn hadde 73 % mindre sjanse for at saksbehandler anbefalte plassering utenfor hjemmet. Dette indikerer at terskel for beslutning om omsorgsovertagelse er lavere for afroamerikanske familier og høyere for familier med urbefolkningsbakgrunn. Detlaff og kolleger (2011) fant i en registerstudie av 186182 saker i Texas at rase er en prediktor for om saker skulle undersøkes eller henlegges, dersom man også kontrollerte for fattigdom og saksbehandlers risikovurdering. Saker med barn fra minoritetsfamilier hadde lavere sannsynlighet for å bli henlagt (Odds ratio 1,2). Rivaux og kolleger (2008) undersøkte også om beslutninger ble påvirket av rase og fattigdom, og fant at barn fra afroamerikanske familier i større grad var plassert i fosterhjem sammenlignet med barn med annen bakgrunn. Disse familiene fikk også tilgang til færre forebyggende tiltak for å unngå at barna måtte flytte ut av hjemmet. Jones (2015) sin studie av arbeidsprosesser i saksbehandlingen i Minnesota fant at meldinger i saker med minoritetsfamilier hadde større sannsynlighet for å bli undersøkt kun med tanke på å avdekke mulig omsorgssvikt, sammenlignet med andre saker som hadde større sannsynlighet for også å bli utredet med tanke på å avdekke behov hos barn og familier. Selv om det var kontrollert for fattigdom og andre risikofaktorer, hadde familier med afro-amerikansk, indiansk og/eller multi-etnisk bakgrunn mindre sannsynlighet for å bli undersøkt med tanke på å avdekke behov hos barn og familier sammenlignet med hvite barn og barn med latinamerikansk bakgrunn.

Samlet sett indikerer disse studiene at i USA varierer sannsynlighet for å bli undersøkt for mistanke om omsorgssvikt med deres etniske bakgrunn. Barn med afroamerikansk bakgrunn har større odds for å bli plassert utenfor hjemmet mens barn med urfolk bakgrunn har mindre odds, sammenlignet med hvite. Saker med minoritetsfamilier har mindre sannsynlighet for å bli undersøkt med tanke på å avdekke behov hos barn og familier og disse barna får færre hjelpetiltak og færre forebyggende tiltak. Det synes derfor som at for mange minoritetsfamilier er terskel for hjelpetiltak høyere og terskel for omsorgstiltak lavere, sammenlignet med saker med majoritetsfamilier.

4.4.1.3 Barnets kjønn, alder og psykiske helseproblem er medbestemmende for om saker henlegges eller om barnet plasseres utenfor hjemmet

Kjennetegn ved barnet ble også på tvers av en del studier funnet å forklare hvorfor noen saker ble undersøkt, mens andre ble henlagt. Bhatti-Sinclair og Sutcliffe (2012) gjorde en studie av hvilke faktorer som kan bidra til å forklare at det ble tatt beslutning om å plassere barn utenfor hjemmet. Studien var en registerstudie med 274273 saker hentet fra det amerikanske National Child Abuse and

Neglect Data System. Forskerne fant at dersom barnet hadde emosjonelle problemer og/eller atferdsproblemer, så var dette den faktoren som hadde størst betydning for beslutning om plassering. Kjennetegnene ved barna var sterkere prediktorer enn kjennetegn ved husholdningen (for eksempel fattigdom), eller type omsorgssvikt (seksuelt misbruk, forsømmelse eller mishandling). Egenskaper ved foreldrene var minst viktig som forklarende faktor for plassering utenfor hjemmet. I en annen journalstudie fra USA (N=4515) fant man at barnets alder og kjønn var av betydning, selv om det var kontrollert for risikovurdering i saken (Cross & Casanueva, 2008). Både kjønn og alder hadde en signifikant sammenheng med henleggelse. Når barnets kjønn var gutt ble saken oftere henlagt enn saker med jenter. Saker med barn i alderen 6-10 ble skjeldnere henlagt enn saker med både yngre og eldre barn.

Basert på disse studiene er det ikke mulig å slutte hvilke kjennetegn ved barnet som best predikerer utfallet av en barnevernundersøkelse i Norge. Et forhold som gjør det særlig vanskelig å trekke slutninger fra amerikanske registerstudier til norske forhold er at i en del amerikanske barneverntjenester er utfallet av en undersøkelse enten plassering utenfor hjemmet eller henleggelse. Dette står i motsetning til i Norge hvor det vanligste utfallet av en undersøkelse er hjelpetiltak i hjemmet eller henleggelse. Disse amerikanske studiene er derfor ikke egnet til å si noe om terskler for henleggelse i Norge.

4.4.1.4 Foreldres rusmisbruk og mishandling med fysisk skade reduserer sannsynligheten for henleggelse

Rusmisbruk hos foreldrene var et viktig kjennetegn i saker som ble undersøkt av barnevernet. I Canada fant Williams, Tonmye, Jack, Fallon og MacMillan (2011) at visse sårbarheter hos den primære omsorgsgiveren, som rus og liten sosial støtte, i tillegg til påvist eksponering for rusmidler hos barnet etter fødselen, hadde størst betydning for om saken ble undersøkt videre. I tillegg var eksponering for vold i hjemmet, som hovedsakelig er rapportert av politiet, og fysisk skade som stammer fra mishandling, viktige prediktorer for at saker ikke ble henlagt. Mindre alvorlig mishandling og omsorgssvikt var i større grad assosiert med henleggelse. I USA ble det gjennomført en studie av foreldre med rusproblemer der man sammenlignet foreldre som mishandlet barna sine med foreldre som ikke mishandlet dem (Scannapieco & Connell-Carrick, 2007). De fant en rekke kjennetegn som skilte rusmisbrukene foreldre som mishandlet barna sine fra rusmisbrukene foreldre som ikke gjorde det. De signifikante forskjellene var knyttet til kjennetegn ved barnet, bomiljø, foreldrestress, oppdragelseskapasitet og tilknytning. Forskerne konkluderte med at rusmisbruk alene

ikke predikerer fysisk mishandling. Scannapieco og Connell-Carrick (2005) gjennomførte tidligere en annen studie der de sammenlignet saker som ble henlagt med saker som det ble åpnet undersøkelse i. Der fant de at det som predikerte at en sak ble undersøkt var dårlige foreldreferdigheter, manglende impulskontroll og bruk av hard disiplinering (Scannapieco & Connell-Carrick, 2005). Howell (2010) undersøkte i sin doktoravhandling fra USA om rase og rusmisbruk hos foreldre hadde betydning for om saker ble henlagt eller ikke. I denne studien fant han at førstegangsvurdering av melding ikke var påvirket av barnets etnisitet, men at saker med melding om rusmisbruk hadde mindre sannsynlighet for henleggelse (Howell, 2010).

I Sverige ble det gjennomført et doktorgradsprosjekt som så nærmere på prosessen i barnevernarbeid fra undersøkelser til beslutning (Östberg, 2010). Denne studien var basert på alle meldinger om barn fra null til 19 år, som kom inn på to sosialkontor gjennom en periode på to måneder. Til sammen 260 barn ble fulgt opp, fra kontakten med barneverntjenesten ble opprettet, via sosialarbeiderens arbeid med saken, til beslutning om enten henleggelse eller tiltak ble tatt. De to kontorene organiserte arbeid med barn og familier på forskjellige måter. Ett kontor ble kalt "spesialisert kontor", og var i et nabolag av en større kommune, mens det andre ble kalt "integrert kontor", og var i en middels stor kommune. Resultatene av denne studien viste at for flertallet av barna som det var meldt bekymring om ble det ikke opprettet undersøkelse (70 % av 260 barn). Til slutt var det 20 prosent som mottok tiltak. Halvparten av barna i studien var ungdom og de fleste i alderen syv til 17. Mer enn 75 prosent var gutter. Familiene som inngikk i de aktuelle sakene hadde lav sosioøkonomisk status og flertallet av mødrene var fattige alenemødre. Meldingene om bekymring kom i hovedsak fra politiet, fra noen i familienes nærmeste sosiale nettverk eller fra sosialkontoret. Bekymringsmeldingene dreide seg i stor grad om komplekse problemer som antisosial oppførsel, familiekonflikter og skoleproblemer. Omsorgssvikt, foreldrenes narkotika eller alkoholavhengighet, alvorlige konflikter i familien og antisosial atferd førte i liten grad til at det ble opprettet undersøkelse. Derimot var det høy sannsynlighet for at saken ble undersøkt videre dersom bekymringsmeldingen omhandlet mistanke om overgrep. Videre var sannsynligheten for at en undersøkelse ble gjennomført høyere hvis rapportene kom fra fagfolk (ikke politiet) og hvis bekymringen gjaldt en jente (Östberg, 2010).

4.4.1.5 Registerstudier viser at summen av risikofaktorer har betydning for om saker henlegges

I en studie basert på det nasjonale Canadiske register over barnevernsaker (N=10010) var det viktigste sakskjennetegnet som medførte at en sak ikke ble henlagt at melding om bekymring kom fra politiet (Trocmé, Knoke, Fallon & MacLaurin, 2008). Videre så de at saker med flere former for omsorgssvikt sjeldnere ble henlagt. Trocmé og kolleger fant i tillegg at risikofaktorer hos foreldre, boligsituasjon og hvor alvorlig risikoen for skade ble vurdert å være var av betydning for om saken ble undersøkt videre. I en annen kanadisk studie basert på det samme datasettet fant man at fattigdom hos familien ikke hadde påvirkning på saksbehandleres beslutninger om å henlegge saken der det var meldt bekymring på grunn av mistanke om oppdragervold (Moraes, Durrant, Brownridge & Reid, 2005). Fallon, Ma, Black og Werkerle (2011) fant at det var noen spesielle kjennetegn ved unge foreldre som ble undersøkt av barnevernet i Canada. Ofte hadde de en rekke problemer som fattigdom, dårlige boforhold, psykiske helseproblemer, vold og bekymringer for barnas fungering. I Israel har Jedwab og kolleger (2015) studert hvilke sakskjennetegn som førte til at saker ikke ble henlagt. De fant at ikke-henleggelse er assosiert med sosioøkonomisk bakgrunn, foreldres helse, tidligere kontakt med barnevern, kjennetegn ved henvisningen, medisinske funn og foreldrenes atferd (Jedwab m. fl., 2015).

4.4.1.6 To Norske kvalitative studier viser at barnevernet vektlegger foreldres fungering som omsorgspersoner

Det ble identifisert to norske studier som hadde sett på sakskjennetegn og terskler for henleggelse. Christiansen og Anderssen (2011) gjennomførte en studie basert på intervju med saksbehandlerne til 109 barn. De ville få rede på hvilke situasjoner og forhold som ble oppfattet som så skadelige for barn at de måtte flyttes hjemmefra og hvordan barneverntjenesten kom fram til beslutningen om å omplassere barna. Resultatene av denne studien viste at det typiske forløpet i mange saker der det vurderes å plassere barnet utenfor hjemmet, var preget av et større fokus på foreldrene enn på barna. Saksbehandlere vektla også hvordan samhandlingen var mellom foreldrene og barnevernet. Når saksbehandlerne i denne studien uttrykte bekymring for hvordan barna hadde det, var det først og fremst med referanse til hvordan de oppfattet foreldrene, deres foreldrekompetanse og praksis, samt hvordan foreldrene samarbeidet med barnevernet. Saksbehandlerne tok i mindre grad utgangspunkt i barnas egne ståsted og deres erfaringer (Christiansen & Anderssen, 2011). I en norsk doktorgradsavhandling (Juul, 2010) har barnevernets undersøkelser av bekymringsmeldinger blitt studert. Avhandlingen er basert på en studie av saksdokumenter fra barnevernets undersøkelser i ni saker, samt intervju med saksbehandlere, barn og foreldre i de samme sakene. Juul fant at

saksbehandlerne baserer seg mye på psykologisk kunnskap og innhenter informasjon om foreldrenes barndom, samspill i familien, samt individuelle beskrivelser av barn og foreldre. I mindre grad ble informasjon om sosioøkonomiske forhold innhentet.

4.4.1.7 Implikasjoner av resultatene

Hovedfunnet i studiene som omhandlet sakskjennetegn og terskler for henleggelse var at enkelte sakskjennetegn fikk betydning for om sakene ble henlagt eller om det ble opprettet en undersøkelse. De viktigste sakskjennetegnene var: familienes etniske bakgrunn, kjennetegn ved barna (eksempelvis kjønn og alder), samt rusmisbruk blant foreldrene og foreldres sosioøkonomiske status. Disse funnene er hovedsakelig kommet fram gjennom amerikanske og canadiske registerstudier der et stort antall saker har vært inkludert i analysene. Dette gjør at konklusjonen i studiene er robuste i den forstand at de med svært liten sannsynlighet er påvirket av tilfeldigheter eller bias i utvalget. Svakheten med disse registerstudiene er at analysene omfatter et fåtall variabler. Dette gjør at de fleste av variablene som bør inngå når man trekker konklusjoner, jamfør AF modellen (figur 1,) ikke har vært inkludert i noen studier. Det er derfor vanskelig å konkludere med hvilke saksforhold som relativt sett veier tyngst når barnevernet fatter beslutninger. I tillegg er mange av variablene mindre relevante for norsk kontekst.

Hvilken etnisk bakgrunn familiene hadde viste seg å være av betydning, spesielt i de amerikanske studiene. Disse studiene er ikke umiddelbart sammenlignbare med norske forhold. I Norge har vi historisk sett hatt et mer homogent samfunn. I den grad det er relevant å se på etnisk bakgrunn i forhold til barnevernet i Norge er det mest relevant å se på barn fra samiske og kvenske familier, samt barn i innvandrerfamilier. I USA varierer terskel for å opprette sak utfra hvilke etniske minoritet barnet kommer fra. Dersom disse resultatene skulle overføres til norske forhold ville man forvente høyere terskel for inngripen i samiske og kvenske familier og lavere terskel for inngripen i innvandrerfamilier. Det finnes imidlertid ingen gode norske studier som har undersøkt sammenheng mellom henleggelser og etnisk bakgrunn. Tall fra SSB tyder på at minoritetsfamilier er overrepresenterte i barneverntjenestene. I Norge vet vi ikke om dette skyldes at det er lavere terskel for inngripen, om det er flere tilfeller av alvorlige saker i minoritetsfamilier, eller om det er andre grunner til dette.

Både kjønn og alder hadde en signifikant sammenheng med henleggelse i USA. Saker med gutter ble i større grad henlagt enn saker med jenter. Det kan synes som om terskelen for å opprette undersøkelse i saker der det er jenter involvert er lavere enn om det er for gutter. En mulig forklaring på dette kan knyttes til tradisjonelle kjønnsstereotyper, og det kan synes som om saksbehandlere vurderer det som mindre farlig for «tøffe gutter» å få fysisk avstraffelse enn det er for «søte jenter.» Det eksisterer imidlertid ingen faglige holdepunkter for en slik terskelforskjell, da oppdragervold er like skadelig for både gutter og jenter. Når det gjelder alder fant man også i USA at saker der barn i alderen seks til ti år var involvert, i mindre grad ble henlagt enn saker med både yngre og eldre barn. Altså var terskelen for inngripen høyere dersom det var sped- og småbarn eller ungdom i familiene som bekymringsmeldingen omhandlet. Hvorfor det var slik er det vanskelig å si, men for de eldste har man muligens mindre tilgjengelige tiltak. Kanskje kan terskelen være høyere for babyer fordi man har et ideal om at barna skal vokse opp hos sine biologiske foreldre. En annen forklaring kan være at konsekvensen av for dårlig omsorg kanskje ikke er så godt synlig før man kommer opp i skolealder, der det oppdages lettere av for eksempel lærere. Vi har ingen norske studier som har undersøkt om det er ulike terskler for henleggelse av saker basert på kjønn eller alder. Det er usikkert hvilken overføringsverdi disse resultatene har til norsk forhold.

Rusmisbruk er et sakskjennetegn som ser ut til å innebære lav terskel for inngripen på tvers av studier. Dette kan knyttes til foreldrenes omsorgskapasitet, og tilstedeværelse som foreldre, samt deres kapasitet til å følge opp barna i skole og fritid når de samtidig har et rusproblem. I USA fant de at rusmisbruk ikke predikerte fysisk mishandling. Den største svakheten ved den studien kan imidlertid knyttes til at de ikke problematiserte forhold ved foreldreegenskapene utover fysisk mishandling. Det at foreldre ikke slår barna sine er ikke ensbetydende med at de er egnet som foreldre. Det finnes andre grader av omsorgssvikt som kan knyttes til psykisk mishandling og ivaretakelse av basale behov hos barnet. I Norge har det blitt gjort en studie av hvordan barnevernet fulgte opp bekymringsmeldinger der forhold ved foreldrene som eksempelvis rus var en viktig terskel. Det var imidlertid svært få informanter i denne studien, og vi mangler derfor solid forskningsbasert kunnskap om hvor viktig mistanke om rus i familien er for henleggelse eller ikke-henleggelse.

Sosioøkonomisk status ser ut til å være en sentral terskel på tvers av studier. I saker der familien var marginaliserte og hadde sosioøkonomiske utfordringer, ble det oftere opprettet sak enn der familien

hadde god økonomi og høyere sosioøkonomisk status, uavhengig av alvorlighetsgrad. Dette tyder på at terskelen for inngripen er lavere i familier med lav inntekt og utdanning. I Norge er det mer uklart hvilken betydning sosioøkonomiske forhold har for terskler. To studier som har sett på dette dokumenterer at saksbehandlerne i større grad har fokus på kjennetegn ved barna og familien, og i mindre grad på utdanning og inntekt.

4.4.2. Sosialarbeiderens betydning for kvaliteten på barnevernets beslutninger

Det var mange studier (N=20) som omhandlet sosialarbeideren og dennes betydning for kvaliteten i barnevernets undersøkelsesarbeid. Herunder kommer vurdering av terskler for inngripen, mulige feilkilder knyttet til sosialarbeideren selv, sosialarbeiderens fokus, samt organisatoriske forhold og eksterne forhold som kan tenkes å påvirke sosialarbeiderens beslutninger.

4.4.2.1 Sosialarbeiders vurdering av terskler for inngripen og terskler for omsorgsovertagelse

Syv av vignettstudiene undersøkte sosialarbeideres anbefalinger om omsorgsovertakelse. Resultatene av disse viste at det er forskjeller mellom land i forhold til hva sosialarbeidere anser å være terskel for å plassere barn utenfor hjemmet. I en vignett om et 4 år gammelt barn meldt til barnevernet tre ganger for (i) å vært forlatt alene, (ii) å ha blitt slått av far og (iii) med tydelige blåmerker, undersøkte Brunneberg og Pecnick (2007) svenske og kroatiske sosialarbeideres vurdering av risiko og anbefaling om tiltak. Resultatene viste at det var liten forskjell mellom de kroatiske og de svenske sosialarbeideres vurderinger av hvorvidt barnet ved de forskjellige meldetidspunkt hadde behov for beskyttelse. Dette indikerer at terskelen for hva som ansees å være barnevernsaker ikke er forskjellig mellom disse landene. Likevel var det en større andel av svenske sosialarbeidere (41 %) sammenlignet med de kroatiske (27%) som anbefalte at barnet kunne fortsette å bo hjemme med oppfølging fra barnevernet etter tredje melding. Forfatterne forklarer forskjellen med at det er ulikheter mellom type og omfang av hjemmebaserte hjelpetiltak som er tilgjengelig i de to landene. Når det er et stort utvalg av ulike typer hjelpetiltak tilgjengelig, fører dette til at terskelen for at sosialarbeidere anbefaler plassering utenfor hjemmet blir høyere sammenlignet med land der få tiltak er tilgjengelige. I en sammenligning av norske, danske og islandske sosialarbeideres anbefalinger om hjemmebaserte tiltak versus plassering utenfor hjemmet, fant Vogt Grinde (2007) at norske sosialarbeidere (88%) i større grad anbefalte plassering utenfor hjemmet sammenlignet med danske (64%) og islandske (63%) sosialarbeidere. Disse funnene peker på at det kan være store forskjeller i hvordan sosialarbeidere vurderer saker også i de nordiske landene.

I en studie av hvordan sosialarbeidere vurderer terskel for omsorgsovertakelse i saker der omsorgsperson er utsatt for partnervold fant Coohey (2007) at omsorgspersonens vilje til å beskytte barnet ved å avslutte forholdet til partneren var avgjørende for sosialarbeidernes vurdering av omsorgsovertagelse. McConnell, Llewellyn og Ferronato (2006) undersøkte hvordan saksbehandlere resonnerer rundt beslutninger om omsorgsovertakelse når barnets omsorg ikke er tilfredsstillende.

Saksmapper knyttet til samtlige barnevernssaker som ble avsluttet i løpet av en ni måneders periode i Sydney, Australia, ble gjennomgått. I alt utgjorde dette 407 omsorgssaker som involverte 622 barn, hvorav 285 saker ble inkludert i studien. I tillegg ble det gjennomført intervju med 155 sosialarbeidere. Resultatene viste at sosialarbeiderne vurderte fire ulike dimensjoner. Saksbehandlernes resonnering beskrives som en firetrinns prosess der man først vurderer barnets omsorgssituasjon, dernest foreldrenes kapasitet for endring, deretter sakens alvorlighetsgrad og til slutt hvor god dokumentasjonen i saken er. Studien viser at når omsorgen er utilfredsstillende men saksbehandler har tro på at foreldre kan endre seg, vurderer saksbehandleren nødvendigheten av omsorgstiltak som svært liten. Hvis saksbehandleren har liten tro på endring, men saken ikke vurderes som veldig alvorlig, er det liten sjanse for omsorgstiltak. Hvis saken vurderes som alvorlig, men det er mangelfull dokumentasjon på alvorlighetsgrad, er det usikkert om omsorgsovertakelse anbefales. Omsorgstiltak anbefales med størst sikkerhet når omsorgen er utilfredsstillende, det er liten tro på foreldrenes kapasitet for endring, saken er veldig alvorlig og det foreligger god dokumentasjon. Forfatterne konkluderte med at beslutninger i liten grad var styrt av sakens alvorlighetsgrad, men at bevismengden kombinert med hensynet til å unngå offentlig kritikk og samt begrensede ressurser i tiltaksapparatet i stor grad var styrende for saksbehandleres resonnering om plassering utenfor hjemmet.

I en kvalitativ studie av sosialarbeideres beslutningsprosess i mindre alvorlige saker (Platt, 2006) ble det konkludert med at sosialarbeidere håndterte kompleksitet og usikkerhet i henviste saker gjennom å redusere kompleksiteten til fem forhold. Disse er (i) hvor spesifikk meldingen er, (ii) hvor stor risiko man anser barnet er utsatt for, (iii) hvor troverdige foreldrene er, (iv) i hvilken grad anklagene kan bekreftes og (v) sakens alvorlighetsgrad. Før beslutning om meldinger henlegges eller går til undersøkelse, hadde sosialarbeiderens vurdering av meldingens spesifisitet, sosialarbeiders vurdering av risiko og om innholdet i meldingen kunne bekreftes av andre, størst betydning. For

beslutning om å henlegge etter undersøkelse hadde sosialarbeiderens tolkning av hvor alvorlig saken var størst betydning.

Wilkins (2013) gjennomførte en kvalitativ vignettstudie basert på intervju med 18 saksbehandlere for å undersøke hvordan barnevernet analyserte informasjon i saker med mistanke om alvorlig omsorgssvikt. Studien konkluderte med at deltagerne var i stand til å bruke den oppgitte informasjonen til å gi sammenhengende og analytiske begrunnelser, men at det var en svakhet i analysene med hensyn til å avveie beskyttelsesfaktorer opp mot risikofaktorer. Forfatteren argumenterte for at dette taler for bruk av validerte risikoinstrumenter sammen med skjønn i vurdering av meldinger.

4.4.2.2 Mulige feilkilder knyttet til sosialarbeideres vurderinger

Rodrigues, Calheiros og Pereira (2015) undersøkte en rekke psykososiale variabler knyttet til sosialarbeideren og analyserte hvilke som er prediktorer for sosialarbeiderens beslutningsanbefaling i en vignett om et ett år gammelt barn utsatt for omsorgssvikt. De fant at sosialarbeiderens positive holdninger til plassering utenfor hjemmet var en prediktor for anbefaling om plassering. Sosialarbeiderens holdning til plassering var signifikant påvirket av familie, venner og kollegaers holdninger, samt hvilke følelser sosialarbeideren har for beslutningen (for eksempel bekymret, avslappet, glad-trist).

Lazar (2006) fant at sosialarbeideres vurdering av alvorligheten i saker med barnemishandling var påvirket av sosialarbeidere med autoritær personlighetstype samt barnets og saksbehandlers kjønn. Sosialarbeidere med en autoritær personlighetstype oppfattet saker som mer alvorlige og anbefalte mer omfattende inngrep fra barnevernet.

Sosialarbeidere vurderte mishandling og seksuelt misbruk av gutter som mindre alvorlig enn tilsvarende sak med jenter. Kvinnelige sosialarbeidere vurderte mishandling av jenter som mindre alvorlig enn mannlige saksbehandlere.

Jent og kolleger (2011) analyserte sosialarbeidere sin vurdering av hva som er terskel for fysisk barnemishandling basert på deres evaluering av bilder av ulike typer skader og merker på barn. Resultatene viste godt samsvar blant amerikanske sosialarbeidere om hva som ble ansett som

mishandling. Vurderingene var likevel påvirket av sosialarbeiderens holdning til hvor akseptabelt det er å anvende fysisk straff i barneoppdragelse samt sosialarbeiderens etnisitet.

Enosh og Bayer-Topilsky (2014) analyserte betydningen av barnets etnisitet og familiens sosioøkonomiske bakgrunn for sosialarbeideres risikovurdering og anbefaling om tiltak i en israelsk kontekst. Studien fant at sosialarbeidere vurderte saker med minoritetsbarn og familier med lav sosioøkonomisk status som mer alvorlig og at sosialarbeidere, etter at sakens alvorlighetsgrad var kontrollert for, oftere anbefalte plassering utenfor hjemmet i slike saker. En tilsvarende kanadisk studie fant ikke slike effekter (Stokes & Taylor 2014). En sammenligning av sosialarbeidervurderinger i Sverige, Danmark, Storbritannia og Tyskland fant heller ikke at familiens etniske bakgrunn hadde betydning for barnevernets vurderinger.

En amerikansk studie (Berger, McDaniel & Paxon, 2005) som så på sammenhengen mellom saksbehandlers og klients etnisitet fant at fargede og hvite saksbehandlere vurderte samhandling i fargede og hvite familier forskjellig. Dette taler mot å matche sosialarbeiderens etnisitet med familiens etnisitet, og at det bør brukes flere intervjuere i vurderinger av omsorgskompetanse.

En vignettstudie med saksbehandlere (Proctor & Azar, 2013) undersøkte stereotypier om foreldre med psykisk utviklingshemming. Resultatet viste at saksbehandlerne i større grad syntes synd på og var villig til å gi hjelpetiltak, samt viste mindre sinne og avsky, når klienten var en forelder med utviklingshemming. Studien fant imidlertid ikke at dette hadde betydning for saksbehandlers anbefaling om eventuell omsorgsovertagelse.

Saksbehandlers stressnivå har vist seg å innvirke på deres vurdering av risiko i saker med mulig omsorgssvikt. I en undersøkelse av hvordan foreldres opptreden under intervjuer i undersøkelsesarbeid påvirket saksbehandlers stress (LeBlanc, Regehr, Shlonsky & Bogo, 2012), ble det arrangert fiktive intervjusituasjoner der saksbehandler møtte skuespillere som enten hadde en konfronterende eller imøtekommende væremåte. Resultatet viste at foreldrene med en konfronterende væremåte økte saksbehandlers stressnivå som igjen økte saksbehandlers vurdering av risiko.

Saksbehandlers kompetanse var et viktig tema i en amerikansk studie gjennomført av Lee, Sobeck, Djelaj og Agius (2013). De fant at mange barnevernsarbeidere ikke hadde lang nok opplæring eller trygghet i rollen som sosialarbeidere når de skulle vurdere bekymring i forhold til nye saker som kom inn. Basert på funnene i denne fokusgruppestudien av 39 sosialarbeidere, konkluderte forfatterne med at langsgående opplæring og veiledning ville kunne øke beslutningskompetansen hos sosialarbeiderne, samt gjøre dem tryggere i beslutningsprosessen. De anbefalte i tillegg å implementere et evidensbasert verktøy for å vurdere risiko, som hadde vist seg å effektivt bidra til bedre vurdering av risiko.

4.4.2.3 Sosialarbeiderne fokuserer ofte mer på foreldrene enn på barnet

I en norsk studie gjennomførte Christiansen og Anderssen (2010) en spørreundersøkelse, samt intervjuer med 83 sosialarbeidere, for å avdekke forhold rundt beslutningsprosessen som hadde ført til at til sammen 109 barn hadde blitt plassert utenfor hjemmet. Resultatene av denne studien viste at beslutninger ofte tas i en krevende kontekst. Saksbehandlerne begrunnet beslutningene med forhold knyttet til foreldrene og forfatterne konkluderte med at det er behov for å legge større vekt på å undersøke/evaluere barnets situasjon.

I Canada fant Tufford, Bogo og Asakura (2015) i en kvalitativ studie av 23 masterstudenter i sosialt arbeid at fokuset i stor grad var på foreldrene. Sosialarbeiderstudentene i denne studien gjennomførte fiktive intervjuer med foreldre, som var etterfulgt av reflekterende dialog med forskerne. Resultatene viste at sosialarbeiderstudentene hadde vansker med å identifisere omsorgssvikt gjennom intervjuet, men fokuserte på foreldrenes dårlige selvtillit og psykiske helseproblemer. Når de intervjuet foreldre ble de i hovedsak opptatt av foreldrenes problemer. I New Zealand fant man noen lignende resultater i en kvalitativ studie av sosialarbeideres beslutningsprosesser (Kedell, 2011). Hovedkonklusjonen i denne studien var at beslutninger er et resultat av en forhandlingsprosess der moral, identitet, relasjon og kunnskaper om risiko spilte sammen i en refleksiv prosess der ulike saksbehandlere vektet ulike ting. Felles for saksbehandlerne i denne studien var imidlertid at de vektet en styrking av foreldrenes omsorgskompetanse framfor andre tiltak for barn i risiko.

Oppsummert viste studiene som omhandlet sosialarbeiderens betydning for kvaliteten på barnevernets beslutninger noen hovedtrekk. For det første ble det dokumentert at barnets synspunkt ofte forsvant. Videre var det relativt store forskjeller blant sosialarbeidere i ulike land i forhold til plassering av barn utenfor hjemmet. Flere studier avdekket ulike slagsider i sosialarbeidernes vurderinger om alvorlighet i en sak fra personlige egenskaper hos sosialarbeideren, sosialarbeidernes holdning til plassering av barn utenfor hjemmet, saksbehandlernes stressnivå påvirket også vurderingene samt kompetansenivået blant sosialarbeiderne.

4.4.3 Betydningen av organisatoriske forhold for kvaliteten i barnevernets beslutninger

Måten tjenestene er organisert på kan ha betydning for skjønn, for hvilke sakskjennetegn som ilegges vekt og dermed også for kvaliteten på barnevernets undersøkelsesarbeid. Det ble identifisert seks studier som hadde sett på sammenheng mellom sakskjennetegn, skjønn og organisering. To av studiene var fra USA, to var fra Canada, én fra Israel og én fra Storbritannia. Et fellestrekk ved disse publikasjonene var at de i ulik grad omtalte økologiske beslutningsmodeller, der man har studert hvordan beslutninger i en undersøkelse påvirkes av en rekke faktorer i samspill. Videre var det ni studier som omhandlet organisasjonens betydning for barnevernets undersøkelser. I det følgende oppsummeres hovedfunnene i de 15 artiklene som omhandlet organisering.

4.4.3.1 Multilevel-analyser viser at organisatoriske faktorer har større betydning for beslutninger enn forhold knyttet til sosialarbeideren

Font og Maguire-Jack publiserte i 2015 en studie med utgangspunkt i Baumanns økologiske beslutningsmodell (Baumann m. fl., 2011). I denne amerikanske studien undersøkte de om risikofaktorer knyttet til familieforhold og bruk av modeller for beslutning var assosiert med henleggelse. De brukte multi-level analyser på et nasjonalt representativt datasett for å undersøke i hvilken grad faktorer knyttet til individ, barneverntjeneste og samfunn, henger sammen med beslutninger om ikke å henlegge saker og beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet. Resultatene viste at kjennetegn ved den enkelte barneverntjeneste, som eksempelvis tilgjengelige tiltak og ressurser, hadde stor betydning for hvorvidt en sak ble henlagt eller undersøkt videre. Kjennetegn ved den enkelte barneverntjeneste var imidlertid ikke assosiert med beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet. Egenskaper ved barnet, hvilket fylke de bodde i, saksbehandler, samt akutt fare for barnet slik at det måtte flyttes umiddelbart, var i mindre grad assosiert med henleggelse enn kjennetegn ved barneverntjenesten og risikofaktorer i familien (Font & Maguire-Jack, 2015).

Graham, Dettlaff, Baumann og Fluke (2015) brukte den samme økologiske beslutningsmodellen (DME) som et utgangspunkt for å empirisk teste hva slags betydning sak, saksarbeider og organisasjon hadde på beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet. De fant at det var fem faktorer som påvirket beslutning om omsorgsovertakelse. Når det gjelder sak, fant de at høy risikovurdering i den konkrete saken var avgjørende for utfallet. Når det gjelder organisasjon, fant de at en høy andel lavinntektsfamilier i klientgruppen, lav organisatorisk støtte og stort antall saker førte til høyere terskel for tiltak. De fant ingen signifikante variabler på saksbehandlernivå som kunne assosieres med beslutningstaking (Graham m. fl., 2015).

I Canada ble det gjennomført en studie som undersøkte betydningen av kliniske faktorer og organisatoriske faktorer i beslutningsprosesser som førte til plassering av barn i urfolk-familier utenfor hjemmet (Fluke, Chabot, Fallon, MacLaurin & Blackstock, 2010). De fant flere variabler som hadde betydning for beslutning om plassering, eksempelvis tydelige tegn på emosjonell skade på barnet, mer enn to flyttinger, og bekymring om foreldrenes fungering. Foreldrenes samarbeid var assosiert med redusert sjanse for omsorgsovertakelse. Hovedkonklusjonen i denne studien var imidlertid at det var store ulikheter på organisasjonsnivå knyttet til beslutninger om å fjerne barn i urfolk og ikke-urfolk familier. I en annen kanadisk multi-level studie av faktorer knyttet til beslutningen å opprette barnevernstiltak etter undersøkelse av bekymringsmelding fant man at faktorer knyttet til foreldrene og husholdningen var av større betydning for om det ble tilbudt tiltak enn barnets behov og omsorgsstatus (Jud, Fallon & Trocme, 2012).

4.4.3.2 Betydningen av organisatoriske forhold avhenger av type beslutning

I Storbritannia publiserte Platt og Turney (2014) en studie som så på terskler i barnevernets beslutningsprosesser og hvilke faktorer som var av betydning for om det skulle opprettes barnevernsak eller henlegges. Konklusjonen var at terskel for hva som ansees å være barnevernsak er påvirket av hva slags bekymring man har for barnet, policy og organisatoriske forhold, samarbeid mellom ulike tjenester, samt sosialarbeidernes egne vurderinger (Platt & Turney, 2013).

En nyere norsk studie (Ellingsen, Pettersen, Andersen & Vibemo, 2015) undersøkte om det var forskjellige terskler for henleggelse av meldinger og for iverksetting av tiltak kommuner i mellom.

Studien baserte seg delvis på registerdata og viste at for de utvalgte kommunene var det til dels store forskjeller i henleggelsesrater fra år til år og fra kommune til kommune (12 % til 40 %). Når det gjaldt andel henleggelser etter undersøkelse, varierte disse fra 48 % til 65 % i de undersøkte sakene. Siden studien ikke var designet for å identifisere om denne forskjellen reflekterte forskjeller i henvisninger de ulike tjenestene mottok, eller om like saker ble behandlet ulikt, kan studien ikke konkludere sikkert med at det i norge er forskjellige terskler i barnevernet. Det er forskjeller fra organisasjon til organisasjon når det gjelder henleggelsesrater, men vi vet ikke hvorfor det er slik. Intervjuer gjennomført med ansatte i tjenestene viste videre at det var forskjeller i tilnærmingsmetodikk og vurderinger de ulike tjenestene benyttet i meldingsarbeidet.

En amerikansk studie (Steen & Duran, 2014) undersøkte om organisering av hvordan meldinger håndteres i 44 stater hadde betydning for henleggelsesrater før og etter undersøkelse. Studien fant at stater med et desentralisert rapporteringssystem, som betyr at meldinger skal sendes til det enkelte barnevernkontor versus et sentralisert system hvor alle meldinger går til et statlig mottak, hadde betydelig høyere (10 prosentpoeng) henleggelsesrater. Det var imidlertid ingen forskjell i andel saker som ble henlagt etter at undersøkelsen var ferdig. Dette indikerte at lavere terskel for inntak til undersøkelse ikke medførte at flere saker ble silt ut på et senere tidspunkt. I en annen amerikansk studie undersøkte Janczewski (2015) om det var forskjell i henleggelsesrater mellom kommuner som kun undersøkte saker med tanke på å fastslå om barn var utsatt for omsorgssvikt (investigative response), med kommuner som også undersøkte om barn og familier hadde behov for hjelpetiltak (differential response). Resultatet viste at kommuner med ”differential response” hadde en lavere andel undersøkte meldinger, men høyere andel saker som ble bekreftet som omsorgssvikt (substantiation). Dette betyr at færre saker ble undersøkt når man brukte ”differential response”, men av de sakene som ble undersøkt var det flere som ikke ble henlagt. Resultatene indikerte dermed at måten undersøkelsesarbeidet blir organisert på har stor betydning for hvilket tidspunkt i undersøkelsen saker legges bort. Det er undersøkelser av typen ”differential response” som er mest sammenlignbart med det norske barnevernsystemet.

Sammenligning mellom Sverige og Storbritannia viste at det ikke var store forskjeller i andel henleggelser mellom tjenester som er organisert for helhetlig utredning av barn og familiers behov (Sverige) og tjenester som primært er organisert for å utrede enkelthendelser med mistanke om omsorgssvikt (Storbritannia) (Cocozza, Gustafsson & Sydsjö, 2010). Hayes og Spratt (2009) pekte på

at når det i Storbritannina de siste 15 årene har vært en uttalt målsetting å endre barnevernets organisering av arbeidet fra å være fokusert mot identifisering av omsorgssvikt til å ha et større fokus på barn og familiers behov, har økende mengde henviste saker ført til at terskelen for å iverksette behovsutredning er lav, men at terskelen for å iverksette en undersøkelse med tanke på identifisering av omsorgssvikt (investigative respons) i realiteten er blitt høyere. Forfatterne argumenterer for at dette har ført til at en del alvorlige saker avsluttes uten undersøkelse mens hjelpetiltakene som identifiseres gjennom behovsutredninger, i hovedsak er forbeholdt de mindre alvorlige sakene.

4.4.3.3 Interne forhold i organisasjonen som påvirker beslutninger

Av interne forhold i en organisasjon som kan knyttes til kvaliteten på barnevernets undersøkelsesarbeid, fremheves det at tidspress øker risikoen for at sosialarbeidernes undersøkelser blir for snevre og rettet mot å bekrefte det man allerede tror (confirmation bias). Dette kan true kvaliteten på utredninger og er en fare for rettssikkerheten (Helm, 2011; Kirkman & Melrose, 2014; Burton, 2009). For å unngå at en enkelt sosialarbeiders vurderinger har uheldig innvirkning på kvaliteten på beslutninger blir ulike varianter av gruppebasert (konsensusbasert) organisering av beslutningsprosessen anvendt. En studie (Nouwen, Decuyper & Put, 2012) viser imidlertid at kun å organisatorisk samle sosialarbeidere ikke automatisk styrker kvaliteten i begrunnelser og beslutninger fordi det lett utvikles gruppetenkning eller konformitet i diskusjone og i analyser. Dette kan føre til at man fatter beslutninger utfra hva som skaper minst konflikter i gruppen. Derfor fremhevde forfatterne betydningen av å utvikle «lærende organisasjoner og team» for å motvirke dette.

I en teoretisk analyse argumenterer Helm (2011) med at analyse av informasjon i en barnevernsak er en kompleks oppgave og at når analyse av informasjon mangler et teoretisk fundament er dette en trussel mot kvaliteten på beslutninger. Gruppebasert beslutningstaking diskuteres derfor som en løsning på tolkningsbias hos den enkelte sosialarbeider. Tid og ressurser for sosialarbeidere til å arbeide i team og lære av sine feil holdes av Helm fram som en faktor som er avgjørende for å utvikle godt klinisk skjønn og opprettholde kvalitet i analyse og vurderinger. I en annen teoretisk analyse mener Burton (2009) også at å ha en «lærende kultur» i organisasjonen er nødvendig for å vedlikeholde god kvalitet i beslutninger som krever klinisk skjønn. Forfatteren peker på at en vanlig årsak til feilaktige beslutninger er at man har tilbøyelighet til å overse eller avvise ny informasjon når den ikke passet med opprinnelige vurderinger. Sosialarbeidere må derfor ha en reflekterende og

selvkritisk tilnærming til analyse av informasjon i en barnevernsak. Det må legges til lette for dette på organisasjonsnivå konkluderer Burton.

Kirkman og Melrose (2014) gjennomgikk litteraturen om beslutningsteori og identifiserte fire faktorer som reduserte kvaliteten på sosialarbeideres beslutninger i en barnevernsak. Disse var (i) tidspress og saksmengde, (ii) individuell bias, (iii) beslutningstretthet og (IV) informasjonskvalitet. Rapporten til Kirkman og Melrose diskuterte disse faktorene og konkluderer med at beslutningstakere i barnevernets førstelinje kan bli bedre ved å få jevnlig feedback på sine beslutninger når et system for dette er forankret i en lærende organisasjon. Sjekklister, flytskjemaer og risikovurderingsinstrument kan være verktøy som fungerer som beslutningsstøtte, men det gjenstår mye arbeid med utvikling og empirisk testing av disse. En hindring for bruk av slike systemer for beslutningsstøtte er at disse mange steder har liten aksept i fagmiljøet. Kriteriet for suksessfull implementering er derfor at det ikke er for komplisert å bruke.

4.4.3.4 Implikasjoner av disse funnene

Når det gjelder studiene som hadde sett på sakskjennetegn i forhold til skjønn og organisering, var det i hovedsak kjennetegn ved den enkelte barneverntjeneste, som eksempelvis tilgjengelige tiltak og ressurser, som hadde størst betydning for hvorvidt en sak ble henlagt eller undersøkt videre. Dette betyr at det er forhold ved den enkelte tjeneste som ser ut til å være viktigst med hensyn til henleggelse eller ei, eksempelvis ressurser, organisasjonskultur, rammebetingelser, personell og så videre. Den enkelte saksbehandler synes å være mindre viktig enn hva slags kultur man har på det organisatoriske nivået. Dersom man ønsker å utvikle måten det arbeides på i arbeidet med meldinger og undersøkelser i barnevernet, så er det nødvendig også å arbeide med organisasjonsutvikling.

Et annet viktig funn relatert til organisasjon var ulikheter på organisasjonsnivå knyttet til beslutninger om å fjerne barn i urfolk og ikke-urfolk familier, og familier med urfolkbakgrunn var overrepresentert i saker der beslutningen resulterte i plassering utenfor hjemmet. Vi har ingen gode studier fra Norge som har sett på dette, men det kan være relevant i framtidige studier å undersøke om det er slik at urfolk er overrepresenterte i slike saker også i Norge.

En annen sentral tendens i disse studiene var at informasjonen som var tilgjengelig for sosialarbeiderne i undersøkelsesfasen var utilstrekkelig, og at de ikke hadde gode nok tidsrammer for å kunne innhente tilstrekkelig informasjon som utgangspunkt for beslutninger. Det er mange indikatorer på at tidspress og høyt antall saker pr saksbehandler også i Norge påvirker den enkelte saksarbeiderens og de ulike barnevernkontorenes arbeidshverdag (se for eksempel Lauritzen & Aas, 2015). Organisatoriske forhold, som eksempelvis rammebetingelser og tilgjengelige ressurser, er dermed viktige premisser for undersøkelsesarbeid som gjøres både i forhold til vurdering av meldinger og videre undersøkelse i saker av bekymring.

5. Diskusjon av hovedfunn

5.1 Modeller som understøtter arbeidsprosessen i barnevernets undersøkelsesarbeid

Gjennom litteratursøket ble det identifisert fire navngitte modeller som anvendes som nasjonale rammeverk for barnevernundersøkelser. Den britiske AF-modellen er den som har vært lengst i bruk og som det finnes mest forskning på erfaringer med. Denne forskningen er i all hovedsak basert på erfaringer fra Storbritannia og Australia. Det er god dokumentasjon på at når modellen anvendes så fører dette til at mer informasjon innhentes, at det blir større fokus på barnets behov, og at barnet i større grad blir konsultert i løpet av undersøkelsen. En sideeffekt er at undersøkelsesarbeidet blir mer omfattende og tidkrevende. De svenske BBIC og danske ICS modellene som bygger på den britiske AF modellen, har samme teoretiske rasjonale og bygger på den samme oversikt over hva en undersøkelse bør inneholde. Forskningen på BBIC og på ICS er i all hovedsak evalueringsrapporter bestilt av kommuner, studentarbeider og implementeringsevalueringer. Det finnes noen enkeltstudier på bruk av disse modellene og den forskningen som finnes er i hovedsak sammenfallende med erfaringer fra AF. Det er generelt en mangel på uavhengig fagfellevurderte evalueringer av disse modellene. Særlig mangler det forskning på om økt informasjonstilgang ved bruk av utredningsmaler fører til at det fattes andre og/ eller bedre avgjørelser. Det er derfor uklart om bruk av disse modellene fører til bedre utfall for barn i kontakt med barneverntjenestene. Det er mangel på forskning om barns perspektiv på undersøkelser utført med disse modellene. Det er dokumentert økt involvering av barn, men det er usikkert om det fører til økt brukermedvirkning sett fra barnets ståsted. Det vil si at det er usikkert om barnet selv opplever at det har blitt mer involvert selv om saksbehandlere har oppgitt at de i større grad har vært i kontakt med barn. En svakhet ved disse modellene er at de i hovedsak er metoder for undersøkelse av barn og familiers behov og at de ikke inneholder metoder for å undersøke eller vurdere risiko knyttet til enkelthendelser. Det er dermed en fare for at man bruker for mye tid på å undersøke mindre alvorlige saker og for lite tid på å undersøke de mest alvorlige sakene. Det har derfor vært anbefalt at modellene suppleres med metoder for risikovurdering.

5.2 Risikovurderinger

Diskusjoner omkring risikovurdering som del i barnevernets undersøkelsesarbeid tar utgangspunkt i at alvorlighetsgraden i tilmeldte saker varierer. Et formål med risikovurdering er å vurdere hvilke

saker som skal undersøkes med tanke på å avklare alvorlige hendelser eller mistanker om mishandling eller misbruk og hvilke saker som skal gjøres gjenstand for en behovsutredning. Et annet formål med risikovurdering er å vurdere sannsynlighet for at et barn senere vil bli utsatt for omsorgssvikt eller mishandling. Det ble identifisert noen amerikanske studier som evaluerte bruk av risikovurderinger. Resultatene viste at sosialarbeideres innledningsvise risikovurderinger i liten grad predikerte utfallet av undersøkelsen, og at sosialarbeideres vurdering av risiko for senere omsorgssvikt heller ikke var særlig treffsikker. Det er god dokumentasjon for at sosialarbeideres risikovurdering varierer fra land til land. Det er også stor variasjon mellom ulike barnevernkontor med hensyn til hvordan risiko vurderes. Informasjon som innhentes i en fase der sosialarbeidere vurderer risiko, tolkes og anvendes ulikt ut i fra hvilke holdninger sosialarbeideren har til barneverntiltakene og hvordan sosialarbeidere tolker saksopplysningene. Samlet sett identifiserer litteraturen et behov for at sosialarbeidere skal gjøre mer treffsikre vurderinger av risiko. Litteraturen anbefaler at risikovurderinger må kombineres med sosialarbeiderens skjønn. Det er imidlertid mangel på studier som demonstrerer at dette lar seg oversette til bedre vurderinger i barnevernets praksis. Nytten av strukturerte risikovurderinger er derfor omdiskutert.

5.3 Brukererfaringer

I denne kunnskapsoppsummeringen ble det identifisert noen foreldres brukererfaringer med AF og BBIC modellene. Disse gir ikke et entydig bilde. Noen rapporterer hovedsakelig positive erfaringer fordi undersøkelsen blir mer transparent og forutsigbar, andre rapporterer negative erfaringer fordi undersøkelsen blir omfattende. Når det etterspørres informasjon som foreldre ikke forstår relevansen av, kan prosessen bli fremmedgjørende. Likeledes, når spørreskjema anvendes instrumentelt, kan foreldre føle seg fremmedgjort og objektivisert. Dette bidrar til at foreldre i mindre grad ønsker å samarbeide om undersøkelsen. Foreldrenes deltakelse i undersøkelsesprosessen har stor betydning for kvaliteten på den informasjon barneverntjenesten får fra foreldre. Det er derfor av betydning at sosialarbeidere også har kompetanse og ferdigheter i å bygge relasjoner og skape dialog med foreldre. Erfaringer tyder på at mer erfarne sosialarbeidere lettere får til å engasjere foreldre selv om undersøkelsen følger en fast struktur. I den amerikanske litteraturen peker erfaringer også på at når undersøkelsen kun er en etterforskning av hendelser føler foreldre seg i større grad mistenkeliggjort enn når undersøkelsen også er en kartlegging av barn og foreldres behov. Undersøkelse av hendelsesforløp er i noen tilfeller en nødvendig del av en barnevernundersøkelse. Foreldreerfaringer peker på at når slike undersøkelser er nødvendig, så ønsker de at sosialarbeideren også skal være støttende og at dette kan bidra til å balansere følelse av

fremmedgjøring i en situasjon der barnevernet anvender sin makt. I Norge peker også foreldreerfaringer på at foreldre setter pris på åpenhet og deltagelse. Saksbehandlere erfarer også at foreldrenes samarbeid letter undersøkelsesprosessen når det gjøres behovsutredninger. Selv om det etter hvert er mye forskning om barns erfaringer med barnevernet, ble det kun identifisert en studie som spesifikt undersøkte barns erfaringer med undersøkelser. Denne studien fant at barnas erfaringer hovedsakelig var negative. Det ble ikke identifisert noen studier som omhandler barns perspektiv på bruk av modeller for undersøkelser (AF, BBIC, ICS). Det må derfor anses som relativt ukjent hva barns erfaringer med undersøkelser er og hvilken betydning dette har for kvaliteten på barnevernets undersøkelsesarbeid.

5.4 Faktorer som har betydning for barnevernets beslutninger

Barnevernets beslutninger om å undersøke en sak og beslutninger om å iverksette tiltak er påvirket av kjennetegn ved saken, kjennetegn ved sosialarbeideren og kjennetegn ved organisasjonen samt eksterne faktorer. Disse faktorene spiller sammen og avgjør utfallet av en sak. Dette samspillet av faktorer kan sies å bestemme terskel for barneverntiltak. Det er til dels store forskjeller i terskler mellom land, som henger sammen med ulikheter i barnevernlovgivningen, hjelpeapparatet, kultur, ideologi og sosioøkonomiske forhold.

Sammenhengen mellom sakskjennetegn og terskler for henleggelse er analysert i amerikanske og kanadiske registerstudier. Disse viser at saker som omhandler foreldres rusmisbruk, og saker med mishandling der barnet har synlig fysisk skade, har minst sannsynlighet for henleggelse uten undersøkelse. Det er i tillegg en rekke nord-amerikanske studier som analyserer sammenhenger mellom sakskjennetegn og beslutninger om plassering utenfor hjemmet. I mindre alvorlige saker er sannsynlighet for henleggelse assosiert med familiens etnisitet, barnets kjønn, alder samt barnets problemer. I disse registerstudiene viste det seg at hvordan sosialarbeidere tolket denne informasjonen hadde stor betydning for deres beslutning. På grunn av store forskjeller i barnevernlovgivning, organisering og sosioøkonomiske forhold, har disse studiene liten overføringsverdi til norske forhold.

Ved koding av publikasjonene i denne kunnskapsoversikten ble det identifisert et større antall (N=20) vignettstudier. En vignettstudie består av en beskrivelse av et eller flere situasjoner eller case der

sosialarbeidere blir bedt om å ta stilling til hvordan man vurderer den tenkte saken, og eventuelt hva slags beslutninger de ville anbefalt basert på den informasjon som er tilgjengelig. Denne type studier er godt egnet til å sammenligne ulike grupper av sosialarbeideres vurderinger og beslutninger. Ved å holde sakskarakteristika konstant, kan man dermed forsøke å isolere den betydningen sosialarbeidernes individuelle synspunkter og holdninger har for beslutninger og vurderinger. Ved å inkludere flere vignetter i studien med ulike sakskjennetegn kan man også analysere betydningen av sosialarbeiders vurderinger relativt til de oppgitte saksforholdene. Resultatene av disse studiene viser at sosialarbeideres vurdering av risikofaktorer, sakers alvorlighets grad og deres anbefalinger om tiltak varierer. Det er til dels stor variasjon mellom hver enkelt saksbehandler, mellom saksbehandlere fra forskjellige kontor og mellom saksbehandlere fra forskjellige land. Flere av disse studiene konkluderte med at saksbehandlers personlige synspunkter og holdninger påvirker deres beslutninger, og at sakskjennetegn i liten grad forklarer barnevernets beslutninger. Det kan være en potensiell trussel mot kvaliteten i barnevernets beslutninger hvis like saker vurderes svært ulikt av saksbehandlere. Det er imidlertid begrensinger i vignettstudie metodikken som gjør at disse resultatene kan ha begrenset overføringsverdi til reelle saker. Fremst blant disse er at vignetter er best egnet til å studere avgjørelser som fattes av enkeltindivider (Evans, Roberts & Keeley, 2015). Beslutninger som konkluderer en barnevernundersøkelse er imidlertid som regel gjenstand for vurdering av flere i samarbeid.

Hvor stor betydning den enkelte sosialarbeiders vurderinger har for beslutningsutfall, sett i relasjon til organisatoriske forhold og saksforhold, har vært undersøkt i noen studier. Disse gir ingen entydige konklusjoner. Fordi det er stor variasjon i type problematikk og bakgrunn for barnevernsaker er det metodisk utfordrende å designe studier som fanger opp alle tenkelige variabler knyttet både saksforhold, sosialarbeider og organisatoriske forhold. Multi-level analysene av hvilke typer variabler som har størst betydning for saksutfall, konkluderer imidlertid med at saksbehandlervurderinger henger sammen med organisatoriske forhold og at beslutninger er bedre forklart av kjennetegn ved barnevernsorganisasjonen enn ved kjennetegn ved sosialarbeideren (Graham, m. fl., 2015; Font & Maguire-Jack, 2015).

6. Konklusjoner

I dette kapittelet konkluderes det med hvilke funn som har god dokumentasjon og hvilke som er svakt dokumentert. Kunnskapshull identifiseres ved å peke på hvilke relevante tema det ikke er funnet noe dokumentasjon på.

I vurdering av dokumentasjonsgrad er det gjort en samlet vurdering av forskningsmetode og studienes relevans for norske forhold, jamfør kriteriene angitt i tabell 4 (kap 4).

6.1 Betydningen av undersøkelsesmaler for kvaliteten i barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

Konklusjoner med god dokumentasjon:

- Når undersøkelsesmaler anvendes i barnevernsundersøkelser, så fører dette til at mer informasjon innhentes
- Det blir større fokus på barnets behov og barnet blir i større grad konsultert i løpet av undersøkelsen
- Undersøkelsesarbeidet blir mer omfattende og tidkrevende

Konklusjoner med usikker dokumentasjon:

- Undersøkelsesmaler fører til at foreldre blir mer delaktig i undersøkelsen
- Det blir bedre samarbeid med andre hjelpeinstanser
- Det blir bedre begrunnelse for de beslutninger som fattes
- Foreldre har positiv brukererfaring med undersøkelsesarbeidet
- Sosialarbeidere har positive erfaringer med undersøkelsesmaler

Kunnskapshull:

- Beskrivelse av om bruk av undersøkelsesmaler fører til at det fattes bedre beslutninger

6.2 Betydningen av risikovurderinger for barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

Konklusjoner med god dokumentasjon:

- Sosialarbeidere fra forskjellige land vurderer risiko i barnevernsaker ulikt
- Sosialarbeidere sin risikovurdering har betydning for hvordan saker undersøkes og for om det anbefales at saker henlegges

Konklusjoner med usikker dokumentasjon:

- Barnevernets skjønnsmessige risikovurderinger gjøres med utgangspunkt i et fåtall risikofaktorer

Kunnskapshull:

- Beskrivelse av hvilke krav som skal stilles til prediktiv verdi av et risikoinstrument for at det skal ha praktisk nytte i barnevernarbeid
- Beskrivelse av den prediktive verdien av ulike risikoinstrument brukt under norske forhold

6.3 Brukerperspektiv på barnevernets meldings og undersøkelsesarbeid

Konklusjoner med god dokumentasjon:

- Hvis undersøkelsen oppleves invaderende er foreldre mindre tilfreds med undersøkelsesarbeidet

Konklusjoner med usikker dokumentasjon:

- Dialog, forutsigbarhet og støttende tilnærming fra saksbehandler øker foreldres tilfredshet med undersøkelsesarbeidet

Kunnskapshull:

- Beskrivelse av barns perspektiv på barnevernets undersøkelsesarbeid

6.4 Faktorer som har betydning for barnevernets beslutninger

Konklusjoner med god dokumentasjon:

- Det er forskjellige terskler for henleggelse av meldinger og for iverksetting av tiltak kommuner i mellom
- Rusmisbruk hos foreldre og synlige skader etter mishandling tillegges stor vekt i barnevernets vurdering av om saker henlegges
- Saksbehandlere vurderer saksopplysninger forskjellig

Konklusjoner med usikker dokumentasjon:

- Beslutninger i barnevernsaker bestemmes av saksforholdene, hvordan sosialarbeidere tolker og vektlegger disse saksforholdene og organisatoriske forhold relatert til arbeidsmåter og ressurser. Det er indikasjoner på at terskler for å henlegge en sak er bedre forklart av kjennetegn ved barnevernsorganisasjonen enn ved kjennetegn ved sosialarbeideren

Kunnskapshull:

- Hvilken betydning familiens etnisitet har for barnevernets undersøkelsesarbeid i Norge
- Hvilke saksopplysninger det norske barnevernet innhenter og tillegger mest vekt når saker konkluderes

Litteraturliste

Referanser som ikke inngår i det systematiske søket er merket med asteriks (*)

*Abidin, R. R. (1997). Parenting Stress Index: A measure of the parent-child system. In C. P. Zalaquett & R. J. Wood (Eds.), *Evaluating stress: A book of resources* (pp. 277–291). Lanham, MD: Scarecrow Press.

Akister, J. (2011). Protecting Children: The Central Role of Knowledge. *Practice Social Work in Action*, 23 (5), 311-323. Doi: http://dx.doi.org/10.1080/09503153.2011.620090

Barlow, J., Fisher, J.D., & Jones, D. (2012). *Systematic review of models of analysing significant harm.* Rapport DFE-RR199, ISBN: 978-1-78105-087-3. England: Oxford University.

Bartelink C., van Yperen T.A., & ten Berge I.J. (2015). Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making. *Child Abuse and Neglect*, 49:142-53. doi: 10.1016/j.chiabu

Bartelink, C., van Yperen, T.A., ten Berge, I.J. et al. *Child Youth Care Forum* (2014) 43: 639. doi:10.1007/s10566-014-9259-9

*Baumann, D J , Dalgleish, L , Fluke, J , & Kern, H (2011) *The decision-making ecology.* Washington, DC: American Humane Association

Baumann, D.J., Law, R.J., Sheets, J., Reid, G., & Graham, J.C. (2005). Evaluating the effectiveness of actuarial risk assessment models. *Children and Youth Services Review*, 27 (5), 465-490. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2004.09.004.

Baynes, P. (2007). Adapting the framework for assessment for uses in cases of physical harm.*Practice Social Work in Action*, *19* (4), 271-284. Doi: http://dx.doi.org/10.1080/09503150701728194

Begle, A. M. (2009). *Risk factors of child abuse potential: Investigation of developmental-ecological, cumulative risk, and threshold models.* Doctoral dissertation. Publication number: 3379304.

Begle, A. M., Dumas, J. E., & Hanson, R. (2010). Predicting child abuse potential: An empirical investigation of two theoretical frameworks. *Journal of Clinical Child andAdolescent Psychology*, 39(2), 208–219. doi: 10.1080/15374410903532650

Benbenishty, R., Davidson-Arad, B., López, M., Devaney, J., Spratt, T., Koopmans, C., Knorth, E.J., Witteman, C.L.M., Del Valle, J.F., Hayes, D. (2015). Decision making in child protection: An international comparative study on maltreatment substantiation, risk assessment and interventions recommendations, and the role of professionals' child welfare attitudes. *Child Abuse & Neglect*, 49, 63-75. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.03.015

Berger, L. M., McDaniel, M. & Paxson, C. (2005). Assessing parenting behaviors across racial groups: Implications for the child welfare system. *Social Services Review*, 79, 653–688.

Bhatti-Sinclair, K., & Sutcliffe, C. (2012). What determines the out-of-home placement of children in the USA? *Children and Youth Services Review*, 34 (9), 1749-1755. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.05.004

Brunnberg, E. & Pećnik, N. (2007), Assessment processes in social work with children at risk in Sweden and Croatia. International *Journal of Social Welfare*, 16: 231–241. doi:10.1111/j.1468-2397.2006.00456.x

Buckley, H., Whelan, S., Murphy, C., & Horwath, J. (2007). Using an assessment framework: outcomes from a pilot study, *Journal of Children's Services*, 2 (1), 37 – 47. Doi: http://dx.doi.org/10.1108/17466660200700004

Budd, K. S., & Springman, R. E. (2011). Empirical analysis of referral issues and "ultimate issue" recommendations for parents in child protection cases. *Family Court Review*, 49, 34–45. Doi: doi:10.1111/j.1744-1617.2010.01351.x

Burton, S. (2009). *The oversight and review of cases in the light of changing circumstances and new information: how do people respond to new (and challenging) information*? National Children's bureau, Storbritannia.

Camasso, M.J., & Jagannathan, R. (2013). Decision Making in Child Protective Services: A Risky Business? *Risk Analysis*, 33 (9), Doi: 10.1111/j.1539-6924.2012.01931.x

Christiansen, Ø., & Anderssen, N. (2010). From concerned to convinced: reaching decisions about out-of-home care in Norwegian Child Welfare Services. *Child & Family Social Work*, 15: 31–40. doi:10.1111/j.1365-2206.2009.00635.x

Christiansen, Ø. & Anderssen, N. (2011). Fra bekymring til overbevisning: – Barnevernets beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 88 (04), 200-214.

Cocozza, M., Gustafsson, P.A., & Sydsjö (2010). Child protection in a family-service organisation — What is the outcome for maltreated children? *Children and Youth Services Review*, 32 (7), 922-928. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.03.003

Coohey, C. (2007). What criteria do child protective services investigators use to substantiate exposure to domestic violence? *Child Welfare*, 86(4):93-122.

Crea, T.M. (2010) Balanced Decision Making in Child Welfare: Structured Processes Informed by Multiple Perspectives, *Administration in Social Work*, 34:2, 196-212, DOI: 10.1080/03643101003609529

Cross T.P., & Casanueva C. (2008). Caseworker judgments and substantiation. *Child Maltreatment*. 14(1):38-52. doi: 10.1177/1077559508318400.

D'Cruz, H., & Gillingham, P. (2014). Improving Child Protection Services: Australian Parents' and Grandparents' Perspectives on What Needs to Change. *Practice Social Work in Action*, 26 (4), 239-257, Doi: http://dx.doi.org/10.1080/09503153.2014.934797

Davidson-Arad, B., & Benbenishty R. (2010). Contribution of child protection workers' attitudes to their risk assessments and intervention recommendations: a study in Israel. *Health and Social Care in the Community*. 18(1):1-9. doi: 10.1111/j.1365-2524.2009.00868.x.

Davidson-Arad, B., Englechin-Segal, D., Wozner, Y., & Arieli, R. (2006) Social Workers' Decisions on Removal, *Journal of Social Service Research*, 31:4, 1-23 Doi: http://dx.doi.org/10.1300/J079v31n04_01

Davies, P. (2011), The impact of a child protection investigation: a personal reflective account. *Child & Family Social Work*, 16: 201–209. doi:10.1111/j.1365-2206.2010.00732.x

De Bortoli, L., & Dolan, M. (2014) Decision Making in Social Work with Families and Children: Developing Decision-Aids Compatible with Cognition. *British Journal of Social Work*. doi: 10.1093/bjsw/bcu087.

De Bortoli, L., Ogloff, J., Coles, J., and Dolan, M. (2016) Towards best practice: combining evidence-based research, structured assessment and professional judgement. *Child & Family Social Work*, doi: 10.1111/cfs.12280.

Deloitte Consulting (2014). *Evaluering af ICS – Integrated Children's System*. Danmark: Socialstyrelsen. ISBN-nummer: 978-87-93052-79-6.

DeRoma, V.M., Kessler, M.L., McDaniel, R. et al. *Child Adolesc Soc Work* J (2006) 23: 263. doi:10.1007/s10560-006-0047-8

Dettlaff, A.J., Rivaux, S.L., Baumann, D.J., Fluke, J.D., Rycraft, J.R., & James, J. (2011). Disentangling substantiation: The influence of race, income, and risk on the substantiation decision in child welfare. *Children and Youth Services Review*, 33 (9), 1630–1637. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.04.005.

Dorsey, S., Mustillo, S.A., Farmer, E.M.Z., &Elbogen, E. (2007). Caseworker assessments of risk for recurrent maltreatment: Association with case-specific risk factors and re-reports. *Child Abuse & Neglect*, 32 (3), 377-391. Doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2007.06.006

Ellingsen, D., Linn Andersen, L., & Viblemo, T.E. (2015). *Terskler i barnevernet*. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet.

Enosh, G., & Bayer-Topilsky, T. (2014). Reasoning and bias: Heuristics in safety assessment and placement decisions for children at risk. *British Journal of Social Work*, bct213.

*Evans, S.C., Roberts, M.C., Keeley, J.W. (2015). Vignette methodologies for studying clinicians' decision-making: validity, utility and application in ICD-11 field studies *International Journal of Clinical and Health Psychology*,15, pp. 160–170

Fallon, B., Chabot, M., Fluke, J., Blackstock, C., MacLaurin, B., & Tonmyr, L. (2013). Placement decisions and disparities among Aboriginal children: Further analysis of the Canadian incidence study of reported child abuse and neglect part A: Comparisons of the 1998 and 2003 surveys. *Child abuse & neglect*, *37*(1), 47-60.

Fallon, B., Ma, J., Black, T., & Wekerle, C. (2011). Characteristics of young parents investigated and opened for ongoing services in child welfare. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *9*(4), 365-381.

Fitch, D. (2007). Structural equation modeling the use of a risk assessment instrument in child protective services. *Decision Support Systems*, *42*(4), 2137-2152.

Fluke, J. D., Chabot, M., Fallon, B., MacLaurin, B., & Blackstock, C. (2010). Placement decisions and disparities among aboriginal groups: An application of the decision making ecology through multi-level analysis. *Child Abuse & Neglect*, *34*(1), 57-69.

Font, S. A., & Maguire-Jack, K. (2015). Decision-making in child protective services: influences at multiple levels of the social ecology. *Child abuse & neglect*, *47*, 70-82.

Foster, K. A., & Stiffman, A. R. (2009). Child welfare workers' adoption of decision support technology. *Journal of technology in human services*, *27*(2), 106-126.

Fransson, I., & Sindt, L. (2010). *Behandlares syn på BBIC: Rättssäkerhet, delaktighet och att få sin röst hörd*. Örebro University, School of Law, Psychology and Social Work.

Fuller, T. L., Paceley, M. S., & Schreiber, J. C. (2015). Differential response family assessments: Listening to what parents say about service helpfulness. *Child abuse & neglect*, *39*, 7-17.

Gillingham, P., & Humphreys, C. (2010). Child protection practitioners and decision-making tools: Observations and reflections from the front line. *British Journal of Social Work*, *40*(8), 2598-2616.

Gillingham, P. (2011). Decision-making tools and the development of expertise in child protection practitioners: are we 'just breeding workers who are good at ticking boxes'?. *Child & Family Social Work*, *16*(4), 412-421.

Gillingham, P. (2006). Risk assessment in child protection: Problem rather than solution?. *Australian Social Work*, *59*(1), 86-98.

Gladh, M., & Palm, A. B. (2011). *Med barnet eller blanketter i centrum?: uppföljning av*

handläggningssystemet Barns behov i centrum (BBIC) i nordvästra Stockholm. FoU Nordväst i Stockholms län.

Goldbeck, L., Laib-Koehnemund, A., & Fegert, J. M. (2007). A randomized controlled trial of consensus-based child abuse case management. *Child Abuse & Neglect*, *31*(9), 919-933.

*Goldberg, W. A., & Easterbrooks, M. A. (1988). Maternal employment when children are young. In A. Gottfried & A. Gottfried (Eds.), *Maternal employment and children's development: Longitudinal research* (pp. 121–154). New York: Plenum.

Graham, J. C., Dettlaff, A. J., Baumann, D. J., & Fluke, J. D. (2015). The decision making ecology of placing a child into foster care: A structural equation model. *Child abuse & neglect*, *49*, 12-23.

Harris, N. (2011). Does responsive regulation offer an alternative? Questioning the role of formalistic assessment in child protection investigations. *British Journal of Social Work*, *41*(7), 1383-1403.

Harris, N. (2012). Assessment: When does it help and when does it hinder? Parents' experiences of the assessment process. *Child & Family Social Work*, *17*(2), 180-191.

Hayes, D., & Spratt, T. (2012). Child welfare as child protection then and now: What social workers did and continue to do. *British Journal of Social Work*, bcs161.

Hayes, D., & Spratt, T. (2009). Child welfare interventions: Patterns of social work practice. *British Journal of Social Work*, *39*(8), 1575-1597.

Hedlund, M., & Lovén, C. (2008). *Kritisk granskning av BBIC: s teori och av barnavårdsutredningar med respektive utan BBIC–Same same but different*. Örebro universitet, Akademin för juridik, psykologi och socialt arbete.

Helm, D., & Roesch-Marsh, A. (2010) Ecology of judgement in child welfare and protection. Seminar held 19.10.10 at Stirling University , URL: *https://www.iriss.org.uk/sites/default/files/2016-07/iriss-ecology-of-judgement-report-2011-07-13.pdf*

Helm, D. (2011). Judgements or assumptions? The role of analysis in assessing children and young people's needs. *British Journal of Social Work*, *41*(5), 894-911.

*Helsetilsynet (2012). *Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2011 med kommunalt barnevern - undersøkelse og evaluering*. Oslo: Helsetilsynet.

Howell, M. L. (2010). *Intake decision-making in child protective services: Exploring the influence of decision-factors, race, and substance abuse.* Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 71(2-A), 715.

Hughes, R. C., & Rycusa, J. S. (2006). Issues in risk assessment in child protective services. *Journal of Public Child Welfare*, *1*(1), 85-116.

Hultman, E., Alm, C., Cederborg, A. C., & Fälth Magnusson, K. (2013). Vulnerable children's health as described in investigations of reported children. *Child & Family Social Work*, *18*(2), 117-128.

Hultman, E., Cederborg, A. C., & Magnusson, K. F. (2015). Social workers' assessments of children's health when arguing for children's needs. *Child and Adolescent Social Work Journal*, *32*(4), 301-308.

Høybye-Mortensen, M. (2013). Decision-making tools and their influence on caseworkers' room for discretion. *British Journal of Social Work*, bct144.

Janczewski, C. E. (2015). The influence of differential response on decision-making in child protective service agencies. *Child abuse & neglect*, *39*, 50-60.

Jedwab, M., Benbenishty, R., Chen, W., Glasser, S., Siegal, G., & Lerner-Geva, L. (2015). Child protection decisions to substantiate hospital child protection teams' reports of suspected maltreatment. *Child abuse & neglect*, *40*, 132-141.

Jent, J. F., Eaton, C. K., Knickerbocker, L., Lambert, W. F., Merrick, M. T., & Dandes, S. K. (2011). Multidisciplinary child protection decision making about physical abuse: Determining substantiation thresholds and biases. *Children and youth services review*, *33*(9), 1673-1682.

Johnson, E. P., Clark, S., Donald, M., Pedersen, R., & Pichotta, C. (2007). Racial disparity in Minnesota's child protection system. *Child Welfare*, *86*(4), 5.

Johnson, W., Clancy, T., & Bastian, P. (2015). Child abuse/neglect risk assessment under field practice

conditions: Tests of external and temporal validity and comparison with heart disease prediction. *Children and youth services review*, *56*, 76-85.

Jones, A. S. (2015). Implementation of differential response: A racial equity analysis. *Child abuse & neglect*, *39*, 73-85.

Jud, A., Fallon, B., & Trocmé, N. (2012). Who gets services and who does not? Multi-level approach to the decision for ongoing child welfare or referral to specialized services. *Children and Youth Services Review*, *34*(5), 983-988.

Juul, R. (2010). *Barnevernets undersøkelser av bekymringsmeldinger: Diskursive praksisformer og barneperspektiver i den kommunale barneverntjeneste, og konsekvenser i forhold til barna*.Trondheim:NTNU (Doctoral Thesis)

Keddell, E. (2011). Reasoning processes in child protection decision making: Negotiating moral minefields and risky relationships. *British Journal of Social Work*, *41*(7), 1251-1270.

Kildedal, K., Uggerhøj, L., Nordstoga, S., Sagatun, S. (2011) *Å bli undersøkt.* Oslo: Universitetsforlaget

Kirkman, E., & Melrose, K. (2014). *Clinical Judgement and Decision-making in Children's Social Work: An Analysis of the'front Door'System*. London: Department for Education.

Križ, K., & Skivenes, M. (2013). Systemic differences in views on risk: A comparative case vignette study of risk assessment in England, Norway and the United States (California). *Children and Youth Services Review*, *35*(11), 1862-1870.

de Kwaadsteniet, L., Bartelink, C., Witteman, C., ten Berge, I., & van Yperen, T. (2013). Improved decision making about suspected child maltreatment: Results of structuring the decision process. *Children and Youth Services Review*, *35*(2), 347-352.

*Lafreniere, P., & Dumas, J. (1996). Social Competence and Behavior Evaluation in children ages 3 to 6 years: The short form (SCBE-30). *Psychological Assessment*, 8, 369–377.

*Lauritzen, C., & Aas, B. (2015). Veiledning for nyansatte i barnevernet. *Tidsskriftet Norges barnevern*, *91*(04), 268-281.

Lazar, A. (2006). Determinants of child protection officers' decisions in emergency situations: An experimental study. In *Child and Youth Care Forum* (Vol. 35, No. 3, pp. 263-276). Springer US.

LeBlanc, V. R., Regehr, C., Shlonsky, A., & Bogo, M. (2012). Stress responses and decision making in child protection workers faced with high conflict situations. *Child abuse & neglect*, *36*(5), 404-412.

Lee, S. J., Sobeck, J. L., Djelaj, V., & Agius, E. (2013). When practice and policy collide: Child welfare workers' perceptions of investigation processes. *Children and Youth Services Review*, *35*(4), 634-641.

Léveillé, S., & Chamberland, C. (2010). Toward a general model for child welfare and protection services: A meta-evaluation of international experiences regarding the adoption of the framework for the assessment of children in need and their families. *Children and Youth Review*, 32, 929–944. doi: 10.1016/j.childyouth.2010.03.009

Loman, L. A., & Siegel, G. L. (2015). Effects of approach and services under differential response on long term child safety and welfare. *Child Abuse & Neglect*, 39, 86-97. Doi: 10.1016/j.chiabu.2014.05.014

*Lurie, J., Kvaran, I., Tjelflaat, T., Sørlie,H.E. (2015) *Barneverntjenestens arbeid med barnevern-undersøkelser i Midt-Norge.* Rapport 4/2015. Trondheim:NTNU RKBU-Midt

McConnell, D., Llewellyn, G. & Ferronato, L. (2006) Context-contingent decision-making in child protection practice. *International Journal of Social Welfare*, 15, 230–239. doi: 10.1111/j.1468-2397.2006.00409.x

Merkel-Holguin, L., Hollinshead, D. M., Hahn, A. E., Casillas, K. L., & Fluke, J. D. (2014). The influence of differential response and other factors on parent perceptions of child protection involvement. *Child Abuse & Neglect*, 39, 18–31. Doi: 10.1016/j.chiabu.2014.11.008

*Miller, T., Handal, P., Gilner, F., & Cross, J. (1991). The relationship of abuse and witnessing violence on the Child Abuse Potential Inventory with black adolescents. *Journal of Family Violence*, 6, 351–363.

Moraes, S., Durrant, J., Brownridge, D. and Reid, G. (2005) 'Professionals' decisionmaking in cases of physical punishment reported to child welfare authorities: Does family poverty matter?', *Child and*

Family Social Work, 11(2), pp. 157 – 69. doi: 10.1111/j.1365-2206.2006.00408.x

Nethercott, K. (2016). The Common Assessment Framework form 9 years on: a creative process. *Child and Family Social Work* (online ahead of press). Doi: 10.1111/cfs.12292

Nouwen, E., Decuyper, S., & Put, J. (2012). Team decision making in child welfare. *Children and Youth Services Review*, 34, 2101–2116. Doi: 10.1016/ j.childyouth.2012.07.006.

*Nøkleby H, Nguyen L, Blaasvær N, Flodgren GM, Kurtze N, Meneses, JF, Berg RC. (2016) *Metoder for innhenting, systematisering og vurdering av informasjon i barnevernets undersøkelsessaker*. [Methods for collecting, systematizing, and evaluating information in child welfare investigations] Notat−2016. Oslo: Folkehelseinstituttet,.

Platt, D. and Turney, D. (2013). 'Making threshold decisions in child protection: a conceptual analysis', *British Journal of Social Work*, 44 (6):1472-1490. doi:10.1093/bjsw/bct007

Platt, D. (2006) 'Threshold decisions: How social workers prioritise referrals of child concern', *Child Abuse Review*, 15), 4 – 18. Doi: 10.1002/car.929

Proctor, S., & Azar, S. (2012). The effect of parental intellectual disability status on child protection service worker decision making. *Journal of Intellectual Disability Research*, 57(12), 1104–1116. doi: 10.1111/j.1365-2788.2012.01623.x

Regehr, R., Bogo, M., Shlonsky, A., & LeBlanc, V. (2010). Confidence and professional judgment in assessing children's risk of abuse. *Research on Social Work Practice*, 20, 621–628. doi: 10.1177/1049731510368050

*Reedtz, C., Bertelsen, B., Lurie, J., Handegård, B.H., Clifford, G., Mørch, W.T. (2008). Norwegian norms to identify conduct problems in children. *Scandinavian Journal of Psychology*, 49, 31–38.

*Riksrevisjonen (2012) *Riksrevisjonens undersøkelse om det kommunale barnevernet og bruken av statlige virkemidler.* Dokument 3:15. Oslo:Riksrevisjonen

Rivaux, S., James, J., Wittenstrom, K., Baumann, D., Sheets, J., Henry, J., & Jeffries, V. (2008). The

intersection of race, poverty, and risk: Understanding the decision to provide services to clients and to remove children. *Child Welfare*, 87, 151–168.

*Roberts, M., Joe, V., & Rowe-Halbert, A. (1992). Oppositional child behavior and parental locus of control. *Journal of Clinical Child Psychology*, 21, 170–177.

Roesch-Marsh, A. (2014), Risk Assessment and Secure Accommodation Decision-Making inScotland: Taking Account of Gender?. *Child Abuse Rev*., 23: 214–226. doi:10.1002/car.2259

Rodrigues, L., Calheiros, M. M., & Pereira, C. (2015). The decision of out-of-home placement after parental neglect: Empirically testing a psychosocial model. *Child Abuse and Neglect, 49*, 35–49. doi: 10.1016/j.chiabu.2015.03.014

Samsonsen, V. & Willumsen, E. (2015). Narratives from parents in England and Norway: Power and emotions in child protection assessments. *Journal of Comparative Social Work* 10/1.

Samsonsen, V., & Willumsen, E. (2014) Assessment in child protection social worker's voices in England and Norway. *Journal of Comparative Social Work*, 1. Retrieved from

http://www. jcsw.no/ University of Stavanger

Samsonsen, V. (2016). *Assessment in child protection : A comparative study Norway – England*. Stavanger : University of Stavanger, 2016 (PhD thesis UiS,no. 280).

Scannapieco, M., & Connell-Carrick, K. (2005). Focus on the first years: Correlates of substantiation of child maltreatment for families with children 0 to 4. *Children and Youth Services Review*, 27, 1307-1323. DOI: 10.1016/j.childyouth.2005.01.005

Scannapieco, M., & Connell-Carrick, K. (2007). Assessment of families who have substance abuse issues: Those who maltreat their infants and toddlers and those who do not. *Substance Use & Misuse*, 42, 1545–1553. doi: 10.1080/10826080701212576

Schwalbe, C. (2008). Strengthening the integration of actuarial risk assessment with clinical judgment in an evidence-based practice framework. *Children and Youth Services Review*, 30, 1458–1464. doi: 10.1016/j.childyouth.2007.11.021

Shlonsky, A., & Wagner, D. (2005). The next step: Integrating actuarial risk assessment and clinical judgment into an evidencebased practice framework in CPS case management. *Children & Youth Services Review*, 27(4), 409–427. doi: 10.1016/j.childyouth.2004.11.007

Skilbred, D. Havik, T., Iversen, A. C. (2007). Økt deltakelse i barneverntjenestens undersøkelser : synspunkter og erfaringer. *Tidsskriftet Norges barnevern*. - 84, 15-29

Skivenes, M., & Stenberg, H. (2013). Risk assessment and domestic violence – how does child welfare workers in three countries assess and substantiate the risk level for a 5 years old girl? *Child and Family Social Work*. Online ahead of print. doi:10.1111/cfs.12092

Skivenes, M. & Skramstad, H. (2014) The Emotional Dimension in Risk Assessment: A Cross-Country Study of the Perceptions of Child Welfare Workers in England, Norway and California (United States). *British Journal of Social Work*, 1, 1–16. doi: 10.1093/bjsw/bct177

Socialstyrelsen. (2007). *Social barnavård i förändring Slutrapport från BBICprojektet*. Artikelnummer: 2007-110-18

Steen, J. A., & Duran, L. (2014). Entryway into the child protection system: The impacts of child maltreatment reporting policies and reporting system structures. *Child abuse & neglect*, *38*(5), 868-874.

Stokes, J., & Schmidt, G. (2011). Race, poverty and child protection decision making. *British Journal of Social Work*, *41*(6), 1105-1121.

Stokes, J., & Taylor, J. (2014). Does type of harm matter? A factorial survey examining the influence of child neglect on child protection decision-making. *Child care in practice*, *20*(4), 383-398.

Sullivan, C., Whitehead, P. C., Leschied, A. W., Chiodo, D., & Hurley, D. (2008). Perception of risk among child protection workers. *Children and Youth Services Review*, *30*(7), 699-704.

Svendsen, T. (2012). *Socialarbetares förhållningssätt till BBIC:" det finns hur många fördelar som helst, bara man har tid"*. FoU Nordväst i Stockholms län.

Trocmé, N., Knoke, D., Fallon, B., & MacLaurin, B. (2008). Differentiating between substantiated,

suspected, and unsubstantiated maltreatment in Canada. *Child Maltreatment*.

Tucker, M. C., & Rodriguez, C. M. (2014). Utility of Child Report: Correspondence with Parent-Reported Child Abuse Risk. *Child Abuse Review*, *23*(5), 334-341.

Tufford, L., Bogo, M., & Asakura, K. (2015). How Do Social Workers Respond to Potential Child Neglect?. *Social Work Education*, *34*(2), 229-243.

*United Kingdom Departement of Health. (2000). *Framework for Asessement of children in need and their families.* London: The Stationairy Office. https://www.the-stationery-office.co.uk/doh/facn/facn.htm

Vikberg, J., & Wikström, A. (2010).*Barns behov I centrum efter implementeringen: -En kvalitativ studie om barns delaktighet, barns bästa och BBIC som arbetsredskap utifrån fem socialsekreterares perspektiv.* Mid Sweden University, Faculty of Human Sciences, Department of Social Work.

Vis, S. A., & Thomas, N. (2009). Beyond talking–children's participation in Norwegian care and protection cases: Ikke bare snakk–barns deltakelse i Norske barnevernssaker. *European Journal of Social Work*, *12*(2), 155-168.

*Vis, S.A., Storvold, A., Skilbred, D., Christiansen, Ø., Andersen, A. (2014) *Statusrapport om barnevernets undersøkelsesarbeid - høsten 2014.* Tromsø:RKBU Nord

Vogt Grinde, T. (2007). Nordic child welfare services: Variations in norms, attitudes and practice. *Journal of Children's Services*, *2*(4), 44-58.

Wilkins, D. (2013). Balancing risk and protective factors: How do social workers and social work managers analyse referrals that may indicate children are at risk of significant harm. *British Journal of Social Work*, bct114.

Williams, C., & Soydan, H. (2005). When and how does ethnicity matter? A cross-national study of social work responses to ethnicity in child protection cases. *British Journal of Social Work*, *35*(6), 901-920.

Williams, G., Tonmyr, L., Jack, S. M., Fallon, B., & MacMillan, H. L. (2011). Determinants of maltreatment substantiation in a sample of infants involved with the child welfare system. *Children and Youth Services Review*, *33*(8), 1345-1353.

Woolfson, R. C., Heffernan, E., Paul, M., & Brown, M. (2009). Young people's views of the child protection system in Scotland. *British Journal of Social Work*, bcp120.

Östberg, F. (2010). *Bedömningar och beslut: Från anmälan till insats i den sociala barnavården*. Stockholm University, Faculty of Social Sciences, Department of Social Work. PhD avhandling.

Ångman, I. (2009). *Gör BBIC skillnad? En uppföljning av kvaliteten i socialtjänstens utredningar av barn i Örebroregionen-Barns Behov I Centrum*. Örebro :FoU Välfärd

Appendiks 1: Resultat fra søk

Søkeord og treff i PsychInfo (Ovid) databasen

Linje	Søkeord	Antall treff
1	(adolescence 13 17 yrs or childhood birth 12 yrs).ag.	662893
2	adopted children/	1795
3	"children of alcoholics"/	847
4	foster children/	1564
5	missing children/	30
6	only children/	196
7	or/1-6	664585
8	child abuse/	24934
9	"child abuse reporting"/	535
10	child custody/	2729
11	child neglect/	3487
12	child welfare/	6820
13	foster care/	4626
14	physical abuse/	5293
15	protective services/	2331
16	sexual abuse/	17804
17	social casework/	15167
18	social services/	7540
19	social workers/	10291

Linje	Søkeord	Antall treff
20	(maltreat* or mistreat* abuse* or neglect*).tw.	41355
21	or/8-20	102194
22	7 and 21	26863
23	(((adolescent* or child* or baby* or babies or boy$ or casework* or girl$1 or infant$1 or juvenile$1 og kid$1 or minor$1 or preschool or pubescent or runaway$1 or social service* or social worker* or teen$1 or teenager$1 or toddler$1 or underage* or under-age* or youth or (young adj (people or person))) adj2 (abuse* or maltreat* or mistreat* or neglect*)) or (foster adj (home* or car*)) or child protect* or child welfare or child custody).tw.	45928
24	22 or 23	56817
25	risk assessment/	11006
26	*risk factors/	39248
27	((desicion$1 or investigat*) adj1 (assess* or instrument* or tool$1 or model* or scale* or measure* or predict* or prevent* or identif* or detect* or analyz* or analys* or investigat* or asessment framework)).tw.	535543
28	((screening or identif* or detect* or investigat* or substantiat*) adj2 (abuse* or maltreat* or mistreat* or neglect*)).tw.	2718
29	decision making/	58205
30	(decision making or judgement or asessment framework).tw.	78480
31	((investigation* or decision making) adj (procedure* or measure* or method*)).tw.	954
32	or/25-31	655630
33	24 and 32	10732
34	(news or letter or editorial or comment).dt.	53571
35	33 not 34	10654

Linje	Søkeord	Antall treff
36	limit 35 to yr="2005 -Current"	6360

Søk og treff i Social Care Online

Linje		Søkeord	Antall treff
1.		"child abuse and neglect" OR "child protection" OR"child welfare"'	10 462
2.	And	Publication year 2005-2016	5795
3.	And	"decision making"	424
4.	OR	asessment'	428
5.	Or	"asessment framework"	428
6.	Or	"decision making ecology"	429
7.	Or	"integrated childrens services"	487
8.	Or	"decision threshold"	488
9.	Or	"group decision making"	498
10.	Or	"team decision making"	501
11	Not	'forensic interviewing'	500

Note: Social care online sitt grensesnitt begrenser antall koblinger til 10.

Appendiks 2: Kodede studier

Følgende koder er anvendt i oversikten over inkluderte studier:

Kategori	Kode	Beskrivelse
1. Forfatter, år og tittel	Tekst streng	Etternavn på første forfatter
2. Land	Tekst streng	Land som empirien er hentet fra, eller første forfatters arbeidssted hvis det ikke er empirisk studie
3.Type publikasjon	1	Tidsskrift
	2	Bok / rapport
	3	Avhandling
	4	Presentasjon
4. Type kunnskap (ikke ekskluderende kategori)	1	Forskningskunnskap (empiriske primærstudier)
	2	Erfaringskunnskap (drøftinger uten egen empiri)
	3	Brukerkunnskap (erfaringer med et brukerperspektiv)
5. Type metode	1	Kvantitativ empirisk
	2	Kvalitativ empirisk
	3	Vignettstudie
	4	Systematisk review, teoretiske drøftinger
6. Data kilde (informant)	1	Profesjonelle / hjelpeapparatet
	2	Barn
	3	Foreldre
	4	Arkiv
7. N		Antall deltagere i studien
8. Responsrate		% respondenter
9. Snittalder		Gjennomsnittsalder på deltagerne
10. Kjønn		% andel hunkjønn
11. Undersøkelsesfase	1	Risikovurdering
	2	Arbeidsprosessen i undersøkelser
	3	Beslutning
12. Variabler inkludert i studien	1	Kjennetegn knyttet til sosialarbeider / profesjonelle
	2	Kjennetegn ved organisasjon
	3	Eksterne forhold (land, lovverk)
	4	Forhold knyttet til familien
	5	Forhold knyttet til barnet
13. Modeller og metoder	1	BBIC (Barns behov i centrum)
	2	AF (Assessement FrameWork)
	3	Kvello mal
	4	Andre metoder / modeller for beslutningstaking

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Akister	2011	Protecting Children: The Central Role of Knowledge	USA	1	2	4						1	2	
Barlow	2012	Systematic review of models of analysing significant harm	UK	2	1	4						2		4
Bartelink	2015	Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making	Nederland	1	1	4							1,2	4
Bartelink	2014	Agreement on Child Maltreatment Decisions: A Nonrandomized Study on the Effects of Structured Decision-Making	Nederland	1	1	3	1	80				2		4
Baumann	2005	Evaluating the effectiveness of actuarial risk assessment models	USA	1	1	1						1,3	1	
Baynes	2007	Adapting the framework for assessment for uses in cases of physical harm	UK	1	2	4	1	1						2
Begle	2010	Predicting child abuse potential: an empirical	USA	1	1	1	1	631				1		4

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
		Investigation of two theoretical frameworks												
Begle	2009	Risk factors of child abuse potential: Investigation of developmental-ecological, Cumulative risk, and threshold models	USA	3	1	1	4	610				1		4
Benbenishty	2015	Decision making in child protection: An international comparative study on maltreatment substantiation, risk assessment and interventions recommendations, and the role of professionals' child welfare attitudes	Israel, Nederland, UK (Nord-Irland), Spania	1	1	3	1	828				1,3	1,2,3	
Berger	2005	Assessing Parenting Behaviors across Racial Groups: Implications for the Child Welfare System	USA	1	1	1	4	1417				2,3	1,4	
Bhatti-Sinclair	2012	What determines the out-of-home placement of children in the USA?	USA	1	1	1	4	274203				3	1,3,4	
Brunnberg	2007	Assessment processes in social Work with children at risk in Sweden and Croatia	Sverige, Kroatia	1	1	3	1	154				1	1,3	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Buckley	2007	Using an assessment framework: Outcomes from a pilot study	Irland	1	1	2	1	62				3		4
Budd	2011	Empirical analysis of referral issues and «Ultimate issue recommendations for parents in child protection cases»	USA	1	1	1	4	243				2	1	
Burton	2009	The oversight and review of cases in the light of changing circumstances and new information: how do people respond to new (and challenging) information?	UK	2	2	4						3	1 2	
Camasso	2013	Decision Making in Child Protective Services: A Risky Business?	USA	1		4						1,2		4
Christiansen	2010	From concerned to convinced: reaching decisions about Out-of-home care in Norwegian Child Welfare Services	Norge	1	1	2	1	83				3	1	
Christiansen	2011	Fra bekymring til overbevisning: Barnevernets beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet	Norge	1	1	2	1	87				3	1,2	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Cocozza	2010	Child protection in a family-service organisation — What is the outcome for maltreated children?	Sverige	1	1	1	4	1051			48	3	3,4	
Coohey	2007	What criteria do child Protective services investigators Use to substantiate exposure To domestic violence?	US	1	1	1	4	31				3	1 4	
Crea	2010	Balanced Decision Making in Child Welfare: Structured Processes Informed by Multiple Perspectives	US	1	1	4						3	1 2	
Cross	2008	Caseworker Judgments and Substantiation	US	1	1	1	4	4515			50,7	3	1	
D'Cruz	2014	Improving child protection services: australian Parents' and grandparents' perspectives on what Needs to change	Australia	1	3	2	3	9				2	4	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Davidson-Arad	2010	Contribution of child protection workers' attitudes to their risk assessments And intervention recommendations: a study in Israel	Israel	1	1	3	1	236				1,3	1	
Davidson-Arad	2006	Social Workers' Decisions on Removal	Israel	1	1	1	4	99		6,9	46,8	3	1,4,5	
Davies	2011	The impact of a child protection investigation: A personal reflective account cfs_732 201..209	UK	1	3	2	3	1				2		
De Bortoli	2014	Decision Making in socialwork with Families and Children: Developing Decision-Aids Compatible with Cognition	Australia	1	2	4							1	4
De Bortoli	2016	Towards best practice: combining evidence-based research, Structured assessment and professional judgement	Australia	1	2	4						1		4
Deloitte Consulting	2014	Evaluering af ICS – Integrated Children's System	Danmark	2	2	1	1	588						4

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
DeRoma	2006	Important Risk Factors in Home-Removal Decisions: Social Caseworker Perceptions	USA	1	1	1	1	51				1	1 4	
Detlaff	2011	Disentangling substantiation: The influence of race, income, and risk on the substantiation decision in child welfare	USA	1	1	1	4	186182				3	2,4	
Dorsey	2007	Caseworker assessments of risk for recurrent maltreatment: Association with case-specific risk factors and re-reports	USA	1	1	1	4	2139		6,8	46	1	1	
Ellingsen	2015	Terskler i barnevernet	Norge	2	1	2						3	1,2	
Enosh	2014	Reasoning and Bias: Heuristics in Safety Assessment and Placement Decisions for Children at Risk	Israel	1	1	3	1	105				3	1,4	
Fallon	2013	Placement decisions and disparities among Aboriginal children: Further analysis of the Canadian incidence study of reported child abuse and	Canada	1	1	1	4	2059				3	2,4,5,	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
		neglect part A: Comparisons of the 1998 and 2003 surveys												
Fallon	2011	Characteristics of Young Parents Investigated And Opened for Ongoing Services in Child Welfare	Canada	1	1	1	4	5222				3	4	
Fitch	2007	Structural equation modeling the use of a risk assessment instrument in child protective services	USA	1	1	1	1	418				1	1	
Fluke	2010	Placement decisions and disparities among aboriginal groups. An application of the decision making ecology through multi-level analysis	Canada	1	1	1	4	1304				3	2 5 6	
Font	2015	Decision-making in child protective services: Influences at multiple levels of the social ecology	US	1	1	1	4	5873				2	1,2,3,4	4
Foster	2009	Child Welfare Workers' Adoption of Decision Support Technology	US	1	1	2	1	28				3	1	4

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Fransson	2010	BEHANDLARES SYN PÅ bbic – RÄTTSSÄKERHET, DELAKTIGHET OCH ATT FÅ SIN RÖST HÖRD	Sverige	2	2	2	1	6						1
Fuller	2015	Differential Response family assessments: Listening to what parents say about service helpfulness	USA	1	3	2	3	20				2	4	
Gillingham	2010	Child Protection Practitioners and Decision-Making Tools: Observations And Reflections from the Front Line	Australia	1	1 2	2	1					3		4
Gillingham	2011	Decision-making tools and the development of expertise in child protection practitioners: are we 'just breeding workers who are good at ticking boxes'?	Australia	1	1	2	1	46				3		4
Gillingham	2006	Risk Assessment in Child Protection: Problem Rather than Solution?	Australia	1	2	4						1	2	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Gladh	2011	Med barnet eller blanketter i centrum? Uppföljning av handläggningssystemet Barns Behov I Centrum (BBIC) i nordvästra Stockholm	Sverige	2	1	1	4	132						1
Goldbeck	2007	A randomized controlled trial of consensus-based child abuse case management	Tyskland	1	1	1	4	80		9	49	3	1	
Graham	2015	The Decision Making Ecology of placing a child into foster care: A structural equation model	USA	1	1	1	1	1103				3	1	
Harris	2011	Does responsive regulation offer An alternative? Questioning the role of formalistic assessment in child protection investigations	Australia	1	3	4						2	4	
Harris	2012	Assessment: when does it help and when does it hinder? Parents' experiences of the assessment process cfs	Australia	1	3	2	3	40				1	4	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Hayes	2012	Child Welfare as Child Protection Then And Now: What Social Workers Did And Continue to Do	UK	1	1	3	1	55				1,2	1	
Hayes	2009	Child welfare interventions: patterns Of social work practice	UK	1	1	1	4	300				3	2	
Hedlund	2008	Kritisk granskning av BBIC:s teori och av barnavårdsutredningar med respektive utan BBIC- Same same but different?	Sverige	2	1	2	4	19						1
Helm	2010	Ecology of judgement in child welfare and protection	UK	4	2	4						2	2	
Helm	2011	Judgements or Assumptions? The Role of Analysis in Assessing Children and Young People's Needs	UK	1	2	4								4
Howell	2010	Intake decision-making in child protective services: exploring the influence of decision-factors, race, and substance abuse	USA	3	1	1	1	87	83			3	4	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Hughes	2006	Issues in Risk Assessment in Child Protective Services	USA	1	1	4						1		4
Hultman	2013	Vulnerable children's health as described in investigations Of reported children cfs_807	Sverige	1	1	1	4	259				2		1
Hultman	2015	Social Workers' Assessments of Children's Health When Arguing For Children's Needs	Sverige	1	1	1	4	272				2	1	1
Høybye-Mortensen	2013	Decision-Making Tools and Their Influence on Caseworkers' Room For Discretion	Danmark	1	1	2						3		4
Janczewski	2015	The influence of differential response on decision-making in child protective service agencies	USA	1	1	1	4	297				3	5	
Jedwab	2015	Child protection decisions to substantiate hospital child protection teams' reports of suspected maltreatment	Israel	1	1	1	4	358			56	1	1	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Jent	2011	Multidisciplinary child protection decision making about physical abuse: Determining substantiation thresholds and biases	USA	1	1	3	1	138				1	2,1	
Johnson	2007	Racial Disparity in Minnesota's child protection system	USA	1	1	1	4					3	4 5	
Johnson	2015	Child abuse/neglect risk assessment under field practice conditions: Tests of external and temporal validity and comparison with heart Disease prediction	USA	1	1	4						2		4
Jones	2015	Implementation of differential response: A racial equity analysis	USA	1	1	1	4	122095				1,3	2	
Jud	2012	Who gets services and who does not? Multi-level approach to the decision for ongoing child welfare or referral to specialized services	Canada	1	1	1	4	15980		7,4	49	3	2,4,5	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Juul	2010	Barnevernets undersøkelser av bekymringsmeldinger Diskursive praksisformer og barneperspektiver i den kommunale barneverntjeneste, og konsekvenser i forhold til barna.	Norge	3	1	4	1					2	1,4	
Keddell	2011	Reasoning Processes in Child Protection Decision Making: Negotiating Moral Minefields and Risky Relationships	New Zealand	1	1	2	1	19				3	1	
Kildedal	2011	Å bli undersøkt - norsk og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelsen	Norge, Danmark	1	1	2	2,3	16						
Kirkman	2014	Clinical Judgement and Decision-Making in Children's Social Work: An analysis of the 'front door' system	UK	2	2	4						3	1	
Križ	2013	Systemic differences in views on risk: A comparative case vignette study Of risk assessment in England, Norway and the United States	UK, USA, Norge	1	1	3	1	299				1	1,3	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Kwaadsteniet	2013	Improved decision making about suspected child maltreatment: Results of Structuring the decision process	Nederland	1	1	1	4					3		4
Lazar	2006	Determinants of Child Protection Officers' Decisions In Emergency Situations: An Experimental Study	Israel	1	1	3	1	154	46,1			3	1	
Le blanc	2012	Stress responses and decision making in child protection workers faced with high conflict situations	Canada	1	1	3	1	96				1	1,4	
Lee	2013	When practice and policy collide: Child welfare workers' perceptions of Investigation processes	USA	1	1,2	2	1	39				2	1	
Léveillé	2010	Toward a general model for child welfare and protection services: A meta-evaluation of international experiences regarding the adoption of the Framework for the Assessment of Children in Need	UK	1	1	4								2

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
		and Their Families (FACNF)												
Loman	2015	Effects of approach and services under differential response on long term child safety and welfare	USA	1	1	1	4	4629				2	4	
McConnell	2006	Context-contingent decision-making In child protection practice	Australia	1	1	2	1	155				3	1,4	
Merkel-Holguin	2014	The influence of differential response and other factors on parent perceptions of child protection involvement	USA	1	1	1	4	1530				2	4	
Moraes	2005	Professionals' decision-making in cases of physical Punishment reported to child welfare authorities: does family Poverty matter?	Canada	1	1	1	4	5704				3	4	
Nethercott	2016	The Common Assessment Framework form 9years on: a Creative process	UK	1	1	2	1	46				2		2

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Nouwen	2012	Team decision making in child welfare	Belgia	1	2	4								4
Platt	2013	Making Threshold Decisions in Child Protection: A Conceptual Analysis	UK	1	1	4						3	1 2	
Platt	2006	Threshold decisions: How social workers Prioritize referrals Of child concern	UK	1	1	2	4	23				3	1 4 5	
Proctor	2012	The effect of parental intellectual disability status on Child protection service worker decision making	USA	1	1	1	1	212				3	1,4	
Regehr	2010	Confidence and Professional Judgment in Assessing Children's Risk of Abuse	Canada	1	1	2	1	96				1	1	
Rivaux	2008	The Intersection of Race, Poverty, And Risk: Understanding the Decision to Provide Services to Clients and to Remove Children	USA	1	1	1	4	26846				3	4 5	
Rodrigues	2015	The decision of out-of-home placement in residential care after parental neglect: Empirically testing a psychosocial model	Portugal	1	1	3	1	144	84,5			3	1	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Roesch-Marsh	2014	Risk Assessment and Secure Accommodation Decision-Making in Scotland: Taking Account Of Gender?	UK	1	1	1	4	110				1	1	
Samsonsen	2015	Narratives from parents in England and Norway: Power and emotions in child protection assessments	Norge, UK	1	1	2	3	10				2	4	
Samsonsen	2014	Assessment in Child Protection	Norge, UK	1	1	2	1	14				2	1	
Samsonsen	2016	Assessment in child protection; A comparative study Norway - England	Norge, UK	3	1	4						2	1,3	2
Scannapieco	2007	Assessment of Families Who Have Substance Abuse1 Issues: Those Who Maltreat Their Infants And Toddlers and Those Who Do Not	USA	1	1	1	3	95		25		1	4,5	
Scannapieco	2005	Focus on the first years: Correlates of substantiation of child maltreatment for families with children 0 to 4	USA	1	1	1	4	342				3	4,5	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Schwalbe	2008	Strengthening the integration of actuarial risk assessment with clinical Judgment in an evidence based practice framework	USA	1	2	4						3		4
Shlonsky	2005	The next step: Integrating actuarial risk assessment and clinical judgment into an evidence-based practice framework in CPS case management	USA	1	2	4						1	2	4
Skilbred	2007	Økt deltakelse i barneverntjenestens undersøkelser: Synspunkter og erfaringer	Norge	1	1	1	1,3	39/61				3	4	
Skivenes	2013	Risk assessment and domestic violence – how do child Welfare workers in three countries assess and substantiate the risk level of a 5-year-old girl?	Norge, UK, USA	1	1	3	1	301				1	1	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Skivenes	2014	The Emotional Dimension in Risk Assessment:across-Country Study of the Perceptions of childwelfareworkers In England, Norway and California (United States)	Norge, UK, USA	1	1	3	1	93				1	1	
Socialstyrelsen	2007	Social barnavård i förändring Slutrapport från BBIC-projektet	Sverige	2	2	4								1
Steen	2014	Entryway into the child protection system: The impacts of child maltreatment reporting policies and reporting system structures	USA	1	1	1	4					1,3	2	
Stokes	2011	Race, Poverty and Child Protection Decision Making	Canada	1	1	3	1					3	1	
Stokes	2014	Does Type of Harm Matter? A Factorial Survey Examining the Influence of Child Neglect on Child Protection Decision-making	Canada	1	1	3	1	327				1	1 4	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses - fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Sullivan	2008	Perception of risk among child protection workers	Canada	1	1	3	1	63				1	1,2	
Svendsen	2012	Socialarbetares förhållningssätt till BBIC "Det finns hur många fördelar som helst, bara man har tid!"	Sverige	2	1	2	1	56				2		1
Trocmé	2008	Differentiating between substantiated, Suspected, and unsubstantiated Maltreatment in canada	Canada	1	1	1	4	10 000				3	4 5	
Tucker	2014	Utility of Child Report: Correspondence with Parent-Reported Child Abuse Risk	USA	1	1	1	3	97				2	4	
Tufford	2015	How Do Social Workers Respond to Potential Child Neglect?	Canada	1	1	2	1	23				2	1	
Vikberg	2010	BARNS BEHOV I CENTRUM – EFTER IMPLEMENTERINGEN - En kvalitativ studie om barns delaktighet, barns bästa och BBIC som arbetsredskap	Sverige	2	2	2	1	5						1

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
		utifrån fem socialsekreterares perspektiv												
Vis	2009	Beyond talking – children's participation in Norwegian care and protection cases	Norge	1	1	1	1	43			57,5	2	1 4 5	
Vogt Grinde	2007	Nordic child welfare services: Variations in norms, attitudes And practice	Norge, Danmark, Island	1	1	3	1	101				3	1 3	
Wilkins	2013	Balancing Risk and Protective Factors: How Do socialworkers and socialwork Managers Analyse Referrals that May Indicate Children Are at Risk of Significant Harm	UK	1	1	3	1	18				1	1	
Williams	2005	When and how does ethnicity matter?	UK, Sverige, Danmark, Tyskland	1	1	3	1	713				3	1	
Williams	2011	Determinants of maltreatment substantiation in a sample of infants involved with the child welfare system	Canada	1	1	1	4	793		<1	47	1,3	4,5	

1. Forfatter	År	Tittel	2. Land	3. Type publikasjon	4. Type kunnskap	5. Type metode	6. Informant	7. N	8. rr	9. Snitt-alder	10. %jenter	11. Undersøkelses- fase	12. Variabler	13. Metoder og modeller
Woolfson	2009	Young People's Views of the childprotection System in Scotland	UK	1	3	2	2	11		12/17	6/5	2	5	
Östberg	2010	Bedömningar och beslut Från anmälan till insats i den sociala barnavården	Sverige	3	1	1	1,4	260						
Ångman	2009	Gör BBIC skillnad? En uppföljning av kvaliteten i socialtjänstens utredningar av barn i Örebroregionen – Barns Behov I Centrum	Sverige	2	1	1	4	280				1		1

Appendiks 3: Inkluderte studier med konklusjoner

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Akister	2011	Protecting Children: The Central Role of Knowledge	Sosialarbeidere trenger ferdigheter I observasjon, kunnskap om observasjon, og til å tolke og relatere funn
Barlow	2012	Systematic review of models of analysing significant harm	Dette reviewet konkluderer med at å ta i bruk standardiserte instrumenter I utredningen har potensiale til å øke kvaliteten på vurderingene som gjøres, spesielt mht beslutninger. Men, ingen av de verktøyene som ble gjennomgått tilfredsstiller alle kriterier for et ideell verktøyløsning
Bartelink	2015	Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making	Det er mange publikasjoner om som inneholder teorier og ideer for å forbedre beslutninger i barnevernet, men det er stor mangel på empirisk dokumentasjon av disse. Det finnes noen lovende reultat som peker på at bruk av metoder for strukturert beslutningstaging øker systematikken i barnevernets arbeid og forbedrer vurderinger og analyser av komplekse saker. Det er likevel lite bevis for at slike system fører til større konsensus i beslutninger enn beslutningsprosesser styrt av intuisjon og klinisk skjønn
Bartelink	2014	Agreement on Child Maltreatment Decisions: A Nonrandomized Study on the Effects of Structured Decision-Making	Bruk av ORBA fører ikke til at man er mer enig i at en sak er maltreatment eller ikke
Baumann	2005	Evaluating the effectiveness of actuarial risk assessment models	Bruk av aktuariske risiko instrument har liten betydning for utfallet i høyrisiko saker. I lavrisiko saker kan slike intrument påvirke besluniger både positivt og negativt
Baynes	2007	Adapting the framework for assessment for uses in cases of physical harm	AF. må utvides med et fjerde hovedområde, det kaller hun for prosess og organisatorisk kontekst. Organisatorisk kontekst handler om sosialarbeiderne og barnevernsorganisasjonen

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Begle	2010	Predicting child abuse potential: an empirical Investigation of two theoretical frameworks	Tilstedeværelse av tre eller flere risikofaktorer predikerer risiko bedre enn noen enkeltfaktorer.
Begle	2009	Risk factors of child abuse potential: Investigation of developmental-ecological, Cumulative risk, and threshold models	Det finns to modeller for risiko – det ene er en kumulativ modell og det andre er en terskel-modell. Studien fant ingen empirisk støtte for terskelmodellen, det finns ingen terskel hvor sannsynligheten for child abuse øker dramatisk. Det er støtte for den kumulative modellen
Benbenishty	2015	Decision making in child protection: An international comparative study on maltreatment substantiation, risk assessment and interventions recommendations, and the role of professionals' child welfare attitudes	Sosialarbeideres holdninger til omsorgsovertakelse påvirker deres anbefalinger mer enn variasjon i sakskjennetegn. Det er forskjeller i soasialarbeideres holdninger og vurderinger fra ulike land.
Berger	2005	Assessing Parenting Behaviors across Racial Groups: Implications for the Child Welfare System	Svarte og hvite intervjuere vurderer samhandling i fargede og hvite familier forskjellig. Dette taler mot å matche sosialarbeiderens etnisitet med familiens etnisitet. Det taler for at vurdering bør gjøres av flere, det bør brukes flere intervjuere i vurderinger av omsorgskompetanse
Bhatti-Sinclair	2012	What determines the out-of-home placement of children in the USA?	Kjennetegn ved barnet; emosjonelle og atferds problem har størst betydning for beslutning om plassering. Dette er sterkere prediktorer enn kjennetegn ved husholdningen, eller type omsorgssvikt. Foreldre faktorer var minst viktig
Brunnberg	2007	Assessment processes in social Work with children at risk in Sweden and Croatia	Kroatene var mer i favør av å flytte barnet, svenskene ville hjelpe dem der de var
Buckley	2007	Using an assessment framework: Outcomes from a pilot study	Dette rammeverket fremmer et fokus på barnet I utredningen. Og større bevissthet om sosiale faktorer som vold i familien, samt psykiske helseproblemer/rusproblemer hos foreldrene

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Budd	2011	Empirical analysis of referral issues and «Ultimate issue recommendations for parents in child protection cases»	Man ber om ekspertuttalelser om foreldreferdigheter, foreldrenes kognitive og emosjonelle fingering (70 % av sakene). I betydelig sjeldnere grad ber man om utredninger av barnets behov eller om barn-foreldre relasjonen (5%)
Burton	2009	The oversight and review of cases in the light of changing circumstances and new information: how do people respond to new (and challenging) information?	Dette er en gjennomgang av hva som skal til for å unngå bias i undersøkelsesarbeidet med fokus på ledelse og organisasjon
Camasso	2013	Decision Making in Child Protective Services: A Risky Business?	Hele tenkinga rundt risikovurdering er tvilsom. De hevder at risiko i en barnevernbeslutning ikke bare handler om risiko for barnet men også for barnevernsarbeideren. Det må man forstå når man analyserer barnevernsbeslutninger
Christiansen	2010	From concerned to convinced: reaching decisions about Out-of-home care in Norwegian Child Welfare Services	Beslutninger tas ofte I en krevende kontekst, der man mangler kunnskap til å se riktig retning for saken. Saksbehandlerne begrunner beslutningene på forhold knyttet til foreldrene og det er behov for å legge større vekt på å undersøke/evaluere barnets situasjon
Christiansen	2011	Fra bekymring til overbevisning: Barnevernets beslutninger om å plassere barn utenfor hjemmet	Det typiske forløpet i mange saker der det vurderes å plassere barnet utenfor hjemmet, er preget av et større fokus på foreldrene enn på barna og av at saksbehandlerne befinner seg i en posisjon der de må avveie motstridende hensyn
Cocozza	2010	Child protection in a family-service organisation — What is the outcome for maltreated children?	Sammenlignet med UK ser ikke et FA system til å føre til hjelp for flere barn enn i investigation system (som i UK)
Coohey	2007	What criteria do child Protective services investigators Use to substantiate exposure To domestic violence?	Familievold er fokus. De aktuelle kriteriene brukes men noen kriterier tillegges mer vekt enn andre. For eksempel: Hvis mor prøver å avslutte relasjonen med mishandleren, så slipper mor unna barnevernet. Hvorvidt mishandleren hadde et psykisk helseproblem eller hadde vært arrestert hadde ikke betydning

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Crea	2010	Balanced Decision Making in Child Welfare: Structured Processes Informed by Multiple Perspectives	Jo flere perspektiv som vektlegges I beslutningsprosessen (familiens) jo mer focus på beskyttelsesfaktorer. Dersom familiene ikke inkluderes legges det mer vekt på risikofaktorer
Cross	2008	Caseworker Judgments and Substantiation	Bevis for om barna har vært utsatt for mishandling er den viktigste factor for om saken henlegges eller ei. Selv om barna har vært utsatt for alvorlig skade eller vurderes å være i risiko for framtidig mishandling henlegges saker hvis dokumentasjonen er for dårlig
D'Cruz	2014	Improving child protection services: australian Parents' and grandparents' perspectives on what Needs to change	Det bør være mer fokus på relasjoner
Davidson-Arad	2010	Contribution of child protection workers' attitudes to their risk assessments And intervention recommendations: a study in Israel	De sosialarbeiderne som favoriserer plassering utenfor hjemmet anser risikoen i vignettene for å være høyere
Davidson-Arad	2006	Social Workers' Decisions on Removal	De ser på faktorer som har betydning for om barnet blir flyttet eller ikke. Kjennetegn ved barnet og familien hadde lite prediktiv verdi på den endelige beslutning om å flytte barnet
Davies	2011	The impact of a child protection investigation: A personal reflective account	Mor syns at hennes negative erfaringer knyttet til å ha vært involvert I en undersøkelse kunne vært redusert hvis undersøkelsesprosessen hadde vært mindre byråkratisk og mer forståelsesfull

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
De Bortoli	2014	Decision Making in socialwork with Families and Children: Developing Decision-Aids Compatible with Cognition	Diskuterer strukturerte beslutninger vs intuitive beslutninger. For å fatte gode beslutninger handler det ikke nødvendigvis om å samle mest mulig informasjon, men om å ta i bruk den informasjonen som er mest valid. Tradisjonelle verktøy legger opp til en telling av antall risikofaktorer, mens dette instrumentet (SPJ) legger større vekt på de risikofatorene som er relevant i den konkrete saken
De Bortoli	2016	Towards best practice: combining evidence-based research,Structured assessment and professional judgement	Siden alle risikoinstrumenter har svakheter og barnevernssaker er komplekse, så må instrumenter kombineres med strukturerte utredninger og klinisk skjønn
Deloitte Consulting	2014	Evaluering af ICS – Integrated Children's System	Ledere og saksbehandlere opplever et sosialfaglig løft ved bruk av ICS metoden. Styrket fokus på barn og unge. Saksgjennomgangen i studien støtter også dette til en viss grad. Det er likevel en del implementeringsutfordringer
DeRoma	2006	Important Risk Factors in Home-Removal Decisions: Social Caseworker Perceptions	Når far slår barnet har mors evne til å skjerme barnet eller beskytte barnet fra overgriperen betydning for beslutningen om å fjerne barnet. Utgangspunktet er at det er den ene av foreldrene som utgjør risiko, og at dersom den andre forelderen kan tenkes å ivareta barnet får barnet bli i familien
Detlaff	2011	Disentangling substantiation: The influence of race, income, and risk on the substantiation decision in child welfare	Det er interaksjon mellom faktorene økonomi, rase og sosialarbeideres risikovurderinger. Enkeltfaktorer kan ikke forklare racial bias i beslutninger
Dorsey	2007	Caseworker assessments of risk for recurrent maltreatment: Association with case-specific risk factors and re-reports	Sosialarbeiderne benyttet i liten grad empirisk informasjon til å vurdere fare for misbruk og var lite presis i prediksjon
Ellingsen	2015	Terskler i barnevernet	Det er forskjeller i henleggelsesrater men studien kan ikke forklare hvorfor

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Enosh	2014	Reasoning and Bias: Heuristics in Safety Assessment and Placement Decisions for Children at Risk	Minoriteter og lav sosioøkonomisk status blir oftere vurdert å være i risiko og anbefalt plassert når man kontrollerer for andre bakgrunnsfaktorer
Fallon	2013	Placement decisions and disparities among Aboriginal children: Further analysis of the Canadian incidence study of reported child abuse and neglect part A: Comparisons of the 1998 and 2003 surveys	Organisasjons variabler og ikke kliniske variabler forklarer hvorfor aboriginals er overrepresentert ved plassering utenfor hjemmet
Fallon	2011	Characteristics of Young Parents Investigated And Opened for Ongoing Services in Child Welfare	Når det gjelder unge foreldre så predikeres tiltak fra barnevernet av rusbruk, psykisk utviklingshemning, psykiske og fysiske helseproblemer, dårlig sosialt nettverk
Fitch	2007	Structural equation modeling the use of a risk assessment instrument in child protective services	Sosialarbeidere var ikke fornøyd med nytten av et risiko screening instrument
Fluke	2010	Placement decisions and disparities among aboriginal groups. An application of the decision making ecology through multi-level analysis	Fem variabler har betydning for beslutning om plassering; bevis for emosjonell skade på barnet, mer enn to flyttinger, bekymring om forelderens fungering. Foreldrenes samarbeid er assosiert med redusert sjans for omsorgsovertakelse
Font	2015	Decision-making in child protective services: Influences at multiple levels of the social ecology	Risikofaktorer knyttet til familieforhold og bruk av modeller for beslutning er assosiert med henleggelse
Foster	2009	Child Welfare Workers' Adoption of Decision Support Technology	For a at teknologi skal fungere som beslutningsstøtte må det være fullt integrert i hele saksbehandlingsprosessen. Teknologi alene endrer ikke måten saksbehandlere jobber på
Fransson	2010	BEHANDLARES SYN PÅ bbic – RÄTTSSÄKERHET, DELAKTIGHET OCH ATT FÅ SIN RÖST HÖRD	Man treffer barn i større utstrekning og barnene omtales mer i utredningene etter innføring av BBIC, men disse 6 sosialarbeiderne mener ikke at barnets stemme blir noe mer hørt av den grunn

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Fuller	2015	Differential Response family assessments: Listening to what parents say about service helpfulness	Foreldre er mer fornøyd med FA enn med tradisjonell undersøkelse
Gillingham	2010	Child Protection Practitioners and Decision-Making Tools: Observations And Reflections from the Front Line	Verktøyene ble ikke brukt etter hensikten. Det er problemer med å implementere slike verktøy, og det er ikke et quick-fix for å forbedre kvaliteten på beslutningene.
Gillingham	2011	Decision-making tools and the development of expertise in child protection practitioners: are we 'just breeding workers who are good at ticking boxes'?	Bruk av hjelpemiddel/instrumenter for beslutninger hemmer sosialarbeidernes profesjonelle utvikling. De unge og uerfarne beskriver metodene som et brukbart utgangspunkt. Det er sannsynligvis ikke instrumentene i seg selv som er problemet, men hvordan de implementeres og tas i bruk i organisasjonen
Gillingham	2006	Risk Assessment in Child Protection: Problem Rather than Solution?	Dette er en argumentasjon mot risikovurdering I barnevernet slik den framsto på det tidspunktet. Han mener at sosialarbeiderne ikke baserer avgjørelsene sine på data uansett, og at risikovurdering da bare bidrar til å maskere det som er hovedproblemet – nemlig at beslutningstaking i barnevernet ikke er en rasjonell prosess
Gladh	2011	Med barnet eller blanketter i centrum? Uppföljning av handläggningssystemet Barns Behov I Centrum (BBIC) i nordvästra Stockholm	BBIC har ført til at utredninger blir mer treffsikre og åpne når saksbehandleren har blitt trygg i å bruke instrumentet. Saksbehandlerne snakker i større grad med barnet og henter opplysninger fra andre informanter. Kan ikke være sikre på om denne dreiningen er et resultat av BBIC. Informasjon som handler om barnets identitet virker å ha minsket
Goldbeck	2007	A randomized controlled trial of consensus-based child abuse case management	I en RCT førte veiledning av en «ekspert»til at saksbehandlere ble mindre sike på sine avgjørelser

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Graham	2015	The Decision Making Ecology of placing a child into foster care: A structural equation model	Fem faktorer påvirker beslutning om omsorgsovertakelse. Saksvariabel: høyere risiko. Organisatoriske variabler: Høy andel lavinntektsfamilier i klientgruppen, lav organisatorisk støtte og stort antall saker fører til høyere terskel for tiltak
Harris	2011	Does responsive regulation offer An alternative? Questioning the role of formalistic assessment in child protection investigations	Strukturerte utredningsmaler gjør at mye av fokuset I undersøkelsesarbeidet blir å få familien til å samarbeide med standardiserte undersøkelsesprosedyrer – og dette kan føre til fremmedgjøring. I stedet må vi ha gjensidig respekt og tillit
Harris	2012	Assessment: when does it help and when does it hinder? Parents' experiences of the assessment process	Foreldrene syns at undersøkelsesprosessen er invaderende og det hindrer at deres deltakelse. Og det gjør at undersøkelsesprosessen blir lukket – de bidrar med mindre informasjon
Hayes	2012	Child Welfare as Child Protection Then And Now: What Social Workers Did And Continue to Do	Hvis man prøver å be sosialarbeidere kategorisere en sak som høy eller lav risiko, så er det ikke stor enighet om en vignett skal føre til investigation eller assessment
Hayes	2009	Child welfare interventions: patterns Of social work practice	I England har det vært en utvikling der undersøkelse av de mest alvorlige sakene avsluttes prematurt. Tjenester skal i større grad tilbys tidligere og til mindre behov, men det lykkes ikke fordi undersøkelser avsluttes for tidlig. De skylder på policy fra every child matters programmet
Hedlund	2008	Kritisk granskning av BBIC:s teori och av barnavårdsutredningar med respektive utan BBIC- Same same but different?	Selv om man bruker BBIC, reduserer ikke det forekomsten av logiske brister eller andre argumentasjonsfeil I barnevernets vurderinger
Helm	2010	Ecology of judgement in child welfare and protection	Vurderinger påvirkes gjensidig av flere lag av faktorer. Tidspress er en organisatorisk faktor som går utover informasjonsinnhenting og analytisk kapasitet
Helm	2011	Judgements or Assumptions? The Role of Analysis in Assessing Children and Young People's Needs	Kvaliteten på informasjonsinnhenting kan kanskje ha økt, men hovedproblemet er kanskje hvordan man kan analysere den informasjonen man skal innhente

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Howell	2010	Intake decision-making in child protective services: exploring the influence of decision-factors, race, and substance abuse	Førstegangsvurdering av melding var ikke influert av rase-bias, men av rusmisbruk-bias
Hughes	2006	Issues in Risk Assessment in Child Protective Services	Kritikk av bruken av u validerte /utestede instrumenter. Det er ingen grunn til å tro at de vil automatisk føre til de rette beslutninger. Det er ikke bred enighet i fagfeltet om hvilken rolle assessment instrumenter skal ha
Hultman	2013	Vulnerable children's health as described in investigations Of reported children	Sammenligner undersøkelser gjort med BBIC med undersøkelse der det ikke er brukt. Når man bruker BBIC så fører det mye oftere til at nevrologiske (67 vs 32 %), emosjonelle (76 vs 23 %) og fysisk og psykisk helse kartlegges (84 vs 15 %)
Hultman	2015	Social Workers' Assessments of Children's Health When Arguing For Children's Needs	Beskrivelse av barnets somatiske helse er veldig begrenset og nevnes bare ved noen få ord. Utredes ikke grundig nok
Høybye-Mortensen	2013	Decision-Making Tools and Their Influence on Caseworkers' Room For Discretion	ICS Skjemaet kan brukes instrumentelt eller normativt (retningsgivende). Dersom det brukes normativt, så økes kvaliteten på vurderingene
Janczewski	2015	The influence of differential response on decision-making in child protective service agencies	DR fører til lavere antall undersøkelser og saker med tiltak på populasjonsnivå men en høyere andel av tiltak (substantitation) blant undersøkte saker
Jedwab	2015	Child protection decisions to substantiate hospital child protection teams' reports of suspected maltreatment	Ikke-henleggelse er assosiert med sosioøkonomisk bakgrunn, foreldres helse, tidligere kontakt med barnevern, kjennetegn ved henvisningen, medisinske funn og foreldrenes atferd

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Jent	2011	Multidisciplinary child protection decision making about physical abuse: Determining substantiation thresholds and biases	Enhver skade som påfører synlige merker blir vurdert å være mishandling. Av barnevenarbeidere. Antall skader, hvor på kroppen skaden er og hva som har forårsaket skaden i sin vurdering. Kjennetegn ved barnevernsarbeideren som rase, utdanning og holdninger til hvor akseptabel fysisk straff i oppdragelse er påvirker beslutninger
Johnson	2007	Racial Disparity in Minnesota's child protection system	De fant noen små variasjoner I odds for at barn med forskjellige raser får forskjellige typer beslutninger I et saksforløp
Johnson	2015	Child abuse/neglect risk assessment under field practice conditions: Tests of external and temporal validity and comparison with heart Disease prediction	Forfatterne sammenligner instrumentet California risk assessment med instrument for å predikere risiko for hjertesykdom. De finner at selv om det er utfordringer knyttet tikl å predikere abuse/neglect så er ikke disse instrumentene dårligere enn de som brukes for å predikere somatisk sykdom
Jones	2015	Implementation of differential response: A racial equity analysis	African american, indian, hispanic og multikulturell herkomst fører til økt sjans for investigation vs family asessment (også når fattigdom ag andre risiko faktorer er kontrollert for)
Jud	2012	Who gets services and who does not? Multi-level approach to the decision for ongoing child welfare or referral to specialized services	Faktorer knyttet til foreldrene og husholdningen er en større driver for om det tilbys tiltak enn barnets behov og omsorgsstatus.
Juul	2010	Barnevernets undersøkelser av bekymringsmeldinger Diskursive praksisformer og barneperspektiver i den kommunale barneverntjeneste, og konsekvenser i forhold til barna.	Saksbehandlerne baserer seg mye på psykologisk kunnskap og innhenter informasjon om foreldrenes barndom, samspill I familien, samt individuelle beskrivelser av barn og foreldre. I mindre grad har de innhenta informasjon om sosioøkonomiske forhold

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Keddell	2011	Reasoning Processes in Child Protection Decision Making: Negotiating Moral Minefields and Risky Relationships	Beslutninger er et resultat av en forhandlingsprosess der moral, identitet, relasjon og kunnskaper om risiko spiller sammen i en refleksiv prosess der ulike saksbehandlere vekter ulike ting
Kildedal	2011	Å bli undersøkt - norsk og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelsen	Det er små forskjeller mellom norske og danske foreldres erfaringer med å bli undersøkt
Kirkman	2014	Clinical Judgement and Decision-Making in Children's Social Work: An analysis of the 'front door' system	Tid og arbeidspress gjør saksbehandlere avhengig av å bruke intuisjon i førstegangsvurdering av meldinger. Beslutningstretthet svekker kvaliteten på vurderinger når tilgjengelig informasjon er av lav kvalitet
Križ	2013	Systemic differences in views on risk: A comparative case vignette study Of risk assessment in England, Norway and the United States	Hva som anses for å være risikofaktorer I en konkret sak varierer fra land til land, og henger sammen med hva slags barnevernsystem man har
Kwaadsteniet	2013	Improved decision making about suspected child maltreatment: Results of Structuring the decision process	Metoden (ORBA) har ført til at man oftere finner begrunnelsen for beslutningene. Beslutningsprosessene var blitt mer komplett, mer transparent og mer strukturert. Likevel var ikke rasjonale bak beslutningene klart i alle sakene (manglet i ca 40 % av sakene etter ORBA, mot ca 93 % tidligere)
Lazar	2006	Determinants of Child Protection Officers' Decisions In Emergency Situations: An Experimental Study	Beslutninger var assosiert med barnets kjønn, sosialarbeiderens kjønn, saksbehandlers autoritære personlighetstype
Le blanc	2012	Stress responses and decision making in child protection workers faced with high conflict situations	Konfronterende fremtoning fra foreldre øker stress hos sos arbeidere som igjen påvirker deres risiko vurderinger

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Lee	2013	When practice and policy collide: Child welfare workers' perceptions of Investigation processes	Barnevernsarbeidere trenger langsgående opplæring/veiledning, og de anbefaler I tillegg å implementere evidensbaserte verktøy for å vurdere risiko
Léveillé	2010	Toward a general model for child welfare and protection services: A meta-evaluation of international experiences regarding the adoption of the Framework for the Assessment of Children in Need and Their Families (FACNF)	Resultatene peker på at sosialarbeidere som bruker AF gjør bedre undersøkelser, har et mer helhetlig og barnesentrert perspektiv og fatter bedre tiltak. Modellen øker profesjonelt samarbeid innad og mellom organisasjoner. Meta-evalueringen viser også at det finns veldig få studier som egentlig har undersøkt om det egentlig går bedre med unger etter at man har begynt å bruke AF
Loman	2015	Effects of approach and services under differential response on long term child safety and welfare	Foreldre er mer engasjert og får flere tjenester når det benyttet FA vs forensic investigation
McConnell	2006	Context-contingent decision-making In child protection practice	Når de skal bestemme seg for om de skal ta omsorgen for et barn, så ser de ikke bare på situasjonen til barnet men også hvor alvorlig saken er relativt til andre pågående saker på samme tidspunkt. Og hvor sannsynlig de tror at det vil forbedre barnets situasjon. Hvilke andre tiltak er tilgjengelig
Merkel-Holguin	2014	The influence of differential response and other factors on parent perceptions of child protection involvement	DR (FA veien)øker foreldres tilfredshet med underøskelsen
Moraes	2005	Professionals' decision-making in cases of physical Punishment reported to child welfare authorities: does family Poverty matter?	Fattigdom har ikke betydning for beslutninger I saker med fysisk mishandling

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Nethercott	2016	The Common Assessment Framework form 9years on: a Creative process	Saksbehandlere syns det er vanskelig å bruke AF, særlig å få familier til å fylle ut skjemaer. Saksbehandlere med mye erfaring har funnet måter å navigere denne prosessen på for å selge det inn hos foreldrene og klarer å involverer foreldrene. Det å ha et system må ikke nødvendigvis føre til fremmedgjøring, men det krever at de som skal bruke det kan bruke det
Nouwen	2012	Team decision making in child welfare	En trend innen barnevernet er at man samarbeider i team for å styrke kvaliteten i beslutningene. Å bare samle en gruppe fagpersoner er utilstrekkelig for å styrke kvaliteten på beslutningene. Resultatene tyder på at kvaliteten av beslutningsprosessene influeres av teamenes evne til å inngå i lærende prosesser
Platt	2013	Making Threshold Decisions in Child Protection: A Conceptual Analysis	Terskel for hva som ansees å være barnevern er påvirket av hva slags bekymring man har for barnet, policy og organisatoriske forhold, samarbeid mellom ulike tjenester, og sosialarbeidernes egne beslutninger
Platt	2006	Threshold decisions: How social workers Prioritize referrals Of child concern	Det er fem ting man tar hensyn til når man bestemmer seg for å undersøke en sak eller ei. Hvor spesifikk meldingen er, hvor stor risiko man anser barnet er utsatt for, hvor troverdig foreldrene er, i hvilken grad anklagene kan bekreftes, alvorlighetsgrad
Proctor	2012	The effect of parental intellectual disability status on Child protection service worker decision making	Når foreldrene har psykisk utviklingshemming, så syns sosialarbeiderne I høyere grad synd på og vil hjelpe og i mindre grad viser sinne og avsky enn når vignettene beskrev foreldrene som ikke PU. Det er noen stereotyperinger av PU som påvirker sosialarbeidernes emosjonelle reaksjoner mot foreldrene og deres vilje til å hjelpe
Regehr	2010	Confidence and Professional Judgment in Assessing Children's Risk of Abuse	Selv om man bruker et standardisert risikovurderingsinstrument så tolker sosialarbeiderne resultatet forskjellig og vurderer risikoen ulikt

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Rivaux	2008	The Intersection of Race, Poverty, And Risk: Understanding the Decision to Provide Services to Clients and to Remove Children	Beslutninger påvirkes av rase og fattigdom selv om risikoen er kontrollert for
Rodrigues	2015	The decision of out-of-home placement in residential care after parental neglect: Empirically testing a psychosocial model	Faktorer som påvirker terskel for omsorgsovertagelse er påvirket av sosialarbeider relaterte faktorer som tenkemåte, følelser, verdier, erfaring og risikovurderinger. Det viktig å være klar over bias i beslutninger
Roesch-Marsh	2014	Risk Assessment and Secure Accommodation Decision-Making in Scotland: Taking Account Of Gender?	Jenter har større sannsynlighet for å bli vurdert å være utsatt for risiko, mens gutter har større sjans for å bli ansett som å være en risiko for andre. Bekrefter at kjønn har betydning for hvordan risiko forstås, mener noe annet med risiko for gutter enn for jenter
Samsonsen	2015	Narratives from parents in England and Norway: Power and emotions in child protection assessments	I England ved bruk av AF, så er framgangsmåten strukturert og det gjør maktforholdet tydelig mellom forelderen og sosialarbeideren. I Norge derimot hvor undersøkelsen er mer basert på relasjonsbygging og faglig vurdering, så blir denne maktdimensjonen mer skjult. Forfatterne vil ha en tydeligere framgangsmåte
Samsonsen	2014	Assessment in Child Protection	I England er sosialarbeiderne stolt av AF, og grundigheten I dette systemet. Men, de skulle ønske seg større rom for faglige vurderinger. I Norge har de godt rom for faglige vurderinger, men skulle ønske seg mer struktur. Men, de er redde for byråkratiet

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Samsonsen	2016	Assessment in child protection; A comparative study Norway - England	AF I barnevernsarbeid er det behov for. For streng struktur begrenser rom for faglige vurderinger, men mangel på struktur legger for stor vekt på den enkeltes evne til å vurdere. Utfordringen ligger i å finne en balanse mellom disse to ytterpunktene
Scannapieco	2007	Assessment of Families Who Have Substance Abuse1 Issues: Those Who Maltreat Their Infants And Toddlers and Those Who Do Not	Det finnes noen signifikante forskjeller mellom rus misbrukende og ikke-misbrukende foreldre som mishandler barna. Det kommer an på barnet, bomiljø, foreldrestress, oppdragelseskapasitet, tilknytning etc. Poenget er at rusmisbruk alene ikke predikerer fysisk mishandling
Scannapieco	2005	Focus on the first years: Correlates of substantiation of child maltreatment for families with children 0 to 4	ikke henleggelse var assosiert med foreldrenes dårlige kommunikasjonsferdigheter, mangel på impuls kontroll og harsh disiplin i en multivariabel analyse
Schwalbe	2008	Strengthening the integration of actuarial risk assessment with clinical Judgment in an evidence based practice framework	Dette er en kritikk av tradisjonell «structured decision making», og en argumentasjon for at en modell basert mer på forskning om risiko og resilient er mer i tråd med evidens basert praksis
Shlonsky	2005	The next step: Integrating actuarial risk assessment and clinical judgment into an evidence-based practice framework in CPS case management	Risikovurderings instrument og utredning av sakskontekst kan sees på som beslutningshjelpemiddel for evident basert praksis men bruk av disse må være forankret i organisasjonen dersom det skal være anvendbart
Skilbred	2007	Økt deltakelse i barneverntjenestens undersøkelser: Synspunkter og erfaringer	Foreldre setter pris på større deltakelse i undersøkelsene. Saksbehandlerne mener dialog med foreldrene og barnet både gir god informasjon og samarbeid

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Skivenes	2013	Risk assessment and domestic violence – how do child Welfare workers in three countries assess and substantiate the risk level of a 5-year-old girl?	Det er forskjell på Norge på den ene side og USA + UK på den andre siden. I Norge vurderes risikoen for å være høyere
Skivenes	2014	The Emotional Dimension in Risk Assessment:across-Country Study of the Perceptions of childwelfareworkers In England, Norway and California (United States)	Det synes ikke som om mors emosjonelle støtte vurderes som en viktig risikofaktor
Socialstyrelsen	2007	Social barnavård i förändring Slutrapport från BBIC-projektet	BBIC hadde bidratt til at barnets stilling ble styrket gjennom å ha blitt mer aktive I utredningsprosessen. Sosialarbeiderne fikk økt kunnskap om barns behov. Foreldrene kjente seg mer deltakende
Steen	2014	Entryway into the child protection system: The impacts of child maltreatment reporting policies and reporting system structures	Type rapporteringssystem til barnevernet (sentralisert / desentralisert) påvirker undersøkelsesratene
Stokes	2011	Race, Poverty and Child Protection Decision Making	Rase og fattigdomsproblematikk hadde ingen statistisk signifikans I forhold til hva slags beslutning som sosialarbeiderne anbefalte

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Stokes	2014	Does Type of Harm Matter? A Factorial Survey Examining the Influence of Child Neglect on Child Protection Decision-making	Neglect anses å være en mindre alvorlig årsak til beslutning om intervensjon enn seksuelt misbruk eller vold. Det er større uenighet blant saksbehandlere når det gjelder neglect enn ellers
Sullivan	2008	Perception of risk among child protection workers	Finner ikke støtte for at mindre erfarne sosialarbeidere vurderer risiko som høyere enn de mer erfarne. Heller ikke at mindre erfarne oftere anbefaler omsorgsovertakelse
Svendsen	2012	Socialarbetares förhållningssätt till BBIC ”Det finns hur många fördelar som helst, bara man har tid!”	Finne ut styrker og svakheter med BBIC. De fant at barneperspektivet har blitt tydeligere i utredningene. En svakhet er at detaljstyringen som ligger i dette systemet gjør at man mister viktig informasjon som kunne kommet fram om samtalen var mindre styrt. Et hinder for utstrakt bruk av instrumentet er at det er tungvint og har et utviklingspotensial på det tekniske systemet
Trocmé	2008	Differentiating between substantiated, Suspected, and unsubstantiated Maltreatment in canada	Sjanse for henleggelse påvirkes av mishandlingens alvorlighetsgrad, risikofaktorer hos foreldre, bosituasjon, og om saken er henvist fra politiet. Saker med flere former for omsorgssvikt henlegges sjeldnere
Tucker	2014	Utility of Child Report: Correspondence with Parent-Reported Child Abuse Risk	Denne studien undersøkte om foreldrenes og barnets vurdering av foreldreatferd var sammenfallende. Fant en korrelasjon, men moderat. Dette understreker behovet for å innhente perspektiv fra alle involverte
Tufford	2015	How Do Social Workers Respond to Potential Child Neglect?	Sosialarbeiderne hadde vansker med å identifisere neglect gjennom det utprøvde intervjuet men fokuserte heller på foreldres dårlige selvtillit og psykiske helseproblemer. Når de intervjuer foreldre blir de dermed opptatt av foreldrenes problemer

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Vikberg	2010	BARNS BEHOV I CENTRUM – EFTER IMPLEMENTERINGEN - En kvalitativ studie om barns delaktighet, barns bästa och BBIC som arbetsredskap utifrån fem socialsekreterares perspektiv	Som arbeidsinstrument gir BBIC økt rettssikkerhet ved at undersøkelsen blir mer strukturert. Det blir mer struktur over når barnets stemme skal høres i utredningen, som kan gjøre det lettere å se barns behov
Vis	2009	Beyond talking – children's participation in Norwegian care and protection cases	Det barn sier har i hovedsak innflytelse på saken dersom de har deltatt I noen møter. Og i mindre grad dersom de har bare hatt enesamtaler med saksbehandler
Vogt Grinde	2007	Nordic child welfare services: Variations in norms, attitudes And practice	Norske sosialarbeidere favoriserer I større grad plassering utenfor hjemmet enn DK og Island
Wilkins	2013	Balancing Risk and Protective Factors: How Do socialworkers and socialwork Managers Analyse Referrals that May Indicate Children Are at Risk of Significant Harm	Tid er en vesentlig faktor mht analyse og refleksjon. De har vansker med å skille mellom beskyttelses- og resiliensfaktorer
Williams	2005	When and how does ethnicity matter?	I denne studien fant man ikke at klientenes etniske bakgrunn hadde betydning for hvilke beslutninger sosialarbeiderne tok
Williams	2011	Determinants of maltreatment substantiation in a sample of infants involved with the child welfare system	Fysisk skade og melding fra politi er sterkt assosiert med tiltak. Mindre alvorlig mishandling og omsorgssvikt er assosiert med henleggelse

Forfatter	År	Tittel	Konklusjon
Woolfson	2009	Young People's Views of the childprotection System in Scotland	Barna ville ikke ha så mange involverte I møter, undersøkelsene burde være mer barnevennlige og engasjerende for barn. De vil ha mer informasjon
Östberg	2010	Bedömningar och beslut Från anmälan till insats i den sociala barnavården	Vanskjøtsel, foreldrenes narkotika eller alkoholavhengighet, alvorlige konflikter i familien og antisosial atferd førte i mindre grad til at det ble opprettet undersøkelse enn om bekymringsmeldingen omhandlet mistanke om overgrep
Ångman	2009	Gör BBIC skillnad? En uppföljning av kvaliteten i socialtjänstens utredningar av barn i Örebroregionen – Barns Behov I Centrum	Bruk av BBIC gjør ikke automatisk at alle områder rundt barnet blir godt belyst. For eksempel er foreldrenes omsorgsevne bare vurdert å være godt belyst i ca halvparten av sakene. Selv om instrumentet tvinger deg til å ta med noe i utredningen så betyr det ikke nødvendigvis at det blir godt belyst

Delrapport 1
Utgitt av Prosjektgruppa Barnevernets undersøkelsesarbeid på oppdrag fra Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet
Bestilling:
RKBU Nord
UiT- Norges arktiske universitet

rkbunord.uit.no

ISBN: 978-82-93031-46-8 (trykket)
ISBN: 978-82-93031-45-1 (digital)